

Vegyes közlemények.

A csendőrség alkalmazása háboruban.

Tábori csendőrség.

A tábori csendőrség eredete azon korba nyúlik vissza, a midőn a háboru kimenetelét többé már nem pusztán a nyers testi erő döntötte el, hanem az inkább a hadi műveleteknek pontos számításokon alapuló intézésétől van függővé téve.

A tábori csendőrség szolgálatait elejétől kezdve két fő csoportba oszthatjuk, u. m.:

- a) a tábori rendőrszolgálatokra és
- b) mindennemű hirszerző-, küldöncz-, segédleti- és főleg a kémszolgálatra.

Az elsőt illetőleg már a középkor zsoldos hadainál nyomait találjuk annak, hogy a seregnél s annak körletében a rend fentartásáról külön közegek gondoskodtak és pedig a kulcsárok (Profoss) és az éjjeli örök (Rumoristen), a kik a vezérhatalmasnak (Generalgewaltiger), — egy magasabb rangu törzestisztnek — voltak alárendelve.

A vezérhatalmas eleinte nagy jogokkal volt felruházva, így a többiek közt büntettek, különösen fosztogatások elharapódzása esetén, a tetten ért katonákat nyomban felakasztathatta, az enyhébb beszámítás alá eső büntetendő cselekményekért pedig büntetéseket szabhatott ki.

A kulcsárok és ezeknek segédjei: a botlegények (Prügelknechte) és a hóhérok, a táborhelynek kiszemlése után, mindenekelőtt a piacot jelölték ki és ott akasztófát állítottak fel.

A kereskedőknek csak itt volt szabad holmijukat árusítani, még pedig a kulcsárok által megszabott árban. Ők ellenőrizték a mértékek hitelességét és győződtek meg az élelmi czikke hamisítatlanságáról ezenkívül még a foglyokra is felügyeltek.

A szolgálat ellátása szabályokhoz nem volt kötve; azt a rendfentartó közegek a vezérhatalmas utasításai szerint végezték.

A kulcsárok és segédjeik a hadseregnél és annak körletében általában a rendre, míg az éjjeli örök főképe a 'sereg málhájára ügyeltek fel és afelett is őrködtek, hogy a szállások a csapatok megérkezete előtt ki ne fosztassanak.

A 18-ik században a rendfentartó közegek végrehajtó hatalma megnyirbáltatott s a vezérhatalmas ettől fogva a tetten ért bűnöseknek csak botozással fenyegette, egyébként a vétkes katonák megfenyítését végett a csapatparancsnokságoknak voltak feljelentendők, illetve oda átadandók.

A kulcsárok a markotányosokra, meneteléseknél pedig a rendre ügyeltek.

Még inkább megszorítottatott a vezérhatalmas hatásköre a 19-ik században, — amidőn ezen állást már *hadnagy* tölti be, — ki csak háboru idején szerepelt, teendőjét főleg a rendre való felügyelet és a fosztogatások megakadályozása képezvén.

A hirszerző — különösen a kémszolgálatot — a törökök fejlesztették nagy tökélyre, kik hadjárataik sikerét nem kis részben ezen általuk jól szervezett szolgálataknak köszönheték.

A törökök utmutatókul és kémekül igen jól fizetett katonaszökevényeket, hitehagyottakat és pénzért mindenféle szolgálatra kapható oly egyéneket — főleg zsidókat — alkalmaztak, kik azon vidéket hol a sereg működött, jól ismerték, az ottani lakosság nyelvét beszélték, annak szokásairól vagyoni vilsonyairól s a nép hangulatáról tökéletesen tájékozva voltak.

Montecuculi osztrák hadvezér okulva a törökök sikerén, azt ajánlotta, hogy a hirszerző szolgálat hasonlóan rendeztessék, mint ez a török seregnél szokásos volt és ennek alapján az 1769-iki vezér-szabályzatban az utmesterektől már megköveteltetett, hogy megbízható és hasznavehető utmutatókról

gondoskodjanak, kiknek intelligens embereknek kellett lenniök s azon vidéket, hol a hadsereg működött, jól ismerniök.

A napoleoni hadjáratok a tábori csendőrség fejlődésének új irányt szabtak.

I. Napoleon a kitünő hadvezér az ő kiváló éleslátásával hamarosan felismerte a csendőrség szolgáltatainak nagy hasznát és az általa ujonnan szervezett francia csendőrséget hadi czélokra is alkalmazta.

A gárdacsendőrség (gens d'armerie elite) a császárt minden hadjáratában követte és nemcsak rettenhetlen bátorsága által tünt ki, hanem ezenfelül megmérhetlen szolgálatokat tett a hadseregnek is az által, hogy az ellenségtől meghódított tartományokban éber tevékenysége és örködése által a működő hadsereg nyugalomát ellenséges támadások és felkelések ellen mindenkor biztosította.

Amidőn 1815-ben Lombardia osztrák tartománynyá lón, a kormány az ott talált francia csendőrséget, ugyanazon szervezettel, melylyel akkor birt, változtatlanul szolgálatába átvette.

A lombard csendőrség egy ezredet alkotott, mely a hadsereg kiegészítő részét képezte és épúgy mint annak bármely más ezrede hadi czélokra vagy a hadsereg rendőri szolgálatának ellátására volt felhasználható.

Ámbár a katonai körök már azon időben hangoztatták annak szükségét, hogy a tábori csendőrszolgálat ellátása, a megbízható, tapasztalt és ezen czélra kiválóan alkalmas csendőrségre ruháztassék, a csendőrség a hadra kelt sereg minden egyes részénél azért nem volt alkalmazható, mert csak 5 lovas századból állott és a közbiztonsági szolgálatot a lombard tartományban a háboru tartama alatt is ő látván el, ezen országból teljesen nem volt kivonható.

Igy tehát az ezrednek csak egy hadi létszámra felemelt lovas százada osztatott be a működő had-

sereghez, még pedig annak egyik hadtestéhez, parancsnoka pedig: egy csendőr-százados a hadtest főhadi szállásán alkalmaztatott és a vezérkarnak rendeltetett alá.

Ezenkívül a lehetőséghez képest a csendőrtisztek vezetése alatt a többi hadtesteknél, sőt a hadosztályoknál is működtek kisebb tábori csendőrosztagok, kiknek számerejét a szükséghez képest esetenként a hadi tanács állapította meg.

A lombard csendőrség hadi szolgálatait az 1817-iki szabályzat következőleg írta elő:

Megfigyelése a kémeknek, a hadsereghez köledni iparkodó gyanus egyéneknek és mindazoknak, kik az ellenséggel való levelezés gyanújában állottak; menetek alkalmával a vonatcsapatok egyesítése és a csapatok után való küldése; fosztogatóknak elfogása és elriasztása; a hadsereghez nem tartozó személyeknek feltartóztatása; a táborban és annak körletében éjjel nappal való szakadatlan portyázás; martalócok üzelmeinek megakadályozása; engedély nélkül csatangoló katonák elfogása és illetékes csapatparancsnokságukhoz való előállítás; felesleges nőszemélyeknek és illetéktelen markotányosoknak stb. azonnali eltávolítása, a körülményekhez képest elfogása; polgári egyének bántalmazásának megakadályozása; a lakosság vagyonának pajkos és indokolatlan pusztításoktól való megoltalmazása; hadi foglyoknak a kirendelt csapatok segédkezése mellett való kisérése; szökeéseknek a lehetőséghez képest való megakadályozása; szökevények nyomozása és elfogása; az élelmi szerek és bor kiosztásánál a rendre való felügyelet; katonai és polgári raktárokban mint őrvédfedezet a rend fenntartása és takarékososságra való felügyelet; zsarolások és meg nem engedett harácsolásoknak kinyomozása és a vétkesek feljelentése; markotányosok és kereskedők felügyelete.

A csendőrség háboruban is brigád (örs) kötelékében állott. A brigádok, a hol csak ezt a hadra kelt

sereg elhelyezési viszonyai megengedték, egymással szoros levelezésben és érintkezésben állottak és a gyanus személyek leírását egymással közölték.

Minden fontosabb vonat mellé egy brigád rendeltetett ki, mely a menetnél, különösen pedig visszavonulásoknál a rendre felügyelt.

Csata napján a csendőrségi különítmények a tűzharcba induló csapatokat követtek. Az osztagparancsnokok brigádjaikat a harcvezonal mögött felosztva állították fel. A tábori csendőr (azon katonákat, kik magukat az ütközetből kivonni igyekeztek, valamint a sebesülteket, a feles számban kíséző harcosokat kötelesek voltak a harcvezonalba visszaküldeni; feladatukhoz tartozott még a sebesültszállító kocsik kísérése és ezen célra kocsiknak harácsolása is.

Örködtek a felett, hogy a sebesült vívók a kötözőhelyen sokáig ne időzzenek, hanem a tűzbe vissza térjenek.

Az ütközet után a tartalék különítmény a csatateret leportyáztá, a sértetettakat egyesítette, és a sebesülteknek segélyt nyújtott.

A hadtestek közötti levelezést csendőr piquetek (kis különítmények) közvetítették, melyek a küldöncz szolgálaton kívül a rendre felügyeltek és kémszolgálatokat is végeztek. Segélyül melléjük könnyű lovasok is adtak.

Harácsolásoknál, hadi sarcok behajtásánál, végrehajtásoknál, tuszok kiválasztásánál a tábori csendőrséget alkalmazták karhatalmi segélyül.

A tábori csendőrök nagy jogokkal voltak felruházva. Jogukban állott, azon katonát, vagy altisztet, ki őket tettelegesen sértette, azonnal felkoncolni, ha pedig ez nem volt lehetséges, akkor az ily egyének, ha elfogattak, hadtörvényszéki eljárás útján agyonlövették.

Azon tiszt ki a csendőrt szolgálata teljesítésében megakadályozta, vagy zavarta, hadtörvényszéki eljárás alá vonatott és rangját veszítette.

Viszont azonban azon tábori csendőr is, ki bán-

talmazott, vagy törvényes hatalmával egyébként visszaélt, kisebb fegyelmi vétségeket kivéve, halállal bünhődött.

A tábori csendőrség ily alakban az osztrák-olasz háboru kitéréséig vagyis 1848-ig állott fenn.

Ekkor ugyanis Radetzky tábornagy az olaszországi hadsereg vezére, a szükség által készletre, a hadsereg biztonsága és a rend fentartása érdekében egy új katonai rendőrtestületet alkotott t. i. a *küldöncz vadász testületet* (Botenjäger Corps) és a *törzs dragonyos osztályt*. (Stabs Dragoner Division)

A *küldöncz vadász csapatoknak* a hadsereg működése körletében fekvő tereprészeknek tüzetes kikémlése, az ott levő utak kikutatása, továbbá portyázó osztagoknak és fontosabb járőröknek kísérése, kevésbé fontos parancsok és sürgönyök kézbesítése és a hadiszállások hadműveleti irodáiban küldöncz szolgálat ellátása képezte feladatát.

Ezen csapat legénységétől az országban divó nyelv ismerete, leleményesség és megbízhatóság követeltetett.

A küldöncz vadász csapat állománya egy százados mint parancsnokból, két alantos tisztből és 74 főnyi legénységből (köztük 56 lovas) állott.

A *törzs dragonyos osztály* a főhadi szállás fedezetéül volt megbízva. Ezen felül ő rendelte ki a vezérhatalmas és törzsfoglárók személyi fedezetére szükséges járőröket s feladata volt még a vezérkari tisztéknél a vezér és a hadtest segédtisztek részére küldöncz szolgálatot is teljesíteni.

A legénységnek megbízhatónak, jó lovasoknak és loápolóknak kellett lenniök.

A törzs dragonyos osztály állománya egy őrnagy mint parancsnokból, két századosból, nyolcz alantos tisztből, egy főorvosból, egy sebészből, egy főgyógykovácsból. 362 főnyi legénységből és 360 lóból állott.

Úgy a küldöncz vadász csapat, mint a törzs dragonyos osztály tisztjei és legénysége, valamint a szolgálati lovak a hadsereg serezedjeiből vétettek

át és ezeknek állományában létszámon felül vezettek.

Radetzky tábornagy ezen különleges csapat állanodítását tervezvén, javaslata alapján, a hadügyminister, 1849 márczius 26-án kelt előterjesztésében, a küldöncz vadász csapat létszámát 98 főben és 73 lóban, a törzs dragonyos osztályét pedig 422 főben kérte legfelsőbb helyen megállapíttatni.

Ő Felsége I. Ferencz József, 1849 márczius 27-én kelt legfelsőbb elhatározásával, ezen javaslatot jóváhagyta és mert ezen csapat az olasz hadseregnél jól bevált, a hadsereg többi részeinél is alkalmazásba vétetett.

A hadsereg magasabb parancsnokságaihoz beosztott tábori csendőr osztagok állományának körülbelül fele lovas, fele pedig gyalogos volt és a hadsereg értelmesebb altiszteiből alakíttatott.

Az országos csendőrség szervezetének befejezte után, ezen tábori csendőr csapat felosztattatott és az 1855 június 21-én kelt legfelsőbb elhatározással a tábori csendőr szolgálat ellátásával az országos csendőrség lett megbizva, még pedig a hadsereg számerejéhez képest különböző nagyságu osztagokba egyesítve, melyek szolgálattételre a hadsereg magassabb parancsnokságaihoz osztattak be.

A tábori csendőrség összesége alkotta a hadiszárnyat (Kriegsflügel), a mely a vezérhatalmas: egy csendőr-törzstiszt parancsnoksága alatt állott, ki a vezérsegédtisztség végrehajtó közege gyanánt szerepelt.

Minden hadtesthez egy csendőr-százados mint hadtest-hatalmas volt beosztva, ki az alája rendelt tábori csendőr-osztagok segélyével a vezér-illetve a hadtest segédtisztség utasítása szerint járt el.

A tábori csendőröknek háboruban nagy jogaik voltak: így mindenkit, ki az ellenség előtt a harc-vonalban gyáván viselkedett vagy megfutamodott és a csendőr felszólítására a rajvonalba vissza nem tért, elrettentő például azonnal lelőhették.

A tábori csendőrségnek feladatát képezte: *

a) küldöncz szolgálatnak teljesítése a hadiszállásokban és a táborban;

b) a katonai rendszert ehhez tartozó ügyek ellátása;

c) a vezérsegédtisztségtől, a fő hadiszállásokban pedig a velük rendelkező parancsnokok és ezek közegeitől nyert meghagyásoknak teljesítése, karhatalmi segédlet kiállítás;

d) küldönczöknek, utasoknak, a tábori postának, pénz küldeményeknek, kiválóbb hadifoglyoknak és veszélyes gonosztevőknek kísérése, kevésbé fontos küldöncz szolgálatok végzése;

e) sebesülteknek és betegeknek kísérése;

f) oltalmi őrségek (sauve garde) adása és azoknak felügyelése.

A hadi szárnyak létszámát a hadügyministerium a szükséghez képest állapította meg, és osztotta fel.

Általában véve két vagy több hadsereg parancsnokságához egy százados 12 lovas és 21 gyalog tábori csendőr: a hadsereg főhadiszállására egy alant tiszt és ugyanannyi csendőr mint a hadsereg főparancsnokságához; gyalog hadtesthez öt lovas és négy gyalog tábori csendőr és lovas hadtesthez kilencz lovas tábori csendőr osztatott be.

A tábori csendőrlegénység kiválasztását, a hadsereg főparancsnokságának felszólítására a csendőrségi főfelügyelőség eszközölte.

A tábori csendőrökhen beállt fogyatéket — a hadiszárny megkeresésére — az ehhez legközelebbi csendőrezred egészítette ki, a lófogyatéket pótlásáról pedig a hadsereg főparancsnoksága gondoskodott.

A hadi szárny személyi és gazdasági ügyekben a csendőrségi főfelügyelőségnek, fegyelmi és szolgál-

* Ezen határozványok eleinte a csendőrségi szolgálati utasításba voltak felvéve. A «dienstnstruktion für den Gandarmeriekiegflügel» és az «Instruktion für den General und Armeecorpsgewaltigen» című szolgálati utasítás csak később, 1861-ben adattak ki.

lati ügyekben, valamint pénzbeli és anyagjárandóság tekintetében a hadsereg vezérsegédtiszttségének volt alárendelve.

A vezérhatalmas (csendőrtörzstiszt) a hadi szárny felett az ezredparancsnok jogait gyakorolta, és a mozgósított hadsereg térparancsnokságánál levő vezérsegédtiszttség mellé volt beosztva és annak alárendelve, melynek engedélyével a hányszor csak lehetséges volt, a főhadiszállástól távolabb eső különítményeket megvizsgálni tartozott.

A hadtest hatalmas (százados) a hadtest segédtisztjének volt alárendelve.

A hadsereg második vezérsegédtisztje egyúttal a hadi szárny dandárnoka volt.

A hadi szárny összes szükségleteit a katonai kincstár fedezte s azokat a hadi szárny számolta el. A tömegrendszer érvényben maradt. Minden ezred köteles volt a hadi szárny megkeresésére a tömegbeli czikkeket, kész állapotban készpénz fizetés ellenében kiszolgáltatni.

A mozgósítás befejezte után a hadi szárnyak felszolgáltattak és azok tisztjei és legénysége ismét illetékes ezredjükhöz vonultak be.

A tábori csendőrség ezen szervezetében egészen 1867-ig állott fenn, mely időtől kezdve ismét a hadseregből lett a tábori csendőrség alakítva.

A lovasság részére 1869-ik évben kiadott szervei szabályok IX. fejezete értelmében, minden lovas ezred egy alantos tisztet, egy őrmestert és hat altisztet állított ki a tábori csendőrség részére.

Ezen állomány kiállítására végezt minden lovas ezred évente 2—3 altisztet volt köteles kiválasztani és két vagy több dandár altisztjei egyesítettvén, az e célra kijelölt tisztet által nagyobb hadgyakorlatok és táborozások alkalmával úgy elméletileg, mint gyakorlatilag a tábori csendőrszolgálat teendőire kioktattattak és ezredjüknél, illetve a tartalékba való áthelyezéskor a kiegészítő parancsnokságnál nyilvántartattak.

Minden gyalog és lovas hadosztályhoz három tábori csendőr, minden hadtesthez egy főhadnagy és hét tábori csendőr, a hadsereghez pedig egy százados, két alantos tiszt és 44 tábori-csendőr osztatott be, kik a lovas századok hadi létszámán elül vezettettek.

A tábori csendőrség 1870-ben újra szerveztetett és ökkor adattak ki a tábori csendőrség számára az Ö cs. és ap. kir. Felsőségének 1870. július hó 17-én kelt legfelsőbb elhatározásával jóváhagyott szervei határozványai is,* melyeket főbb vonásokban az alábbiakban ismertetünk:

A tábori csendőrség, mely a hadsereg vagy annak egyes részeinek mozgósításakor állítottatott fel, a hadra kelt sereg magasabb parancsnokságaihoz osztatott be.

Feladatát képezte: a tábori rendészeti teendők ellátása, különféle segédleti, futár, fontosabb őr, kíséreti- és küldöncz-szolgálatok teljesítése, valamint a vezérkari közegeknek menetek, táborozások, elszállásolás és hírszerzések körüli teendőkben való segédkezés.

A tábori csendőrök öröknek egyáltalán nem, egyéb közönséges közbiztonsági szolgálatokra pedig csak mint vezető vagy felügyelő közegek alkalmaztattak.

A tábori csendőrség tisztjei a hadügyminiszter kijelölése alapján a lovasság tényleges (kivételesen a nyugállományból), a legénység pedig a gyalogság, a vadászcsapatok és a lovasság altisztjeiből kerültek ki, utóbbiakhoz azon követelmény volt fűzve, hogy lehetőleg több nyelvet beszéljenek. az írás, olvasásban jártasak, intelligens, megbízható, bátor, kintartó és physikailag kifejlett egyének legyenek, hogy megerőltető szolgálatjuknak megfelelhessenek.**

* A tábori csendőrség számára 1861-ben kiadott utasítások ezel hatályukat veszítették.

** Tisztek és legénység csapatjuk ruházatát megtartották, de ismertető jelül veres vállövet (Bandouliere) viseltek.

A tábori csendőrlegénység kiállíthatása végett 1870-től kezdve minden gyalogezred kettő, minden vadász-zászlóalj egy, minden lovas ezred pedig három alkalmas altisztet vagy katonát választott ki, kik a hadügyministerium rendelkezéséhez képest, évente osztagokba egyesítve, nagyobb hadgyakorlatok és táborozások alkalmával, az e célra kijelölt tisztek által teendőkre elméletileg és gyakorlatilag kiképeztettek s azután századaiknál a tartalékba való áthelyezésükkor pedig a kiegészítő csapatestüknél nyilvántartattak.

Mozgósítás esetén a hadügyministerium határozta meg, hogy az esetleges hadi színhelyre való tekintettel, mely csapattestek, hány altisztet kötelesek a tábori csendőrség számára kiállítani, kik csapatjuknál létszám felett vezettek.

A hadra kelt sereghez és pedig egy hadsereg parancsnoksághoz egy törzs és két főtsiszt és 95 főnyi tábori csendőr 46 lóval, egy hadtesthez egy főtsiszt 20 tábori csendőr nyolcz lóval, egy gyalog hadosztályhoz hét tábori csendőr három lóval, egy lovas hadosztályhoz négy tábori csendőr négy lóval osztatott be.*

A hadjárat tartama alatt beállott fogyaték, a hadügyministerium rendelkezéséhez képest, az illető kiegészítő csapattestekhez beszozott, tábori csendőrszolgálatra kijelölt egyénekből egészített ki.

A hadsereg főhadiszállására beszozott törzstiszt valamennyi tábori csendőr osztag felett a katonai és gazdasági, személyi és a belszolgálatra vonatkozó ügyekben a parancsadást gyakorolta. A tábori csendőr osztagok és különítmények a tulajdonképeni tábori csendőrszolgálat ellátása tekintetében, az illető vezérkari főnökök és ennek közegeinek, katonai rendőri célokra való alkalmazás tekintetében pedig első sorban a fő- és törzshadi szállások

térparancsnokságainak voltak alárendelve.

Hadjárat esetén a tábori csendőr tisztek és legénység a katonai rendszert és biztonság fentartására rendelt közegek voltak. Ezen minőségükben a katonai örök jogaival birtak és senkinek sem volt szabad őket szolgálatuk teljesítésében zavarni vagy megakadályozni, sőt mindenki a «törvény nevében» hozzájuk intézett felhívásnak feltétlenül engedelmességek tartozott.

A csapatparancsnokok, esetleg a csapattisztek, különösen is kötelezve voltak, hogy a tábori csendőr tisztek és a tábori csendőrök felszólítására azokat segélyben részesítsék és nekik szükség esetén a karhatalmi segédletet is megadják.

1876-ban a tábori csendőrség szervei határozványai annyiban módosítottak, hogy minden gyalogezred tábori zászlóalja s minden vadász zászlóalj beleértve a tartalék vadász zászlóaljat is egy-egy gyalog, minden lovasezred pedig 8 lovas tábori csendőrt volt köteles kiállítani, kik csapatjuk állományában megmaradtak, de az előirt hadilétszámon felül vezettek.

A hadjárat esetén beállott fogyaték, a törzs s főhadiszállások szükségletének fedezése utáni maradványból, mely mint tartalék a hadsereg hadbiztonsághoz osztatott be és egyuttal a hadtáp parancsnokságok szükségletének fedezésére is szolgált, — állított ki.

A netáni többszükséglet fedezhetése végett mozgósítás esetén minden sor- és tartalék gyalogezred 1, minden lovas ezred 2 a tábori csendőrszolgálatban kiképzett altisztet jelölt ki s ezeket az illetékes tábori csendőrpáncsnoknak megjelölte.

Mozgósítás esetén a hadsereg főparancsnokságához 1 tiszt, 25 tábori csendőr 13 lóval, a hadsereg parancsnoksághoz (beleértve a hadsereg hadbiztonságot is) 3 tiszt, 98 tábori csendőr 45 lóval, a hadtesthez 1 tiszt, 21 tábori csendőr 8 lóval, gyalog-

* Az állomány eleinte 290 lovas és 360 gyalog tábori csendőrt számlált, mely állomány 1871-ben 328 lovas és 450 gyalog összesen 778 főre emeltetett fel.

hadosztályhoz 7 táborig csendőr 3 lóval, lovas hadosztályhoz 4 táborig csendőr 4 lóval osztatott be.

Az 1884 január 2-án kelt legfelsőbb elhatározással adattak ki a táborig csendőrség újabb szervei határozványai és szolgálati utasítása, melyek 1889-ig voltak érvényben.

A táborig csendőr szolgálatának ily módon való ellátása egészen 1889-ig volt érvényben.

Az 1888-ik évben a hadügyminisztérium a honvédelmi minisztériummal tárgyalásokat kezdett meg, hogy a táborig csendőröket — úgy mint annak előtte — a hivatásos csendőrség állítsa ki.

Az okok, melyek a hadvezetőséget ezen lépés megtételére bírták, a hadseregből kiválasztott táborig csendőr személyzet gyakorlati alkalmazásából merített kedvezőtlen tapasztalatokra vezethetők vissza, melyek a vezérkar főnökét végeredményében arról győzték meg, hogy a táborig csendőrség szervezete nem felel meg a gyakorlati élet követelményeinek és hogy a táborig csendőr személyzet nem áll hivatása magaslatán.

A táborig csendőrökül kiszemelt altisztek intelligenciája és megbízhatósága ugyanis sok kívánnivalót hagyott fenn. Emellett azokat a táborig csendőri szolgálatokra gyakorlatilag nem lehetett kiképezni, minélfogva a hadjárat esetére szükséges ismereteket és tapasztalatokat sem szerezhették meg és nem sajátíthatták el azt a tiszteletet és engedelmességet parancsoló fellépést sem, melyre pedig nekik szolgálatuk gyakorlásában, főleg a legénységi állományhoz tartozó egyénekekkel és a polgársággal szemben elkerülhetetlenül szükségük volt.

A hivatásszerű csendőrség ellenben már szolgálati állásánál fogva is, béke idején nagyrészt birtokában volt azon ismereteknek, melyekre háború esetén a táborig csendőrségnek szüksége van és miután azokat a gyakorlatban is érvényesítette, a katonaságból kikerült nem szakképzett táborig csendőr felett nagy fölényvel birt.

De felette előnyösnek ígérkezett a hadvezetőségnek a táborig rendészetnek a hivatásszerű csendőrség általi ellátása már azért is, mert a harci állományt nem kellett tekintélyes számu és legügyesebb altiszteknek elvezénylése által gyengíteni.

A hadügyminiszter a m. kir. és a m. kir. horv.-szlav. csendőrség állományából a hadsereg magasabb parancsnokságai számára eleinte 15 alantos tisztnek és 124 főnyi gyalog csendőr legénységnek kiállítását kérte azzal, hogy kívánatos volna a gyalogosok egy részét lovasokkal helyettesíteni.

A honvédelmi miniszter nem zárkozlátván el ezen az állam érdekében tett kérés teljesítésétől, a m. kir. **belügyminiszterrel** és Horvát Slavon Dalmát országok bánjával egyetértőleg hozzájárult a m. kir. (horv.-szlav.) csendőrségnek hadjárat esetén táborig csendőrökül való kirendeléséhez és a hadügyminisztériummal folytatott tárgyalásoknak az lőn a végeredménye, hogy a m. kir. csendőrségnek 9 tisztet és **107 főnyi**, de kizárólag gyalog legénységet, a horv.-szlav. csendőrségnek pedig 1 tisztet és 18 főnyi gyalog legénységet, összesen tehát mindkettőnek 10 tisztet és 125 főnyi gyalog legénységet kellett háború esetén kiállítani.

Ezzel kapcsolatosan 1889-ben a táborig csendőrszolgálatra kijelölt csendőr legénységnek kiképzése is szabályoztatott oly módon, hogy azok részére a csendőr-kerületi (horv. szlav. csendőr) parancsnokságok székhelyén minden második páratlan évben és pedig november 1-től február végéig terjedő időszakban, 10—14 napig tartó táborig csendőr tanfolyamok állítottak fel, a hol a hallgatók különleges szolgálati teendőkre vezérkari tisztek által oktattattak, a tanfolyam felállításából eredő különleges költségeket a hadügyi kincstár viselvén.

1892 óta a tanfolyam időtartama 4 hétben állapítatott meg és ugyanakkor rendszeresítettét a 20 korona iskolai átalány is.

1894 óta a vezényelt legénység a tanfolyam egész tartamára étkezési pótlékot élvez.

Egyidejűleg kidolgoztattak a tábori csendőrség számára szükséges utasítások is és mintán azokhoz a belügyminister és Horvát-Szlavon-Dalmát országok bánja hozzájárultak, Ő Felsége az 1889. év ápril 5-én kelt legfelsőbb elhatározásával a «Szervezeti határozványokat a cs. és kir. hadsereg tábori csendőrség számára» az az évi június 18-án kelt legfelsőbb elhatározásával a «Szolgálati szabályzatot a cs. és kir. hadsereg tábori csendőrsége számára» végül az augusztus 25-én kelt legfelsőbb elhatározásával az «Utasítást a cs. és kir. hadsereg tábori csendőre számára» jóváhagyni méltóztatván, azok használatra kiadattak.

Utóbbi vezérfonalul szolgált a legénységnek a tábori csendőr tanfolyamban való kiképzésénél.

Ezzel egyidejűleg elrendeltetett, hogy a tábori csendőrszolgálatra első sorban azon legénység vétessék igénybe, mely még hadkötelezettség alatt áll, egyben pedig tekintve, hogy a tábori csendőr tisztektől lovaglásbani teljes jártasság és gyakorlottság követeltetik, a csendőr tisztekek az állomáshelyeiken felállított gyalogsági lovagló tanfolyamokban való részvétel megengedtetett, de ezenfelül meghagyott nekik, hogy minden más kínálózó alkalmat ragadjanak meg, hogy a lovaglásban magukat képezzék és gyakorolják.

Az 1890. év óta a hadjárat esetére tábori csendőrökül kiválasztott egyének a hadseregnek a magyar korona országaiban tartandó minden nagyobb hadgyakorlataihoz kirendeltetnek azon czélből, hogy gyakorlati kiképzésük és a hadsereggel való szorosabb érintkezés által, az ahhoz való hozzátartozás érzete fokoztassék.

A hadsereg nagyobb hadgyakorlatainál résztvevő tábori csendőr-személyzet mellékiiletményeit illetőleg 1890-ben meghatározottat, hogy a tábori csendőrtisztekek ezen alkalmaztatása alatt, a vezényeltetési pótdíj a cs. és kir. közös hadsereg illeték-

szabályzatában meghatározott kiszabatban, a legénység részére, azon napokra, amelyeken a gyakorló csapatok a menetpótdíjat, vagy a hadgyakorlati pótdíjat élvezik, ugyanazon pótdíj és ugyanoly kiszabatban, mint a hadseregbeli csapatoknak illetékes. Ezenkívül a legénységnek ugyanazon érlelmi illeték engedélyeztetett, mint a melyre a gyakorló csapatoknál igénye volt és a hadsereg számára fennálló szabályok, a tábori csendőr-tisztekek és legénység átvonuló beszállásolásra is mérvadóak voltak.

Az 1892. évben a tábori csendőr személyek mellékiiletekei — az 1890-ik évben történt megállapítások hatályon kívül helyezése mellett, — olykép szabályoztattak, hogy a tiszteket az utazási pótdíj (törzstisztekeknek naponta 8, főtisztekeknek naponta 4 korona), a legénységet pedig az étkezési pótlék (valóságos őrmesterek és őrsvezetőknek naponta 1 K, a többi legénységnek naponta 80 fillér) illeti meg. A tisztekek és a legénység átvonulási beszállásolásra a hadsereg számára fennálló szabályok voltak mérvadóak, végül a legénységnek a tömegátalányhoz naponta és fejenként 24 fillér pótlék engedélyeztetett, úgy mint mozgósítás esetén.* Ezen időtől fogva tehát a hadgyakorlatokon résztvevő tábori csendőr legénység élelmezéséről saját maga tartozik gondoskodni.

Mint láttuk, eddig csak a gyalog tábori csendőröket állította ki a hivatászerű csendőrség.

Az 1890/91. évi nagy hadgyakorlatok alkalmával a gyalog tábori csendőrök által elért kedvező eredmények azonban arra birták a hadvezetőséget, hogy a lovas tábori csendőröknek is a hivatásos csendőrség általi kiállítását szorgalmazza, még pedig azon okból, mert a lovasezredek altisztejei hivatásuknak nem feleltek meg teljesen.

A legtöbb lovasezred ugyanis nem rendelkezett

* A tábori csendőrség illetményei mozgósítás esetén az 1890. évi csendőrségi zsebkönyvben vannak tárgyalva.

elegendő számu és a különleges tábori csendőr kiképzésére alkalmas legénységgel, másrészt a lovas tábori csendőr tanfolyam és az esetleges rövid tartamu gyakorlati alkalmazás sem mutatkozott elegendőnek arra, hogy a fiatal altiszt a kellő ügyességet, a megfelelő biztos fellépést és tekintély érzetet magának megszerezze.

A tábori csendőr tanfolyamok időtartamának meghosszabítása sem nyújthatott kilátást arra, hogy ezen téren lényegesebb javulás eléeressék, mert a tábori csendőrtől megkövetelt tulajdonságok csak a csendőr szolgálatban való hosszabb kiképzés és bő tapasztalatok után, de nem elméleti kiképzés által voltak megszerezhetők és így nyilvánvaló volt, hogy mindazon követelményeknek, melyekkel az érvényben álló utasítások értelmében a tábori csendőröknek birniok kell, csakis a hosszasabban szolgáló és erőlyes csendőr altisztek képesek megfelelni, annyival is inkább, mert azoknak a polgári lakosság már a külső imponáló megjelenésük és a szokás hatalmánál fogva is sokkal szivesebben engedelmeskedett mint a lovasságból kikerült fiatal altiszteknek.

A hadügyminister a magasabb parancsnokságok dotálására a m. kir. (horv.-szlav.) csendőrség állományából 204 lovas tábori csendőr kiállítását kérte és miután a lovas tábori csendőrök kiállításához a belügyminister és a bán is hozzájárultak, az 1893. évben a tábori csendőrség reformja az egész vonalon befejeztetett és 1894-től fogva a m. kir. (horv.-szlav.) csendőrség kilencz tiszt 129 gyalog és 204 lovas tábori csendőrt bocsájtott a hadvezetőségnek rendelkezésére.

Lovas tábori csendőrül oly legénység szemeltetett ki, mely a csendőrségbe történt belépése előtt a lovasságnál, tábori tüzérségnél avagy a vonatsapattnál szolgált és a lovaglásban jártas volt.

A fenti 333 főnyi csendőrlegénységnek hadi célokra való átengedése, hozzá még oly válságos időben, midőn a csendőrség tevékenységéhez amegy

is nagy követelmények fűződnek, csak a közbiztonságnak válhatván nagy kárára, a hadügyminister a hadi célokra elvont csendőrlegénység kárpótlásául, az 1894. évre minden egyes, a magyar korona országaiból kiegyesztődő gyalog és lovas ezred tényleges állományából — az idő előtti szabadságoltatás kedvezménye mellett — négy önként jelentkezőt vagyis 46 gyalogezred után 184, 18 lovas-ezred után pedig 72, összesen tehát 260 altisztet bocsájtott a csendőrségnek rendelkezésére.

1895-től fogva a lovas ezredeből átengedendő legénység száma 4-ről 6-ra emeltetett fel, de mert a fogyatéki pótlására ez sem mutatkozott elegendőnek, minden honvéd gyalogezredből 10, minden honvéd huszárezredtől 6 altiszt engedtetett át, úgy, hogy a csendőrség a hadi célokat szolgáló tábori csendőrökért évente a közös hadsereg által 188 gyalog és 96 lovas, a m. kir. honvédség által 280 gyalog és 54 lovas, összesen tehát 468 gyalog és 150 lovas, mindössze 618 főnyi legénységgel lesz kárpótolva, a mely intézkedés még mai napon is érvényben áll. A csak mozgósításkor átengedendő legénység már békében az illető csapatok által mint csendőrségi szolgálatra kijelöltek nyilvántartatnak, alkalmaszúk esetén a csendőrséghez át nem helyeztetnek csak vezényeltetnek. 1895-ig minden csendőrkerületnél minden évben állítottak fel lovas tábori csendőrtanfolyamok azért, hogy a mozgósítás esetén szükséges kiképzett lovas tábori csendőrök teljes számban meglegyenek.

1896. óta azonban a lovas tábori csendőr tanfolyamok is, ép úgy, mint a gyalog tábori csendőr tanfolyamok csak minden második, még pedig a páros években a gyalog tábori csendőr tanfolyamokra nézve addig érvényben állott határozványok betartása mellett állittatnak fel.

A hadügyminister kívánságára 1896-ban a tábori csendőrség állománya a megváltozott hadrendnek megfelelően újból szabályoztatott olykép, hogy a

m. kir. (horv.-szlav.) csendőrség a tartalékon kívül 207 lovas és 133 gyalog, mindössze tehát 340 főnyi csendőrlegénységet vezényeljen a mozgósított hadsereghez.

Ezen állomány az idők folyamán csekély változásnak volt alávetve, a mennyiben 1901. évben eszközölt beosztás szerint a m. kir. (horv.-szlav.) csendőrség máig is 204 lovas és 135 gyalog csendőrt állít ki mozgósítás esetén.

Az 1896. évben a nős legénység családtagjainak azon időre, míg a családfele családjától távol van, 80 fillér élelmezési pótdíjt engedélyezett.

A tábori csendőrség számára 1889-ben kiadott utasítások az idő folyamán elavulván, a szervezeti határozványok és a szolgálati szabályzat, melyek eddig két külön utasítást képeztek, 1897-ben egy szabályzatba vonattak össze, mely szervezeti határozványok és szolgálati utasítás a cs. és kir. hadsereg tábori csendőrsége számára 1899-ben lett magyar és horvát nyelven is kiadva, az utasítás a tábori csendőrök számára pedig hatályon kívül helyezve.

Végül még felemlíteni kívánjuk, hogy a m. kir. (horv.-szlav.) csendőrség részéről az 1891., 1892., 1893., 1894., 1895., 1896., 1898., 1899., 1900.,* 1901., 1902. és 1903. évi nagyobb hadgyakorlatokhoz mindössze 18 tisztt és 927 főnyi legénység lett eddigelé kivezényelve és hogy a tábori csendőrség minden tekintetben kielégítő szolgálataiért, a hadgyakorlatok fővezetősége, illetve az illető hadtestparancsnokságok részéről hat ízben részesült dícsérő elismerésben, a mi a jövőre is csak buzdításul szolgálhat, hogy a tábori csendőrtisztek és a legénység szakképzettséggel párosult odaadó és eredményes munkásság által öregbítsék és neveljék a hadvezetőségeknek a tábori csendőrségbe vetett bizalmát.

* Az 1900. évben a tábori csendőrség a ministertanács hozzájárulásával a Galicziában megtartott nagyobb hadgyakorlatban vett részt.

A csendőrség eljárása «A halászatról» szóló törvény alapján.

Azon közigazgatási jelentőségénél fogva, melylyel a halászat bír, gyakorlása mindenütt állami felügyelet alá helyeztetett, hogy az egyes halfajok szaporodásának és életfeltételeinek kellő biztosításával a vizek állandó és előnyös kihasználása eléréssék.

Erre nagy szükség is volt, mert a multhoz képest, a halászat nagy mérvben hanyatlott.

Ugyanis a földbirtok és vele kapcsolatosan a halászati jognak tulságos, az okszerű kezelést nehezítő szétdarabolása, a vizek szabályozása s ennek folyamánként az azok mentén fekvő rétségek kiszáritása által tömegesen semmisültek meg a legjobb haltermő helyek. Ehhez járult még a vizeknek a halak szaporodását nagy mértékben gátló gazdasági és ipari felhasználása s különösen a szelvényben üzött s kíméletet nem ismerő rablóhalászat.

Ezen a halászatot létalapjaiban megtámadó okok káros hatásának ellensúlyozását czélozza «A halászatról» szóló 1888. évi XIX. törvényczikk.

Részint a szűk férhely miatt, másrészt pedig a §-ok száraz taglalását és magyarázatát elkerülendő, egy példával kíséreljük meg «A m. kir. csendőrség szolgálati körére vonatkozó törvényes rendelkezésekben foglalt halászati törvényt és az azzal kapcsolatos egyéb tudnivalókat kimeríteni, irányt adva egyszersmint a járőrvezetőnek arra nézve, hogy miként vezesse be gyakorlatilag tapasztalatlan társát a törvények ismeretébe, hogy azok végrehajtását ellenőrizhesse illetve a törvényt sértőkkel szemben jogosan és szabályszerűen felléphessen.

Ime a példa:

A lapályos vidéken kigyózdó N . . . folyón átvezető hídról gyönyörködve szemléli két csendőr az előttük elterülő panorámát. A járőrvezető fürkésző szeme azonban mást is észrevett: halászatokat a meg lehetős távolságra lévő gát alatt.

Néhány percz mulva már a rekettye bokrok közt tova sikló ösvényen haladtak.

Utközben a járőrvezető ekként oktatta a még próbaszolgálatát teljesítő társát: A halásztörvény első sorban is a halászati jog körül uralkodott homályos viszonyokat rendezte az által, hogy a halászati jogot a meder tulajdonához köti vagyis az, a parti birtokost illeti meg (1. §.), árvizek kiöntéseiben pedig azokat a birtokosokat illeti, kiknek területét az árvizek elborítják, de ezeknek nem szabad a halaknak a mederbe való visszatérését megakadályozni (2. és 63. §. a) pont). Ezen általános jogszabály alól annyiban van kivétel, amennyiben a törvényben kimondatott, hogy azon egyének, kik a törvény életbe léptetésekor a halászatot oly vízterületen gyakorolták, melynek medre tulajdonuk nem képezte, ezen jogukat továbbra is megtarthaták abban az esetben, ha ezt 1890. év április hó 30-ig az illetékes közigazgatási hatóságnál bejelentették s ezek által a jog részükre igazoltatott. (3. §.) Ha azonban a medertulajdonos az akként jogosítottól a halászat jogát megszerzi, e jog a meder tartozékává lesz s attól többé el nem választható. (6—7. §.)

A halaszvizek a törvény által két osztályba soroltatnak; az egyik osztályba tartoznak a zártvizek. Ezek a halászat a jogosult által korlátlanul gyakorolható (13. §.), a másik osztály a nyílt vizeket foglalja magában, melyekre tulajdonképpen a halászat gyakorlására és védelmére vonatkozó törvényes intézkedések vonatkoznak. (14—17. §.)

Zárt vizeknek tekintendők: a mesterséges halastavak, akár állanak halas vízzel, mint pl. patak, folyó, folyam vagy tóval összeköttetésben, akár nem; továbbá mindazon áradásmentes területen fekvő s vagy egy, vagy több birtokos osztatlan tulajdona között fekvő vizek, melyek más halat tartó vizekkel nincsenek oly összeköttetésben, hogy a halak az egyikből a másikba átmehetnek.

Eppen ezért, az ilyen helyen halászatot űző egyén-

nel szemben mi csak arra szorítkozunk, hogy ellenőrizzük azt: vajjon van-e halászjegye (8. §.), továbbá ha tilalmi időben kifogott halakat vagy rákokat áruba bocsát vagy szállít, el van-e látva oly községi bizonyítvánnyal, melylyel igazolja, hogy a kérdéses hal illetve rák valóban zárt vízből származik. (28. §.) Mert ezen egyén tekintet nélkül a tilalmi időre, vagy a hal illetve rák nagyságára, jogát *korlátlanul* gyakorolhatja. Tehát, esetleg ha neki úgy tetszik maszlaggal, méregfüvel, a kutyatejfü (Euphorbia), beléndfü, nadragulya stb. mérges növények magvával, azonkívül a víz alatt felrobbanó szerekkel is halászhat, a mi nyílt vizeken tilos, mert a halaknak bizonyos vizekből való kipusztulását eredményezhetné.* (23. §. e) pont.) Itt megjegyzem, hogy a ki az előbb említett bizonyítvány nélkül eszközi az eladást vagy szállítást, az a 65. §. b) pontja alapján büntetendő, habár a kérdéses hal vagy rák tényleg zárt vízből származott is.

Előfordulhat azonban — természetesen ide nem érve a törvényes védelem alá nem eső halfajokat (harsca, csuka, stb.), melyek a jogosítottak által bármikor kifoghatók és elarusíthatók — hogy valaki nyílt vizekből származó halakat és rákot árul tilalmi időben, holott azokat a tilalmi idő előtt fogták (28. §.) s annak idején valami elfoglaltság miatt nem ad-

* Vizeknek ártalmas anyagokkal való megfertőzése a «Vízrendőri kihágások»-ról szóló 1885. évi XXIII. t.-cz. 24. §-ába ütköző kihágást képez. Mintán pedig ennek 2. bekezdése szerint a hatóság a közegészségügyi követelményei s a fennálló vízhasználat tekintetbe vételével intézkedik az iránt, hogy a megfertőzött vizek más vizekbe bocsáthatók legyenek, ennélfogva vagy hatósági szabályrendelet áthágásában válik bűnössé az, a ki a hatóságnak e tekintetben hozott intézkedését megszegi, vagy pedig: a mennyiben a hatóság ez irányban nem intézkedett, az idézett t.-cz. 24. §-ába ütköző és 185. §. szerint büntetendő kihágást követi el ezen §-ban kimondott általános szabály megszegése által.

hatták el, miért is kényszerülve voltak azokat bárkában tartani. Ily eset észlelésekor a szállítótól, illetőleg az eladótól azon községi bizonyítvány felmutatását követeljük, melyben a halak származása s tilalmi idő beállta előtt történt befogatási idő a községi előjáróság által igazoltatott. (65. §. *b*) pont.) Természetesen arra is ügyelünk ilyenkor, hogy a hal vagy rák a törvényes mérettel bir-e? (20. §.) mert ha azok kisebbek (27. és 63. §. *a*) pont) avagy az illető községi bizonyítvánnyal nem rendelkeznek (28. §.), az eladást vagy szállítást betiltjuk s a tetten ért egyént haladék nélkül feljelentjük az illetékes hatóságnak, hogy ez a halak vagy rákok elkobzását azonnal elrendelhesse. (1889. évi 5000. sz. Földm. és 1888. évi 44,845. sz. Belügym. r.)

Ide tartozik azon eset is, midőn valaki mester-séges hal vagy ráknyerésztés czéljából, hatósági engedély nélkül fog ki tilalmi időben, törvényes méretnél kisebb halakat vagy rákokat azért, hogy azokat más vizekre helyezze át. (22. és 64. §. *a*) pont.)

Nyílt vizeknek azokat tekintjük, melyek más halattartó vízzel is összeköttetésben állanak. E vizeken az illető jogosított önállóan gyakorolhatja a halászatot, ha ez a szomszéd birtokosok érdekeinek sérelme nélkül megtörténhetik és okserűen üzhető; míg ellenesben a jogosítottak csak társulattá alakulva gyakorolhatják e jogot. (14. §.) Úgy a halászati jog önálló tulajdonosa, mint a társulat, haszonbérbe is adhatják a halászati jog gyaokrátát, mely esetben a haszonbérlet mindama jogok megilletik, melyeket a bérbeadó gyakorolhatott volna. Ha tehát a tulajdonos (ide értve a halászati társulat tagjait is) a haszonbérbe adott halászati területen megtámadja, vagy megakadályozza a haszonbérlet, vagy azt, a ki annak engedélyével űzi a halászatot vagy rákászatot, ez által magánvádra üldözendő kihágást követ el. (64. §. *c*) pont, l. Szolg. utas. 320. lap.) A járőrvezető ezután megállva, a víz partján kiemelkedő pózna tetejére mutatott,

melyre egy hal volt festve, alatta ezen írással «ki-méleti tér». (16—17. §.) Ily táblákkal kijelölt víz-részeken — jegyezte meg a járőrvezető — a halászat, vadászat, csolnakázás, fürdés, kavicszedés, marhák, ludak, kacsák és egyéb állatok vízbe eresztése, általában minden, a halak ivását* és fejlődését hátráltató művelet tilos. (26. és 63. §. *a*) pont.)

E jelzőkön kívül vannak még olyanok is — folytatás — melyeket a halászatra jogosított, halászati területe határának megjelölésére tűz ki. (11. §.)

A törvény mindkét jelzőnek károsítási szándékból történt megsemmisítését, elvitelét vagy más helyre való áttételét (64. §. *d*) pont)**¹ úgyszintén ezek szándékos megrongálását vagy bemocskolását (65. §. *c*) pont)**² tiltja.

Akkor midőn ezen cselekmények valamelyikét bárki — ide értve az illető vizek tulajdonosát is —

* Ivás, azaz pázás idején a halak elhagyják rendes tartózkodási helyeiket s többnyire csapatokba verődve, a víz azon részeire vándorolnak, mely szaporodásukra és ivadékaiknak fejlődésére legalkalmasabbak. Ez okból kisebb-nagyobb vándorutakat tesznek meg szaporodási ösztönük kielégítése végett. Így pl. a lazac és pisztráng a források felé igyekszik, az angola pedig a tenger felé veszi útját. A hal-ivás általában a víz közvetítésével történik olyformán, hogy a nöstény a petéit (ikráit) vízbe eresztí, az utána úszó him pedig a petékre feckendezi a termékenyítő folyadékot (tejét). Az ivás rendszeren tavasszal történik. Tartama különböző, sokszor hetekig is eltart. Hogy a halak eme vándorlása megkönnyíttessék, ott a hol a halászat érdeke megkívánja, a vízhasználatára jogosított, a tulajdonát képező vízi műépítménynél hallépcsőt tartozik felállítani. Ez azon külön csatornát képezi a gátaknál és egyéb duzzasztó műveknél, mely az itt összpontosuló vizesét 36—40 cm. magasságú lépcsőzetesen emelkedő apróbb zuhatagokra illetőleg medencékre osztja. A halak tehát ilyformán, könnyű szerrel átvethetik magukat egyik medenczéből a másikba, a nélkül, hogy abban sekély volta miatt megpihenhetnének.

** E speciális intézkedésnélkül az 1 alatti esetben a Btkv. 407. §., a 2-ban pedig a Ktkv. 80. §. volna alkalmazandó.

a határ megjelölésére szolgáló jelzőkön követi el, magánvádra üldözendő kihágásban válik bűnössé. (L. Szolgálati utasítás 320. lapját.)

Ezután felemlítette, hogy a jogosulatlan halászat ellenőrzése céljából a törvény 8. §-a elrendeli, hogy a ki akár zárt, akár nyílt vizeken halászni akar, a járás főszolgabírájánál, vagy a város rendőrkapitányánál (Budapesten a kerületi előjáróságnál), mint elsőfokú hatóságnál halászejgyet tartozik váltani. (8. §.)

A halászejgyek kétfélék: a tulajdonos vagy bérlőé: négy korona, ezek segédei-e pedig külön-külön egy korona bélyegilleték alá esnek. Az utóbbiak részére kiállított jegyen a segédmunkás nem lesz megnevezve, hanem csak a tulajdonos s így ezen jegy egyik segédmunkásról a másikkra átruházható. A négy koronás jegyek halvány rózsás, az egy koronásak pedig halványkékszinűek.

A halászejgy május 1-től a következő év április 30-ig érvényes, ha bármikor váltatik is. (8. §.)

A törvény értelmében mindenki kötelezve van arra, hogy halászejgyét halászás közben magával hordja s azt az ellenőrzésre hivatott közegek kiváratára felmutassa. (9—10. §.) Ebből tehát következik, hogy a jogosított sem halászhat vagy rákászhat még saját területén sem halászejgy nélkül. Sőt a törvény arra is kötelezi a *halászejgy birtokosát*, hogy jegyét a felszólításra előmutassa, mert ha azt bármilyen okból pl. mivel honn felelte, vagy csak azért nem tenné meg, mert különben is tudja, hogy jogát gyakorolja, de erről nincs kedve másoknak számot adni, a 66. §-ban megállapított második kihágást követi el. Feltételeztetik azonban, hogy ez esetben el ne kövesse egyuttal a következő és bárki által szintén elkövethető engedetlenségeket t. i. hogy felszólításunk daczára sem hagy fel a halászzattal vagy ha ismeretlen, magát nem akarja igazolni s ezért sem nevét vagy állását nem közli, vagy pedig tévuttra vezetés végett hamisat mond be s végre,

ha kilétének kiderítése végett megtagadja a községi előjárósághoz való jövetelt, mert ekkor már a súlyosabban büntetendő 65. §. *d)* pontja szerint minősülő kihágás fogogna fenn.

A mennyiben pedig ezen felszólításunkra nem engedelmeskednek, elfogadó, illetve, ha megszökésétől tartani nem lehet, elővezetendő az illetékes közigazgatási hatósághoz (l. 1888. évi 44845. B. ü. m. r. és Szolg. utas. 117. §. VII. pontját.)

A halászzati jegy jogos tulajdonosa nem adhatja át érvényes jegyét használat végett másnak, mert ezen tette bűncselekményt képezne. (65. §. *f)* pont.) Mikor tehát valaki az ily módon kapott jegyét tényleg használja vagy pedig lejárt s így érvénytelen halászejgygel halászna, szintén kihágást követ el (65. §. *e)* pont). Ilyenkor azonban fenn kell fogogni azon ténynek, hogy az illető halászzatra nem jogosult.

A törvény kihágásnak minősíti azt is, midőn valaki hamisított halászejgygel halász (64. §. *e)* pont). A hamisított halászejgy alatt nemcsak a meghamisított halászejgy, t. i. az értendő, mikor valaki a hatóság által kiállított valódi halászejgyen, annak lényegére vonatkozó változást tesz, pl. a nevet vagy a jegy érvényességének időpontját meghamisítja, hanem az olyan is, mely már eredetileg nem a hatóság által lett kiállítva. Ennélfogva a törvényben használt ezen kifejezés: «hamisított halászejgy» alatt úgy a hamisan készített, mint az utólag meghamisított jegy értendő.

Akár birjon valaki halászejgygel, akár nem, az egyszerű orvhalászatban is bűnössé válhatik akkor, mikor a halászzatra jogosított engedélye nélkül halász vagy rákász; oly vizeken tehát, a melyekben a halászzati jog nem a medertulajdonost, hanem a régi gyakorlat alapján mást illet: a medertulajdonos is.

A nyereségvágyból vagyis a kifogott hal és rák elárusítása végett elkövetett orvhalászat (64. §. *b)*

pont) szigorúbb büntetés alá esik, mint a nyereség-vagy nélkül elkövetett (65. §. a) pont). t. i. mely sem az előbbi, sem a minősített orvhalászat (62. §. b) pont) tényálladékát magában nem foglalja. Mind-egyik eset magánvádra üldözhető csak (Szolg. utasítás 320. l.).

A minősített orvhalászatot csak a halászatra nem jogosított követheti el akkor, ha éjjel, tilalmi időben, kijelölt kíméleti helyen tiltott eszközzel, álcázva vagy magát felismerhetetlenné téve űzi a halászatot, vagy ha a tettenéرت veszélyesen fenyegeti, ellene fegyvert fog vagy erőszakot használ, a mennyiben súlyosabb büntetendő cselekmény fenn nem forog (62. §. b) pont).

Mielőtt az éjjeli, tilalmi időben, tiltott eszközzel való halászatra reá térnék, felemlítem, hogy az orvhalászat többi eseteinek súlyosabb büntetése a tettes személyének veszélyes voltán alapul. Ugyanis a ki álcázva vagy magát felismerhetetlenné téve halász, könnyen ellenszegülésre ragadtatja magát a tetten érő ellen. Ilyenkor csak egy vonal választja el a súlyosabb büntetést elkövetésétől. Így pl. addig, míg a halászatban őt megakadályozó halászati tulajdonost, haszonbérletet vagy ezek alkalmazottjait olyképen fenyegeti, hogy ezekben a veszély bekövetkezése iránt félelmet nem gerjeszt, a halász törvény alapján büntetettik, de ha már gyilkosság, súlyos testi sértés stb. elkövetésével akként fenyegetődzik, hogy az említett egyéneket meg is félemlítette, a Kih. tkv. szerint (41. §.) vagy ha meg is verte őket, testi sértésért büntetettik (Bünt. tk. 301—303., 306. §.).

Végre ha hatósági közeget — tehát bennünket fenyeget veszélyesen vagy használ erőszakot — akkor szintén a Btk. 165. §-ába ütköző hatósági közeg elleni erőszak büntetésében válik bűnössé. Ezért ily egyén már ellenszegüléskor elfogandó, netalán megfélemezése végett megbilincselendő, sőt ha ellenszegülése ekként sem lenne megtörhető,

vagy ha megtámadna, illetve erőszakosan megsértene, fegyverhasználattal torolandó meg vakmerősége (Szolg. utas. 117. §. VII. fejr. 3. pont és 36., 64—66. §-ok.).

Mintán kíméleti teret már mutattam, az éjjeli és tilalmi időben, valamint a tiltott eszközökkel elkövetett halászati kihágások megmagyarázása lenne hátra.

Az éjjeli halászat napnyugtától napkelteig terjed (23. §. f) pont). E tilalom (63. §. b) pont), mely csak emberi közreműködést igénylő fogási módra értendő, ez idő szerint április 1-től június hó 15-éig terjedő időszak kivételével a földmívelésügyi miniszternek (1891. évi 15667. számú) rendelete értelmében a Balaton és Fertő taván, az egész Dunán, Dráván, Murán, Ferencz-csatornán, továbbá a Tiszán a Dunába való ömlésétől a Szamos torkolatáig, a Rába folyón Győr szab. kir. város határában belül, azután a Maroson a Tiszába való ömlésétől egész Arad vármegye keleti, illetve Hunyadmegye nyugoti határáig, végül a Temes folyón a Berzova-csatorná-tól le a Duna folyamig fel van függesztve.

No most tájékozódjunk arról: minő halfajokra tilos nyílt vizeken a halászat — mondá a járőr-vezető — mialatt a járőrtáskájából kivett halásznaptárt gysolan átfutotta. Ma június 15-ike van, tehát a pontyfogás esik tilalom alá, mert a szintén tilalom alá eső lazac és pisztráng nem él vizünkben (18. és 21. §.), szakította meg tanítását a járőr-vezető s ezzel megállva, halásznaptárjának szélét oda illesztette azon vesszőcske mellé, melyet már megelőzőleg felvett.

Messen rovácskákat a vessző azon helyére, hová a nappalomon lévő czeruzavonások esnek, illetve a hol majd meg fogom jelölni — szólt a próbacsendőrhöz. Mire szükséges ez, őrsvezető úr? — kérdé utóbbi, miközben a jelölést elvégezte. Ezzel mérjük meg a rákot és halakat. Az első rovátka 4, a második 8, a harmadik 25 és a negyedik 30 cm. hosszúságot

mutat. E vidéken több jelle nincs szükségem, világosította fel a járőrvezető. Hát a ki nem oly előrelátó, mint őrsvezető úr, az mivel eszközölné a mérest? — veté fel kérdését a saját tehetetlensége fölött töprengő próbacsendőr. Annyi bizonyos — jegyezte meg a járőrvezető, hogy szemmérték után alig képes valaki a kellő mértéket megállapítani, de ha tudja, hogy egy rendes hosszúságú gyufaszál 5 cm., akkor ennek segítségével a már mutatott módon könnyen átviheti a szükséges méreteket bármínő tárgyra.

Tiltott fogó eszközök: az oly hálók (öreg-, keesege-, piritty-, villing- vagy billegháló, tápli-, ollóháló, négykávás merítő, emelő-, ághegy-, kaparó-, fejezőháló, hosszú kécze, vető vagy pendely-, farkas-, bokorháló stb.), melyeknél az egyes hálószemek oldalai — nedves állapotban mérve — gombközepétől (csomóbog) gombközepéig 4 cm.-nél rövidebbek; azután oly tapogató szerszámok (kosár, varsa, magyar tapogató, kávás tapogató és borító), melyeknek nyílásai 4 cm.-nél szűkebbek vagy alacsonyabban (23. §. b) és 63. §. b) pont).

Ezen méret $\frac{1}{10}$ részénél kisebb, valamint az úgynevezett szak- vagy meregyűrűn lévő még kisebb nyílások nem kifogásolhatók.

A tiltott állandó halfogó készülékek pedig azok, mint pl. a czége, vejsze, varsa, rekesz-, zár-, eresztő-, mét- és marázsháló, melyek közönséges vízállás mellett a parttól derékszögben mérve, a vízfolyás felénel többet elzárnak (23. §. c) és 63. §. b) pont) vagy ha több egyszerre alkalmaztatik, úgy hossz-, mint keresztirányban 50 méternél közelebb feküsznek egymáshoz (23. §. d) és 63. §. b).

Megjegyzem itt, hogy a halak lövése, vagy szigonyozása nem képez kihágást.

A szabálytalan halászati eszközök — a hatóság által leendő lefoglalhatás végett — őrizet alá veendő (Szolg. utas. 125. §.). A mennyiben a tetten ért egyén elfogatott vagy elővezetendő, azok vele együtt

adandók az illetékes hatóságnak, máskülönben a tárgyak tüzetes leírását feltüntetető elismervény elnevelében a községi előljárásságnak őrizetére bizandók.

Tilos a halikra szedés is a halászatra jogosított engedélye nélkül (23. §. a) és 63. §. b) pont), továbbá a halászat — kivéve a horgászást — gátaktól, zsilipektől, hallépesőktől és egyéb vízi műépímenyektől 30 méternyre felfelé vagy lefelé (23. §. g) és 63. §. b) pont) s végre a vizek lecsapolása vagy felfogása a bennük lévő halak kifogása céljából (23. §. h) és 63. §. b) pont).

E tilalmak épp úgy, mint az előbb említettek, mindenkivel — tehát a halászati jog tulajdonosával szemben is érvényesek — jegyezte be tanítását a járőrvezető.

A lenyugvó nap izzó korongja már alámerülőben volt a kéklő dombok mögött, mikor a járőr a gát-hoz ért.

Miután a járőrvezető társát csendre és óvatosságra intette, figyelő állásba helyezkedtek egy bokor mögött.

A hálóikat már bevonó halászok partraszállását várták.

Rövid idő múlva a halászok már faj és nagyság szerint osztályozták a halakat s miközben a kifogott pontyokat (18. §.) és a mértéket meg nem űő halakat visszadobálták a vízbe, ott termelt köztük a járőr.

Kérem a halászejgyeket — szólta azután a járőrvezető. Egyik halász a másik után átnyújtva jegyét, a járőrvezető nemcsak arról győződött meg, hogy azok érvényesek-e és nincsenek-e meghamisítva, hanem egyszersmind arról is, hogy a halásztulajdonosok be vannak-e vezetve jegyzékkönyveskéjébe?

Szabálytalanságot nem észlelvén, visszaadta a jegyeket, mire a zsákmányt vette szemügyre. Ebben az egyedüli márnahal és rák volt az, mely a törvény védelmében részesült. Ezért a legkisebeket kiszemelvén, társát azok megmérésére utasította.

A próbacsendőr, az örsvezetőtől átvett vesszővel a halat a fej elejétől, a rákot pedig szemétől a ki-egyenesített fark végéig megmérve, megállapította, hogy előbbi 30 cm.-nél valamivel rövidebb, utóbbi pedig 8 cm.-nél hosszabb. *Ezért a halat visszadobta a vízbe* (20. és 21. §.).

A többinek megmérése már feleslegessé vált, mert azok már szemmérték után ítélve jóval felülmúlták az előirt hosszúságot.

A járőrvezető erre intette a halásztulajdonost, hogy jövőben alaposan járjon el a halak megmérésénél, mert ha az előirt méretnél bár véletlenül kifogott kisebb halakat hazaszállítana, kihágást követ el (63. §. a) pont.).

Mint hogy időközben a halásztulajdonos fiacskája több káraszt egy kamós végű fűzagra felüzött, a járőrvezető figyelmeztette annak atyját, hogy ne engedje meg a halaknak ily módon való hazavitelét, mert az tilos (l. 1892. évi 31600. sz. Földm. ü. m. r. és Kbt. 86. §.).

Mikor a halásztulajdonos ezen felszólításnak is eleget tett, a járőr jóéjt kívánva, hazafelé portyázott.

A nyomozásnál felmerülő és megoldandó kérdések, tekintettel a nyomozás irányára s a bűncselekmények minősülésére.

Az 1900. évi zsebkönyvünkben hasonló cím alatt megkezdett cikksorozat folytatásaként alább adjuk azon legfontosabb kérdéseket, melyek a *magánlak magánszemélyek általi megsértése* eseteinek nyomozásával állanak összefüggésben. (Az 1878 : V. t.-cz. Bktv. a büntettek és vétségekről 330—332. §§.)

A magánlak megsértése magánszemélyek által.

Btkv. 330. §. A ki másnak a lakásába, üzlet-helyiségébe, azokkal összeköttetésben levő, vagy azokhoz tartozó helyiségbe, vagy kerített helyre,

az ott lakó, vagy a lakással rendelkező beleegyezése nélkül, jogtalanul, erőszakkal, fenyegetéssel, vagy hamis kulcsok használása által behatol — a mennyiben súlyosabb büntetés alá eső cselekmény nem fogna fenn — a magánlak megsértésének büntetést követi el és ket évig terjedő börtönnel büntetendő.

Btkv. 331. §. Három évig terjedhető börtönnel büntetendő a magánlak megsértése, ha :

- 1. Közhivatalnokai minőség színlelése, vagy hatósági rendelet ürügye alatt ;*
- 2. Éjjel, vagy együttesen több személy által ;*
- 3. Fegyveresen hajtattott végre.*

1. Mikor és hol követetett el a cselekmény ?

2. A «lakás» alatt bármily anyagból készült épületben levő oly helyiség értendő, mely egy vagy több személy tartózkodási helyéül szolgálhat. A korcsma-helyiség, egy curiai döntvény szerint, csak addig tekinthető nyilvános és a közönség használatára nyitva álló helyiségnek, míg az a közönség számára nyitva van, mihelyt az azonban a meghatározott időben bezáratik, magánhelyiségnek tekintendő.

3. Üzlethelyiség alatt értendő minden kerített, vagy kerítetlen oly helyiség, mely az eladandó árúk felvételére, elhelyezésére és elárúsítására szolgál, üzleti helyiség tehát a piaci nyitott sátor is.

4. Ha a behatolás valamely kerített helyre történt, ezen hely a szomszédos területektől korlátokkal, vagy más készülékkel tényleg el volt-e különítve ?

5. A behatoló egyén tudta-e, vagy tudhatta-e azt, hogy behatolása a lakó, vagy a lakással rendelkező engedélye nélkül történik ?

6. Tényleg jogtalan volt-e a behatolás ? vagy nem-e forgott fenn valamely oly körülmény, melyből a behatoló a lakásba hatolásra jogot vélt formálni, vagy azt hihette, hogy a lakó, vagy a lakással rendelkező őt a lakásban tűrni fogja ?

7. Minő czélból történt a behatolás ?

8. Tényleg erőszakkal, fenyegetéssel vagy hamis kulcs használatával történt-e a behatolás, mert ellenkező esetben a cselekmény a 332. §. szerint minősül.

9. Ha a behatolás erőszak alkalmazásával történt, hogyan, mivel és ki ellen alkalmaztatott az erőszak?

10. A mennyiben a behatolás fenyegetéssel történt, ezen fenyegetés hogyan és ki ellen irányult, s tényleg oly nyilatkozat volt-e, hogy az illetőben a fenyegetéssel jelzett baj bekövetkezésére nézve komoly aggodalmat, alapos félelmet ébreszsen?

11. A hamis kulcs használatát, illetőleg figyelembe veendő, hogy a törvény hamis kulcs kifejezés alatt, nem pusztán kulcsot, hanem bármely eszközt is ért, mely alkalmas arra, hogy a zár, a nélkül, hogy az megsértenék, kinyitassák.

12. A magánlak megsértésével kapcsolatosan nem-e követetett el valamely súlyosabb beszámítás alá eső cselekmény, mert ez esetben a törvény rendelkezése szerint a tettes nem a magánlak megsértéséért, hanem az elkövetett súlyosabb bűncselekményéért lesz felelősségre vonva?

13. Ha a magánlak megsértése közhivatalnoki minőség szinlelése által lett elkövetve, vajjon a terhelt tényleg oly teendőket szinlelt-e, a melyek valamely állami, törvényhatósági vagy községi hivatal teendői közé tartoznak?

14. Ha a magánlak megsértése hatósági rendelet ürügye alatt követetett el, vajjon a terhelt, a nélkül, hogy közhivatalnoki minőséget szinlelne, valamely hatóság szóbeli, vagy írásbeli — de tényleg nem létező, vagy hamisított — rendeletére hivatkozva lépett-e az idegen helyiségbe?

15. Ha a magánlak megsértése fegyveresen hatatott végre — miután nem szükséges, hogy a terhelt a fegyvert tényleg használta is legyen — vajjon a fegyvert tényleg oly módon kezelte-e, hogy a megtámadottban komoly aggodalmat okozhatott az iránt, hogy azzal ellene fog támadni?

16. Fegyver alatt — egy curiai döntvény értelmében — itt minden oly eszköz értendő, melylyel jelentékenyebb testi sértést lehet okozni. Fegyvernek tekintendő tehát itt nemcsak a lőfegyver, hanem a balta, fokos, buzogány, tőr, kés, bot stb., sőt az utczárol felszedett kő is.

17. Nem-e forog fenn a cselekménynek csak kísérelte? Pl. ha az alkalmazott erőszak, fenyegetés, vagy a helyiségnek hamis kulccsal (eszközzel) való felnyitása, bármi okból sikertelen maradt?

18. Nem-e forog fenn felbujtás esete? (Btkv. 69. §. 1. p. Felbujtó.)

19. A cselekmény elkövetését szándékosan előmozdította, vagy könnyítette-e valaki? (Btkv. 69. §. 2. p. Bűnségéd.)

20. Hány éves volt a tettes? Mult-e már 12 éves? Ha igen, 16. életévét túlhaladta-e már? Birt-e a cselekménye felismerésére szükséges belátással? (Btkv. 84. §. Beszámítást kizáró vagy enyhítő okok.)

Btkv. 332. §. A ki másnak lakásába, vagyzhelyiségébe, azokkal összeköttetésben levő, vagy azokhoz tartozó valamely helyiségbe jogos indok nélkül, cselszövénnyel, vagy az abban lakónak, vagy a lakással rendelkezőnek akarata ellenére bemegy, vagy abban akarata ellenére bennmarad: három hónapig terjedő fogházzal és kétszáz koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő.

A bűnvádi eljárás csak a sértett fél indítványára indítandó meg.

1. Mikor s hol követetett el a cselekmény?

2. Tudta-e a terhelt, hogy ő a lakással stb. rendelkező személy akarata ellenére megy be az idegen lakásba, s tudta-e azt, hogy neki a bemenetelre, vagy benmaradásra joga nincsen?

3. Nem-e vélt a terhelt a bemenetelre, vagy benmaradásra jogos indokot fenforogni? Pl. tűzveszély esetében, vagy pl. ha a kérdéses helyiségből jajveszéklést hallott.

4. Ha a lakásba stb. való bemenetel vagy az ottmaradás valamely *csekszövény* alkalmazásával történt, tényleg alkalmas volt-e ez a lakással rendelkező személy tévedésbe ejtésére? Pl. ha a terhelt *hazug állítással* a lakással rendelkező egyént tévedésbe ejti (pl. az ajtón kopog, s a kérdésre, hogy ki az, egy más személy nevét nevezi meg), vagy *ámitással* reá bírja, hogy a bemenetelre, vagy az ottmaradásra vonatkozó tilalmát visszavonja.

5. Ellenezte-e a lakással stb. rendelkező személy a bemenetelt, vagy benmaradást, s hogyan? A helyiség elhagyására történt felszólítás tényleg olyan komoly szándékból történt-e, hogy azt a terheltnek komolynak is kellett vennie?

6. Figyelem fordítandó arra, hogy itt nem az előző két §-ban körülírt *behatolásról* (tehát erőszakkal, fenyegetéssel vagy hamis kulcs használatával elkövetett benyomulásról), hanem pusztán bemenetelről, tehát legfeljebb csak szóbeli tilalommal ellenzett belépésről van szó.

7. A cselekmény csakis a sértett fél, tehát a lakással stb. rendelkező egyén indítványára indítandó meg, a nyomozás tehát csakis ezen indítvány megtetele, illetve az ez iránti nyilatkozat kiállítása után indítható meg.

8. Nem-e forog fenn felbujtás esete? (Btkv. 69. §.

1. p. Felbujtó.)

9. A cselekmény elkövetését szándékosan előmozdította, vagy könnyítette-e valaki? (Btkv. 69. §. 2. p. Bünségéd.)

10. Hány éves volt a tettes? Mult-e már 12 éves? Ha igen, 16. életévét túlhaladta-e már? Birt-e a cselekmény felismerésére szükséges belátással? (Btkv. 84. §. Beszámítást kizáró, vagy enyhítő okok.)

Tevékenységi kimutatás

a csendőrkerületekben az 1903. évben teljesített közbiztonsági szolgálatokról.

Nevezetesen	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	Össze- sen
	számu csendőrkerületben							
Felsőrsértés:								
előfordult } eset	1	1	1	.	2	.	1	6
kiderített } eset	1	1	1	.	2	.	1	6
elfogott } egyén	.	5	.	.	.	.	.	5
feljelentett } egyén	1	6	1	.	2	.	3	13
A király, a királyi ház tagjainak bántalmazása, a király megsértése:								
előfordult } eset	7	2	.	9	4	.	4	26
kiderített } eset	7	2	.	9	4	.	4	26
elfogott } egyén	.	.	.	3	1	.	.	4
feljelentett } egyén	7	2	.	6	3	.	4	22
A hűtlenség:								
előfordult } eset	.	2	.	.	.	.	.	2
kiderített } eset	.	2	.	.	.	.	.	2
elfogott } egyén	.	.	.	.	.	.	.	.
feljelentett } egyén	.	5	.	.	.	.	.	5
A lázadás:								
előfordult } eset	1	7	1	1	.	.	.	10
kiderített } eset	1	7	1	1	.	.	.	10
elfogott } egyén	20	1	.	.	.	.	.	21
feljelentett } egyén	.	20	10	2	.	.	.	32
A hatóságok, országgyűlési tagok, vagy hatósági közegek elleni erőszak:								
előfordult } eset	103	80	83	261	80	94	90	791
kiderített } eset	103	78	83	261	80	93	90	788
elfogott } egyén	21	33	25	24	40	51	7	201
feljelentett } egyén	210	160	178	466	152	188	212	1566

Nevezetesen	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	Össze- sen
	számu csendőrkerületben							
Az alkotmány, atörvény, a hatóságok vagy hatósági közegek elleni erőszak:								
előfordult } eset	1	5	3	3	7	3	22	44
kiderített } eset	1	5	3	3	4	3	22	41
elfogott } egység	1	2	.	.	.	.	3	6
feljelentett } egység	.	8	9	11	8	3	27	66
A magánosok elleni erőszak:								
előfordult } eset	21	11	45	53	27	16	10	183
kiderített } eset	21	11	45	53	26	16	10	182
elfogott } egység	3	4	3	.	6	.	.	16
feljelentett } egység	134	103	257	284	205	50	95	1128
A polgárok választási joga ellen elkövetett büntettek és vétségek:								
előfordult } eset	.	.	.	.	.	.	.	.
kiderített } eset	.	.	.	.	.	.	.	.
elfogott } egység	.	.	.	.	.	.	.	.
feljelentett } egység	.	.	.	.	.	.	.	.
A vallás és annak szabad gyakorlata elleni büntettek és vétségek:								
előfordult } eset	2	5	7	14	3	4	1	36
kiderített } eset	2	5	7	12	3	4	1	34
elfogott } egység	.	.	.	1	.	3	.	4
feljelentett } egység	3	10	11	40	3	4	1	72
A személyesszabadságnak, a házjognak, továbbá a levél- és táviradatitoknak közhivatalnok általi megsértése:								
előfordult } eset	2	8	2	1	2	.	.	15
kiderített } eset	2	8	2	1	2	.	.	15
elfogott } egység	.	2	.	.	.	.	.	2
feljelentett } egység	2	14	4	1	2	.	.	23

Nevezetesen	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	Össze- sen
	számu csendőrkerületben							
A pénzhamisítás:								
előfordult } eset	28	57	76	26	16	38	25	266
kiderített } eset	28	55	74	25	15	38	23	258
elfogott } egység	3	28	22	1	1	17	15	87
feljelentett } egység	39	75	110	30	20	42	29	345
A hamis tanuzás és hamis eskü:								
előfordult } eset	18	3	1	10	.	4	17	53
kiderített } eset	18	3	1	10	.	4	17	53
elfogott } egység	1	.	9	.	.	.	10	10
feljelentett } egység	23	5	.	21	.	7	33	89
A hamis vád:								
előfordult } eset	4	6	.	9	6	14	2	41
kiderített } eset	3	6	.	9	6	14	2	40
elfogott } egység	1	.	.	1	.	1	3	4
feljelentett } egység	4	6	.	9	6	14	2	41
A szemérem elleni büntettek és vétségek:								
előfordult } eset	41	78	84	84	47	99	40	473
kiderített } eset	41	77	82	83	47	99	40	469
elfogott } egység	1	10	24	25	8	28	11	107
feljelentett } egység	46	94	121	85	54	117	50	567
Kettős házasság:								
előfordult } eset	.	.	.	.	.	.	.	.
kiderített } eset	.	.	.	.	.	.	.	.
elfogott } egység	.	.	.	.	.	.	.	.
feljelentett } egység	.	.	.	.	.	.	.	.
A családi állásra vonatkozó büntettek és vétségek:								
előfordult } eset	2	1	4	4	2	.	10	15
kiderített } eset	2	1	4	4	2	.	10	15
elfogott } egység	.	.	1	.	2	.	3	3
feljelentett } egység	4	1	3	4	2	.	10	16

Nevezetesen	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	Össze- sen
	számu csendőrkerületben							
A rágalmazás és becsületsértés								
előfordult } eset	73	85	306	459	220	114	123	1380
kiderített } eset	73	85	306	459	220	114	123	1380
elfogott } egyén	7	1	17	4	17	3	5	54
feljelentett } egyén	82	112	397	548	265	178	160	1742
Az ember élete elleni büntettek és vétségek:								
előfordult } eset	180	331	359	397	284	442	325	2318
kiderített } eset	180	299	348	389	272	425	313	2226
elfogott } egyén	46	180	284	152	121	189	136	1108
feljelentett } egyén	180	290	313	360	253	420	259	2075
A párviadal:								
előfordult } eset	1	1	2	3	3	5	4	19
kiderített } eset	1	1	2	3	3	5	4	19
elfogott } egyén	2	2	5	6	6	12	5	38
feljelentett } egyén	2	2	5	6	6	12	5	38
A testi sértés:								
előfordult } eset	2115	1691	2689	4029	1484	2178	2072	16258
kiderített } eset	2105	1660	2665	3998	1475	2167	2057	16127
elfogott } egyén	14	79	107	137	116	204	70	727
feljelentett } egyén	2943	2794	4502	6452	2501	3364	2886	25472
A közegészség elleni büntettek és vétségek:								
előfordult } eset	17	4	3	5	.	3	2	34
kiderített } eset	17	4	3	5	.	3	1	33
elfogott } egyén	29	4	3	5	.	3	4	48
feljelentett } egyén	29	4	3	5	.	3	4	48
A személyes szabadságnak megsértése magánszemélyek által:								
előfordult } eset	9	7	7	1	28	3	5	60
kiderített } eset	9	7	7	1	28	3	5	60
elfogott } egyén	.	.	1	.	.	.	1	2
feljelentett } egyén	29	22	13	2	43	13	5	127

Nevezetesen	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	Össze- sen
	számu csendőrkerületben							
A levél- és távsürgönytitok megsértése:								
előfordult } eset	1	1	2	3	3	3	1	14
kiderített } eset	1	1	2	3	3	2	1	13
elfogott } egyén	.	.	.	.	.	.	.	.
feljelentett } egyén	1	3	2	3	9	3	1	22
A titok tiltott felfedezése:								
előfordult } eset	1	.	1	1	.	.	.	3
kiderített } eset	1	.	1	1	.	.	.	3
elfogott } egyén	.	.	.	.	.	.	.	.
feljelentett } egyén	1	.	1	1	.	.	.	3
A magánlak megsértése magánszemélyek által:								
előfordult } eset	120	106	245	378	123	139	143	1254
kiderített } eset	119	106	244	376	123	136	141	1245
elfogott } egyén	1	.	8	8	13	17	5	52
feljelentett } egyén	188	225	422	633	309	250	255	2282
A lopás:								
előfordult } eset	4244	4139	5554	5578	4843	4285	3723	32366
kiderített } eset	3915	3104	4502	4779	4016	3522	3413	27241
elfogott } egyén	448	542	1077	1025	1155	1360	440	6047
feljelentett } egyén	4705	3480	5218	6026	4483	3037	3991	30940
A rablás és zsarolás:								
előfordult } eset	161	158	204	212	143	95	197	1170
kiderített } eset	151	123	178	204	133	86	184	1059
elfogott } egyén	55	61	113	123	116	67	77	612
feljelentett } egyén	221	172	241	249	154	95	249	1381
A sikkasztás, zár- törés és hűtlen kezelés:								
előfordult } eset	115	101	188	168	82	125	74	853
kiderített } eset	112	101	188	165	82	121	74	843
elfogott } egyén	5	21	29	22	6	24	17	124
feljelentett } egyén	139	135	193	171	104	130	94	966

Nevezetesen	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	Össze- sen
	számu csendőrkerületben							
A jogtalan elsajátítás:								
előfordult	103	132	199	234	151	137	101	1057
kiderített } eset	94	117	198	215	149	131	97	1001
elfogott	5	.	.	2	5	3	1	16
feljelentett } egyén	121	154	271	266	357	177	108	1454
Az orgazdaság és bűnpártolás:								
előfordult	505	311	348	348	411	388	299	2610
kiderített } eset	504	311	348	337	411	385	296	2592
elfogott	9	42	3	10	7	22	9	102
feljelentett } egyén	688	429	451	488	669	490	352	3567
A család:								
előfordult	115	181	191	161	84	190	128	1050
kiderített } eset	115	177	187	159	83	180	127	1028
elfogott	18	34	23	16	16	45	16	168
feljelentett } egyén	117	231	202	184	86	160	180	1160
Okirat-hamisítás:								
előfordult	51	35	55	78	.	56	50	325
kiderített } eset	51	35	55	78	.	56	50	325
elfogott	13	6	7	9	.	23	7	65
feljelentett } egyén	68	40	81	109	.	43	79	420
Orvosi és községi hamis bizonyítványok kiállítása és használása:								
előfordult	.	1	.	.	.	.	.	1
kiderített } eset	.	1	.	.	.	.	.	1
elfogott	.	1	.	.	.	.	.	1
feljelentett } egyén	.	.	.	.	.	.	.	1
Bélyeghamisítás:								
előfordult	.	.	.	.	.	.	4	4
kiderített } eset	.	.	.	.	.	.	4	4
elfogott	.	.	.	.	.	.	.	.
feljelentett } egyén	.	.	.	.	.	.	4	4

Nevezetesen	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	Össze- sen
	számu csendőrkerületben							
Csalárd és vétkes bukás:								
előfordult	1	.	.	2	2	3	.	8
kiderített } eset	1	.	.	2	2	3	.	8
elfogott	.	.	.	.	.	.	.	.
feljelentett } egyén	1	.	.	2	3	6	.	12
Más vagyonának megrongálása:								
előfordult	294	242	489	555	360	356	405	2701
kiderített } eset	277	225	476	547	350	347	386	2608
elfogott	31	4	5	11	15	30	.	96
feljelentett } egyén	415	378	1047	947	605	599	603	4594
A gyújtogatás:								
előfordult	1277	1895	1884	1409	1727	1713	1386	11291
kiderített } eset	984	1239	1278	971	1113	1319	1127	8031
elfogott	26	20	42	35	43	54	46	266
feljelentett } egyén	1135	1188	1353	1046	1300	1464	1071	8557
Vizáradás okozás:								
előfordult	.	.	.	.	.	.	.	1
kiderített } eset	.	.	.	.	.	.	.	1
elfogott	.	.	.	.	.	.	.	.
feljelentett } egyén	.	.	.	.	.	.	1	1
Vaspályák, hajók, távirtdák megrongálása és egyéb közbizt. veszélyes cselekmények:								
előfordult	15	21	21	7	11	10	20	105
kiderített } eset	14	18	19	7	9	10	20	97
elfogott	6	4	.	.	3	.	2	15
feljelentett } egyén	27	40	42	49	23	28	33	242
A foglyok megszöktetése:								
előfordult	.	1	.	.	1	.	1	3
kiderített } eset	.	1	.	.	1	.	1	3
elfogott	.	.	.	.	.	.	.	.
feljelentett } egyén	.	2	.	.	1	.	1	4

Nevezetesen	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	Össze- sen
	számu csendőrkerületben							
A fegyveres erő elleni büntettek és vétségek:								
előfordult } eset	12	.	31	22	2	8	30	105
kiderített } eset	12	.	31	22	2	8	30	105
elfogott } egyén	11	.	24	17	.	6	27	85
feljelentett } egyén	2	.	7	11	3	5	12	40
A hivatali és ügy- védi büntettek és vétségek:								
előfordult } eset	4	4	1	6	3	4	7	29
kiderített } eset	4	4	1	6	3	4	7	29
elfogott } egyén	.	.	.	.	1	.	.	1
feljelentett } egyén	5	11	2	8	2	4	7	39
Egyéb törvényekbe ütköző büntettek és vétségek:								
előfordult } eset	92	2	205	1459	9	.	9	1776
kiderített } eset	92	2	197	1459	9	.	9	1768
elfogott } egyén	4	.	11	21	4	.	1	41
feljelentett } egyén	88	39	227	1561	6	.	12	1933
Kir. járásbiróságok hatáskörébe utalt kihágások:								
előfordult } eset	487	650	205	2512	1229	2461	793	8337
kiderített } eset	480	559	197	2272	1228	2460	791	7987
elfogott } egyén	17	8	11	42	.	64	11	153
feljelentett } egyén	639	1055	227	3473	3499	1992	1234	15119
Közigazgatási ható- ság hatáskörébe utalt kihágások:								
előfordult } eset	8736	3660	1215	17245	9634	7944	12143	60577
kiderített } eset	8713	3616	1178	17170	9621	7930	12042	60270
elfogott } egyén	528	760	7	5163	2515	6871	1163	17007
feljelentett } egyén	13428	6721	2140	25459	16784	5341	16000	85877

Táblázat

a m. kir. csendőrlegénység részére a betöltött szolgálati idő után esedékes évenkénti nyugdíjról (összegek koronaértékben).

Betöltött szolgálati idő, év		Csendőr részére						Örsvezető részére						Örmester részére								
		h a n a p i						h a n a p i						h a n a p i								
		30	40	50	70	80	90	40	50	60	80	90	100	40	50	60	80	90	100			
től	ig	ha szolg. pót-díjat nem élvez	fillérenyi szolgálati pót-díjat élvez					ha szolg. pót-díjat nem élvez	fillérenyi szolgálati pót-díjat élvez					ha szolg. pót-díjat nem élvez	fillérenyi szolgálati pót-díjat élvez							
—	10	250	250	300	312	—	—	—	316	316	378	388	—	—	—	382	382	442	456	—	—	—
10	15	250	250	300	312	336	348	—	316	316	378	389	414	—	—	382	382	442	456	480	536	—
15	0	282	282	336	350	378	392	406	356	356	424	438	466	480	492	430	430	498	512	540	552	566
20	25	376	376	448	468	504	522	540	474	474	566	584	620	638	658	574	574	664	682	720	738	756
25	30	470	470	562	584	630	652	676	594	594	708	730	776	798	822	716	716	830	854	898	922	944
30	35	564	564	674	700	756	782	810	712	712	848	876	930	958	986	860	860	996	1024	1078	1106	1134
35	40	658	658	786	818	842	914	946	830	830	990	1022	1086	1118	1150	1002	1002	1162	1194	1258	1290	1322
40	—	752	752	898	944	1008	1044	1080	948	948	1134	1168	1242	1278	1314	1146	1146	1328	1366	1438	1474	1512

Táblázat

a m. kir. csendőrlegénység részére a betöltött szolgálati idő után egyszersmindenkorra szóló végkielégítésekről (az összegek koronaértékben).

Betöltött szolgálati idő, év		Csendőr részére			Őrsvezető részére			Őrmester részére					
		ha szolg. pótdíjat nem élvez	ha napi			ha szolg. pótdíjat nem élvez	ha napi			ha szolg. pótdíjat nem élvez	ha napi		
			30	40	50		40	50	60		40	50	60
-tól	-ig	fillérfnyi szolgálati pótdíjat élvez			fillérfnyi szolgálati pótdíjat élvez			fillérfnyi szolgálati pótdíjat élvez					
a 3 évi csendőrségi szolgálati kötelezettség lejártá előtt		185.40	—	—	—	234	—	—	—	282.60	—	—	—
3	5	—	752	—	—	—	959	—	—	—	1146	—	—
5	10	—	1504	1796	1868	—	1898	2262	2336	—	2292	2656	2730

FÜGGELÉK.

Katonai és polgári czímtár.

I. KATONAI CZIMTÁR.

Legfőbb hadúr:

O cs. és apost. kir. Felsége I. FERENCZ JÓZSEF.

Cs. és kir. közös hadsereg.

Főhadsegédek: gróf *Paar Ede* lov. táb. v. b. t. t.; ahnenburgi *Bolfras Arthur* tbsz. v. b. t. t., a katonai iroda főnöke.

Szárnysegédek: 5 törzstiszt.

Az összes fegyveres erő vezérkari főnöke: báró *Beck Frigyes* tbsz.

Csapat-főfelügyelők: báró *Reinländer Vilmos* tbsz. és báró *Waldstätten János* tbsz.

Testőrség: a) Arcier testőrség; állománya 45 tiszt; feláll. 1763. b) m. kir. testőrség; állománya 45 tiszt; feláll. 1760. c) Darabont-testőrség; állománya 6 tiszt, 44 altiszt; feláll. 1767. M. kir. Darabont-testőrség (felállítás alatt). d) Lovas testőr-század; állománya 7 tiszt, 72 altiszt; feláll. 1849. e) Gyalog testőr-század; állománya 6 tiszt, 248 altiszt; feláll. 1802.

Cs. és kir. hadügyminiszter: lovag *Pitreich Henrik* tbsz. v. b. t. t.

A hadügyminiszterium segédközegei: Avezérkar főnöke: br. *Beck Frigyes* tbsz. — Hadi levéltári igazgató: *Woinovich Emil* altáb. — Lovassági felügyelő: O cs. és kir. Fensége *Ottó főherczeg* altáb. — Tüzérségi felügyelő: lov. *Kropatschek Alfréd* tbsz. — Vártüzérségi felügyelő: *Beschi Ede* altáb. — Hadmérnöki felügyelő: arçeni gr. *Geldern Egmond Gusztáv* tbsz. — Utászfelügyelő: *Szaszkiewicz Sándor* táb. — Vonatfelügyelő: *Blaschka József* ezr. — Katonai nevelő és képzőintézetek felügyelője: klienfeldi *Moravetz Ottó* tbsz. — Pótlovazási felügyelő: br. *Bothmer Vilmos* lov. táb. — Vezér építészmérnök: *Ceipek József* táb. —

Egészségügyi csapatparancsnok: *Frass Pál* ezredes. — Apostoli tábori püspöki helynök: dr. *Belopotoczky Kálmán* tricalai püspök. — A katonai orvosi testület főnöke: dr. *Uriel József* vezértörzsorvos. — Szakszámvevőség főnöke: *Križ János* miniszteri tanácsos.

Műszaki katonai bizottság: Elnök: lovag *Wuich Miklós* altb.

Katonai egészségügyi bizottság: Elnök: dr. *Kratschmer Florian* vezértörzsorvos.

Katonai földrajzi intézet: Parancsnok: *Frank Ottó* táb.

Katonai legfőbb törvényszék: Elnök: penigi *Huber János* altáb.

Hadtest-parancsnokságok.

1. *hadtest: Krakkóban.* Területe: Nyugati Galiczia, Szilézia és Ejszak-Morvaország; az 1., 13., 20., 54., 56., 57., 93. és 100. sz. gyal. ezr. hadkieg. területe. Par. Hornthali *Horsetzky Adolf* tbsz.

2. *hadtest: Bécsben.* Területe: Alsó-Ausztria és Dél-Morvaország; a 3., 4., 8., 49., 81., 84. és 99. sz. gyal. ezr. hadkieg. területe. Par.: gr. *Üxküll-Gyllenband Sándor* lov. táb.

3. *hadtest: Grácban.* Területe: Stájerország, Karinthia, Krajna, Triest, Istria, Görz és Gradiska; a 7., 17., 27., 47., 87. és 97. gyalog-ezred hadkieg. területe. Par.: vezzali lov. *Succovaty Ede* tbsz.

4. *hadtest: Budapesten.* Területe: Magyarország; a 6., 23., 32., 38., 44., 52., 68., 69. és 86. sz. gyal. ezr. hadkieg. területe. Par.: herceg *Lobkowitz Rezső* tbsz.

5. *hadtest: Pozsonyban.* Területe: Magyarország; a 12., 19., 26., 48., 71., 72., 76. és 83. sz. gyal. ezr. hadkieg. területe. Par.: Ó cs. és kir. Fensége *Frigyes* főherceg tbsz.

6. *hadtest: Kassán.* Területe: Magyarország; az 5., 25., 34., 60., 65., 66., 67. és 85. sz. gyal. ezr. hadkieg. területe. Par.: báró *Mertens Károly* lov. táb.

7. *hadtest: Temesvárt.* Területe: Magyarország; a 29., 33., 37., 39., 43., 46., 61. és 101. sz. gyal. ezr. hadkieg.

területe. Parancsnok: bayersheimi lovag *Schwitzer Lajos* tbsz.

8. *hadtest: Prágában.* Területe: Csehország; a 11., 28., 35., 73., 75., 88., 91. és 102. sz. gyal. ezr. hadkieg. területe. Par.: *Czibulka Hubert* altáb.

9. *hadtest: Josefstadban.* Területe: Csehország; a 18., 21., 36., 42., 74., 92., 94. és 98. sz. gyal. ezr. hadkieg. területe. Par.: *Schönaich Ferencz* tbsz.

10. *hadtest: Przemyslben.* Területe: Közép-Galiczia; a 9., 10., 40., 45., 77., 89. és 90. sz. gyal. ezr. hadkieg. területe. Par.: *Galgóczy Antal* tbsz.

11. *hadtest: Lembergben.* Területe: Keleti Galiczia és Bukovina; a 15., 24., 30., 41., 55., 58., 80. és 95. sz. gyal. ezr. hadkieg. területe. Par.: *Fiedler Ferdinand* tbsz.

12. *hadtest: Nagy-Szebenben.* Területe: Erdély; a 2., 31., 50., 51., 62., 63., 64. és 82. sz. gyal. ezr. hadkieg. területe. Par.: obstorffi *Probszt Emil* tbsz.

13. *hadtest: Zágrábban.* Területe: Horvát-és Szlavonország és Fiume; a 16., 53., 70., 78., 79. és 96. gyal. ezr. hadkieg. területe. Par.: *Klobus Hugó* tbsz.

14. *hadtest: Innsbruckban.* Területe: Tirol és Vorarlberg, Felső-Ausztria és Salzburg; a 14. és 59. gyal. ezr. és a tiroli császár választok hadkieg. területe. Par.: Ó cs. és kir. Fensége *Jenő* főherceg lov. táb.

15. *hadtest: Sarajevóban.* Területe: Bosznia és Hercegovina; a bosznia-hercegovinai ezredék hadkieg. területe. Par.: br. *Albóri Jenő* tbsz.

Katonai hadparancsnokság Züriban. Területe: Dalmácia; a 22. sz. gyal. ezr. hadkieg. területe. Par.: Hornthali *Horsetzky Károly* tbsz.

Gyalog-hadosztály- s dandárparancsnokságok:

1. gy. hdoszt.: Sarajevo. 2. ddr: Sarajevo. 39. ddr: Dolnja-Tuzla. 40. ddr: Banjaluka. 7. hegyi ddr: Sarajevo. 8. hegyi ddr: Foča.

2. gy. hdoszt.: Jaroslau. 3. ddr: Rzeszów. 4. ddr: Jaroslau.

3. gy. hdoszt.: Linz. 5. ddr: Linz. 6. ddr: Salzburg.

4. gy. hdoszt.: Brünn. 7. ddr: Znaim. 8. ddr: Brünn.

5. gy. hadoszt.: Olmütz. 9. ddr: Olmütz. 10. ddr: Troppau.
 6. gy. hadoszt.: Grác. 11. ddr: Grác. 12. ddr: Klagenfurt.
 7. gy. hadoszt.: Eszék. 13. ddr: Eszék. 14. ddr: Pétervárad.
 8. gy. hadoszt.: Innsbruck. 15. ddr: Innsbruck. 16. ddr: Trient.
 9. gy. hadoszt.: Prága. 17. ddr és 18. ddr: Prága.
 10. gy. hadosztály: Josefstadt. 19. ddr: Josefstadt.
 20. ddr: Königsgrätz.
 11. gy. hadoszt.: Lemberg. 21. ddr. és 22. ddr: Lemberg.
 12. gy. hadoszt.: Krakkó. 23. ddr és 24. ddr: Krakkó.
 14. gy. hadoszt.: Pozsony. 27. ddr: Pozsony. 28. ddr: Sopron.
 15. gy. hadoszt.: Miskolcz. 29. ddr: Ungvár. 30. ddr: Miskolcz.
 16. gy. hadoszt.: N.-Szeben. 31. ddr: Brassó. 32. ddr: N.-Szeben.
 17. gy. hadoszt.: N.-Várad. 33. ddr: N.-Várad.
 34. ddr: Arad.
 18. gy. hadoszt.: Mostár. 1. hegyi ddr: Mostár. 2. hegyi ddr: Trebinje. 3. hegyi ddr: Nevesinje, 6. hegyi ddr: Bilek.
 19. gy. hadoszt.: Pilsen. 37. ddr: Pilsen. 38. ddr: Budweis.
 20., 21., 22. és 23. gy. hadoszt. (csak hadjárat alkalmával állíttatnak fel).
 24. gy. hadoszt.: Przemysl. 47. ddr és 48. ddr: Przemysl.
 25. gy. hadosztály: Bécs. 49. ddr és 50. ddr: Bécs
 26. gy. hadoszt. (csak hadjárat alkalmával állíttatik fel).
 27. gy. hadoszt.: Kassa. 53. ddr: Kassa, 54. ddr: Eperjes.
 28. gy. hadoszt.: Laibach. 55. ddr: Trieszt. 56. ddr: Laibach.

29. gy. hadoszt.: Theresienstadt. 57. ddr: Theresienstadt. 58. ddr: Reichenberg.
 30. gy. hadoszt.: Lemberg. 59. ddr: Czernovitz. 60. ddr: Lemberg.
 31. gy. hadoszt.: Budapest. 61. ddr és 62. ddr: Budapest.
 32. gy. hadoszt.: Bpest. 63. ddr és 64. ddr: Bpest.
 33. gy. hadoszt.: Komárom. 65. ddr: Győr. 66. ddr: Komárom.
 34. gy. hadoszt.: Temesvár. 67. ddr: Temesvár. 68. ddr: Fehértemplom.
 35. gy. hadoszt.: Kolozsvár. 69. ddr: Gyula-Fehérvár. 70. ddr: Kolozsvár.
 36. gy. hadoszt.: Zágráb. 71. ddr: Fiume. 72. ddr: Zágráb.
 47. gy. hadoszt.: Bécs. 93. ddr: Bécs. 94. ddr: Bécs. Közvetlen a zarái katonai hadparancsnokságnak alárendelve: 4. hegyi ddr: Cattaro. 5. hegyi ddr: Zára.

Lovas hadosztályok.

- Lovas hadoszt.: Lemberg (11. hadtest), 18. ddr: Zloczów. 21. ddr: Lemberg.
 Lov. hadoszt.: Stanislaw (11. hdt.), 13. ddr: Stanislaw. 15. ddr: Tarnopol.
 Lov. hadoszt.: Jaroslau (10. hdt.), 5. ddr: Jaroslau, és 14. ddr: Rzeszów.
 Lov. hadoszt.: Krakkó (1. hadtest), 11. ddr: Tarnow. 20. ddr: Krakkó.
 Lov. hadoszt.: Bécs (2. hdt.), 8. ddr: Brünn. 10. és 17. dandár: Bécs.

Lovas dandárok.

- Törzsek: 1. és 2. Békében nincsenek felállítva. 3. Marburg; 4. Budapest; 5. Jaroslau; 6. Miskolcz; 7. Temesvár; 8. Brünn; 9. Pardubitz; 10. Bécs; 11. Tarnow; 12. N.-Szeben; 13. Stanislaw; 14. Rzeszów; 15. Tarnopol; 16. Pozsony; 17. Bécs; 18. Zloczów; 19. (csak hadjárat alkalmával állíttatik fel); 20. Krakkó és 21. Lemberg.

Gyalog ezredek.

(Csákó, sötétkék kabát sima gombokkal, világoskék pantalló, illetve magyar nadrág, kékszürke köpeny.)

Folyó sz.	Az ezred neve	Mely év-ben állított fel	A törzs állomáshelye	A kieg. par. állomáshelye	A hajtóka színe	A gomb színe
1	Császár	1716	Troppau	Troppau	sötétpiros	s.
2	I. Sándor orosz czár	1741	N.-Szeben	Brassó	császársárga	s.
3	Károly főherceg	1715	Mostar	Kremsier	égszínkék	f.
4	Hoch- und Deutschmeister (Jenő főherceg)	1696	Bécs	Bécs	égszínkék	s.
5	Klobučar	1762	Eger	Sz.-Németi	rózsaszín	s.
6	I. Károly, román király	1762	Bécs	Ujvidék	rózsaszín	f.
7	gr. Khevenhüller	1691	Graz	Klagenfurt	sötétbarna	f.
8	Károly István főherceg	1642	Brünn	Brünn	fűzöld	s.
9	gr. Clerfayt	1725	Przemyśl	Stryj	almazöld	s.
10	II. Oszkár Frigyes, svéd és norv. kir.	1715	Jaroslau	Przemyśl	papagájzöld	f.
11	János György, szász herceg	1629	Prága	Pisek	hamuszín	s.
12	Parmann	1702	Trebinje	Komárom	sötétbarna	s.
13	Jung-Starhemberg	1814	Krakkó	Krakkó	rózsaszín	s.
14	Ernö Lajos hesseni nhercz.	1733	Bregenz	Linz	fekete	s.
15	Adolf, luxemburgi nagyhercz., nass. hercz.	1701	Lemberg	Tarnopol	buzérvörös	s.

274

16	br. Giesl	1703	Zágráb	Belovár	kénsárga	s.
17	lovag Milde	1674	Klagenfurt	Laibach	vörösarna	f.
18	Lipót Salvator főherceg	1682	Olmütz	Königgrätz	sötétvörös	f.
19	Ferencc Ferd. főherceg	1734	Pozsony	Győr	égszínkék	f.
20	Henrik, porosz herceg	1681	Krakkó	Új-Sandec	rákvörös	f.
21	gr. Abensberg és Traun	1733	Kuttenberg	Czaszlau	tengerzöld	f.
22	gr. Lacy	1709	Zara	Spalato	császársárga	s.
23	Badeni ögróf	1814	Budapest	Zombor	cseresnyevörös	f.
24	br. Reinländer	1662	Stanislaú	Kolomea	hamuszín	f.
25	Pokorny	1672	Losonc	Losonc	tengerzöld	f.
26	Mihály, orosz nagyherceg	1717	Győr	Esztergom	fekete	s.
27	II. Lipót, belga király	1682	Laibach	Grác	császársárga	s.
28	III. Viktor Emanuel olasz kir.	1698	Budweis	Prága	fűzöld	f.
29	br. Loudon	1704	Temesvár	N.-Becskerék	világoskék	f.
30	Fiedler	1725	Lemberg	Lemberg	csukaszin	s.
31		1741	Gyulafehérvár	N.-Szeben	császársárga	f.
32	Mária Terézia, császárné és királyné	1741	Budapest	Budapest	égszínkék	s.
33	II. Lipót császár	1741	Arad	Arad	hamuszín	f.
34	I. Vilmos, német császár és porosz király	1734	Kassa	Kassa	buzérvörös	f.
35	br. Sterneek	1683	Pilsen	Pilsen	rákvörös	f.
36	gr. Browne	1683	Josefstadt	Jungbunzlau	halványvörös	s.
37	József főherceg	1741	Nagyvárad	Nagyvárad	skarlatvörös	f.

275

Folyó sz.	Az ezred neve	Mely év- ben állít- takot fel	A törzs állomáshelye	A kieg. par. állomáshelye	A hajtóká színe	A gomb színe
38		1814	Budapest	Kecskemét	fekete	s.
39	Alexis, orosz nagyherceg	1756	Debreczen	Debreczen	skarlátvörös	f.
40	Schaumburg-Lippe herceg	1733	Jaroslau	Rzeszów	világoskék	s.
41	Jenő főherceg	1701	Czernovitz	Czernovitz	kénsárga	f.
42	Ernő Agost, cumberlandi, braunsch. és lüneb. hg.	1685	Königrätz	Theresienstadt	narancssárga	f.
43	Rupprecht bajor herceg	1814	Fehértemplom	Karánsebes	cseresnyevörös	s.
44	Albrecht főherceg	1744	Budapest	Kaposvár	buzérvörös	s.
45	Frigyes Agost, trónörökös, szász herceg	1816	Przemysl	Sanok	skarlátvörös	s.
46	br. Fejérváry	1762	Szeged	Szeged	papagájzöld	s.
47	br. Beck	1682	Görz	Marburg	acélzöld	f.
48	Ferdinand főherceg	1798	Sopron	N.-Kanizsa	acélzöld	s.
49	br. Hess	1715	Brünn	St.-Pölten	csukaszín	f.
50	Frigyes Vilmos L., badeni nhg.	1762	Brassó	Gyulafehérvár	papagájzöld	f.
51	Probszt	1702	Bécs	Kolozsvár	hamuszin	s.
52	Frigyes főherceg	1741	Pécs	Pécs	sötétvörös	s.
53		1741	Belovár	Zágráb	sötétvörös	f.
54	Alt-Starhemberg	1661	Teschen	Olmütz	almazöld	f.
55	br. Merkl	1799	Tarnopol	Brzeżany	vörösbarna	s.
56	gr. Daun	1684	Krakkó	Wadowicze	acélzöld	s.
57	Szász-coburg-saalfeldi herceg	1689	Tarnow	Tarnow	halványvörös	s.

58	Lajos Salvator főherceg	1763	Przemysl	Stanislaw	fekete	f.
59	Rainer főherceg	1682	Lincz	Salzburg	narancssárga	f.
60	br. Appel	1798	Bécs	Eger	acélzöld	s.
61	Moravetz	1798	Bród	Temesvár	fűzöld	s.
62	Lajos, bajor herceg	1798	Kolozsvár	M.-Vásárhely	fűzöld	f.
63	lovag Pitreich	1860	Plevlje	Besztercze	narancssárga	f.
64	báró Mertens	1860	Marosvásárh.	Szászváros	narancssárga	s.
65	Lajos Viktor főherceg	1860	Miskolcz	Munkács	halványvörös	s.
66	IV. Ferdinánd, tosk. nhg.	1860	Ungvár	Ungvár	halványvörös	f.
67	br. Kray	1860	Eperjes	Eperjes	rákvörös	f.
68	br. Reichert	1860	Sarajevo	Szolnok	vörösbarna	s.
69	lovag Pitreich	1860	Budapest	Székesfejérvár	csukaszín	f.
70		1860	Pétervárad	Pétervárad	tengerzöld	s.
71	Galgótzty	1860	Trencsén	Trencsén	rákvörös	s.
72	báró Dávid	1860	Bécs	Pozsony	világoskék	s.
73	Albrecht württembergi herceg	1860	Prága	Eger	cseresnyevörös	s.
74	Schönaich	1860	Reichenberg	Jičín	buzérvörös	f.
75	IX. Keresztély, dán király	1860	Neuhaus	Neuhaus	világoskék	f.
76	br. Salis-Soglio	1860	Esztergom	Sopron	csukaszín	f.
77	Fülöp, württembergi herceg	1860	Przemysl	Sambor	cseresnyevörös	s.
78	lovag Gradl	1860	Eszék	Eszék	vörösbarna	f.
79	gr. Jellačić	1860	Fiume	Otočac	almazöld	f.
80	Arnulf, bajor herceg	1860	Lemberg	Zloczów	skarlátvörös	f.
81	br. Waldstätten	1883	Iglau	Iglau	karmazsinvör.	f.
82	lovag Schwitzer	1883	Besztercze	Sz.-Udvarhely	karmazsinvör.	f.

Folyó sz.	Az ezred neve	Mely év- ben állit- tatott fel	A törzs állomáshelye	A kieg. par. állomáshelye	A hajtóka színe	A gomb színe
83	gr. Degenfeld-Schomburg	1883	Komárom	Szombathely	sötétbarna	f.
84	br. Bolfras	1883	Krems	Bécs	karmazsinvör.	s.
85	lovag Kees	1883	Lőcse	Márm.-Sziget	almazöld	s.
86	Forinyák	1883	Budapest	Szabadka	amarantvörös	s.
87	lovag Succovaty	1883	Pola	Cilli	tengerzöld	f.
88	br. Teuchert-Kauffmann	1883	Trient	Beraun	bordóvörös	f.
89	br. Albori	1883	Jaroslau	Gródeck	bordóvörös	s.
90	Horsetzky	1883	Rzeszów	Jaroslau	amarantvörös	s.
91	lovag Czibulka	1883	Prága	Budweis	papagájzöld	s.
92	br. König	1883	Theresienstadt	Komotau	fehér	f.
93	br. Joelson	1883	Olmütz	M.-Schönberg	sötétbarna	s.
94	Klobus	1883	Theresienstadt	Turnau	fehér	s.
95	lovag Rodakowski	1883	Lemberg	Czortkow	amarantvörös	f.
96	báró Catinelli	1883	Károlyváros	Károlyváros	amarantvörös	f.
97	br. Waldstätten	1883	Triest	Triest	rózsaszín	f.
98	Horsetzky	1883	Josefstadt	Hohenmauth	világosdrap	f.
99	I. György, görög király	1883	Klosterbruck	Znaim	kénsárga	s.
100	br. Krieghammer	1883	Krakkó	Teschen	világosdrap	s.
101	Sergius Alexandrovitsch, orosz nagyherceg	1883	Fehértemplom	Békéscsaba	kénsárga	f.
102	Fabini	1883	Prága	Beneschau	tengerfűzöld	s.

Vadászok.

(Kalap fekete tollbokrétával, csukaszínű kabát és zubbony füzöld hajtókával, sárga gomb, és pedig a tiroli vadász ezrednél simán, a tábori vadász zászlóaljknál számozva, csukaszínű pantalló füzöld szegélylyel az oldalvarrásokon, kékszürke köpeny.)

a) Tiroli osászár-vadászok (1813).

1. ezred:	Innsbruck.	
2. " "	Trient.	Kiegészítő par.: Innsbruck,
3. " "	Bozen.	Brixen, Trient és Hall.
4. " "	Salzburg	

b) Tábori vadász zászlóaljak.

Szám	Törzs állomáshelye	Kiegészítő keret	Szám	Törzs állomáshelye	Kiegészítő keret
1	Rawa ruska	Theresienst.	17	Bécs-Ujhely	Brünn
2	Königrätz	Königgrätz	19	Pozsony	Komárom
4	Niskó	Rzeszów	20	Judenburg	Trieszt
5	Bielitz	Olmütz	21	Bécs	Bécs
6	Prága	Pilsen	22	Prága	Eger
7	Bruck M/m.	Laibach	23	Trembowla	M.-Vásárhely
8	Tarvis	Klagenfurt	24	Budapest	Budapest
9	Villach	Grác	25	Mosty vielki	Brünn
10	Steyr	St.-Pölten	28	Abrudbánya	Arad
11	Kőszeg	Győr	29	Zaleszczyki	Losoncz
12	Reichenberg	Jungbunzlau	30	Bródy	Stanislaw
13	Bochnia	Krakkó	31	Agram	Agram
16	Jägerndorf	Troppau	32	Beszterczeb.	Eperjes

Bosznia-hercegovinai gyal. ezredek.

(Féz, világoskék kabát alizarinvörös hajtókával és sárga számozott gombokkal, világoskék pantalló, kékszürke köpeny.)

Szám	A törzs	
	állomáshelye	
1.	Bécs	Sarajevo
2.	Grác	Banjaluka
3.	Budapest	Dolnja-Tuzla
4.	Bécs	Mostar

Lovas ezredek.

a) Dragonyos ezredek.

(Sisak, világoskék kabát sima gombokkal, buzérvörös csizma-nadrággal, sötétbarna köpeny.)

Folyó sz.	Az ezred neve	Mely év- ben állít- tatott fel	A törzs	A keret	A hajtóka színe	A gomb színe
			állomáshelye			
1	Ferencz császár	1768	Lańcut	Theresienstadt	sötétvörös	f.
2	gr. Paar	1672	Tarnopol	Dobřan	fekete	f.
3	.....	1768	Krakkó	Bécs	sötétvörös	s.
4	Ferdinand császár	1672	Marburg	Wels	füzdöld	f.
5	I. Miklós, orosz czár	1721	Bécs-Ujhely	Marburg	császársárga	f.
6	Albrecht, porosz herczeg	1701	Enns	Brünn	fekete	s.
7	Lotharingiai herczeg	1663	Brandeis E/m.	Alt-Bunzlau	kénsárga	f.
8	gr. Montecuccoli	1618	Przemysl	Pardubitz	skarlátvörös	s.
9	Albrecht főh.	1682	Lemberg	Kolomea	füzdöld	s.
10	Liechtenstein herczeg	1640	Olmütz	Klattau	kénsárga	s.
11	Császár	1688	Stockerau	Stockerau	skarlátvörös	f.
12	Miklós orosz nagyherczeg	1798	Krakkó	Olmütz	császársárga	s.
13	Savojai Jenő herczeg	1682	Klattau	Laun	buzérvörös	f.
14	Windisch-Grätz hg.	1725	Stanislau	Klattau	buzérvörös	s.
15	.....	1891	Brünn	Bécs-Ujhely	fehér	s.

b) Huszár ezredek.

(Csákó, atila, mente, sötétkék zubbony, buzérvörös magyar nadrág, sötétbarna köpeny.)

Folyó sz.	Az ezred neve	Mely év- ben állit- tatott fel	A törzs	A keret	Az atila	A csákó	A gomb színe
			állomáshelye		színe		
1	Császárság	1756	N.-Szeben	Nagyvárad	sötétkék	sötétkék	s.
2	Frigyes Lipót porosz herceg	1743	Brassó	N.-Szeben	világoskék	fehér	s.
3	gr. Hadik	1702	Gródek	Arad	s. k.	fehér	s.
4	Arthur, connaughti és strathearni herceg	1734	Bécs	Lugos	v. k.	buzérvörös	f.
5	gr. Radetzky	1798		Pozsony	s. k.	buzérvörös	f.
6	II. Vilmos, württembergi kir.	1734	Klagenfurt	Gyöngyös	v. k.	hamuszín	s.
7	II. német csász. és por. kir.	1798	Debreczen	Budapest	v. k.	világoskék	f.
8	herceg Eszterházy	1696	Kecskemét	Szabadka	s. k.	buzérvörös	s.
9	gr. Nádasdy	1688	Sopron	Sopron	s. k.	fehér	f.
10	III. Frigyes Vilm., porosz kir.	1741	Czernovitz	Székesfejérv.	v. k.	világoskék	s.
11	Windisch-Grätz hg	1762		Szombathely	s. k.	hamuszín	f.
12	VII. Edward, Nagybritannia és Irorsz. kir. India császársága	1800	Arad	Kassa	v. k.	fehér	f.
13	Jász-Kun, Vilmos német és porosz herceg, trónörökös	1859		Kecskemét	s. k.	sötétkék	f.
14	Vladimir, orosz nagyherceg	1859		Nyiregyháza	v. k.	buzérvörös	s.
15	Ferencz Salvator főherceg	1701	Gyöngyös	Nyiregyh.	s. k.	hamuszín	s.
16	gr. Üxküll-Gyllenband	1798	Budapest	Debreczen	v. k.	hamuszín	s.

c) Dsidás ezredek.

(Czapka, világoskék uhlanka és prêmes uhlanka buzérvörös szegélyezéssel, buzérvörös csizma-nadrág, sötétbarna köpeny.)

Folyó sz.	Az ezred neve	Mely év- ben állít- tatott fel	A törzs	A keret	A czapka színe	A gomb színe
			állomáshelye			
1	Otto főherceg	1791	Czortkow	Krakkó	császársárga	s.
2	Schwarzenberg herceg	1790	Tarnow	Tarnow	sötétzöld	s.
3	Károly főherceg	1801	Bécs	Grodek	buzérvörös	s.
4	Császár	1813	Zólkiew	Lemberg	fehér	s.
5	II. Miklós, orosz czár	1848	Varasd	Varasd	világoskék	s.
6	II. József császár	1688	Rzeszów	Przemysl	császársárga	f.
7	Ferencz Ferdinand főherceg	1758	Mosty wielki	Brzezan	sötétzöld	f.
8	br. Ramberg	1718	Brzeżany	Stanislaw	buzérvörös	s.
9	} Fel lettek oszlatva.					
10						
11	II. Sándor, orosz czár	1814	Pardubitz	Theresienstadt	cseresnyevörös	f.
12	br. Bothmer	1854	Székesfehérvár	Indjija	sötétkék	s.
13	gr. Paar	1860	Zloczow	Zloczow	sötétkék	f.

Tüzérdandárok.

1-től 14. számig a hasonszámú hadtestparancsnokságok székhelyén, kivéve a 14. tüzérdandárt, mely békében a 2. számú hadtestparancsnokság alá van rendelve.

Tüzérigazgatóságok :

Innsbruck, Sarajevo és Zára.

Vártüzérigazgatóságok :

Krakkó, Przemysl, Trient és Cattaro, Pola, Klagenfurt.

a) Hadtest tüzérezredek.

(Csákó lószőrforgóval, sötétbarna kabát skarlátvörös hajtókával, sárga számozott gombokkal, világoskék csizmanadrág, kékszürke köpeny.)

1. . . . . törzs: Krakkó ; 2. gr. *Geldern Egmond*, törzs: Bécs ; 3. *Vilmos* főh., törzs: Grác ; 4. *Kropatschek* lov., törzs: Budapest ; 5. *Albrecht* főherceg, törzs: Pozsony ; 6. *Ferencz Ferdinánd* főherceg, törzs: Kassa ; 7. *Lipót* bajor hercz., törzs: Temesvár ; 8. *Császár*, törzs: Prága ; 9. hercz. *Lichtenstein J. Venczel*, törzs: Josefstadt ; 10. *Luitpold* bajor hg., törzs: Przemysl ; 11. br. *Smola*, törzs: Lemberg ; 12. *György, Wallis* hercege, törzs: N.-Szeben ; 13. hercz. *Lobkowitz*, törzs: Zágráb 14. br. *Ludwig*, törzs: Bécs.

b) Hadosztály tüzérezredek.

(Öltözék mint a hadtest tüzérezredekénél.)

1. Krakkó, 2. Olmütz, 3. Krakkó, 4. Bécs, 5. Brünn, 6. Bécs, 7. Laibach, 8. Görz, 9. Klagenfurt, 10. Budapest, 11. Budapest, 12. Budapest, 13. Sopron, 14. Somorja, 15. Komárom, 16. Kassa, 17. Miskolcz, 18. Eperjes, 19. Nagy-Várad, 20. Temesvár, 21. Lugos, 22. Pilsen, 23. Prága, 24. Budweis, 25. Josef-

stadt, 26. Theresienstadt, 27. Königgrätz, 28. Przemysl, 29. Jaroslau, 30. Przemysl, 31. Stanislaw, 32. Lemberg, 33. Stanislaw, 34. Brassó, 35. Kolozsvár, 36. Nagy-Szeben, 37. Radkersburg, 38. Eszék, 39. Varasd, 40. Linz, 41. Salzburg, 42. Bécs.

c) Hegyi üteg-osztály.

Trient.

d) Vártüzér ezredek.

(Öltözék mint a hadtest tüzezezeadeknél, de világoskék széles skarlátvörös szegélyzetű pantalló.)

1. *Császár*, törzs: Bécs; 2. *Sponner*, törzs: Krakkó; 3. hercz. *Kinsky*, törzs: Przemysl; 4. gr. *Colloredo-Mels*, törzs: Pola; 5. br. *Rouvroy*, törzs: Cattaro; 6. *Kollarz*, törzs: Komárom.

e) Önálló vártüzér zászlóaljok:

(Öltözék mint a vártüzér-ezreadeknél.)

1. Trient; 2. Gyulafehérvár; 3. Pétervárad.

f) Műszaki tüzérség.

1. Tüzérségi szergár és szertár, átvevő bizottság és műszaki tüzér század a bécsi arsenálban.

2. Tüzérségi szertárok: Bergstadt, Budapest, Cattaro, Graz, Innsbruck, Josefstadt, Gyulafehérvár, Kassa, Komárom, Krakkó, Lemberg, Mostár, Pétervárad, Pola, Prága, Przemysl, Sarajevo, Temesvár, Trient, Wöllersdorf.

3. Tüzérségi főkszertárok: Ragusa, Zára, Laibach, St.-Veit, Linz, Salzburg, Theresienstadt, Nagy-Szeben, Besztercebánya, Pozsony, Olmütz, Eszék, Károlyváros, Trieszt, Franzensfeste, Bozen.

4. Lőporgyár: Steinban és Blumauban.

5. Tölténygyár: Wöllersdorf.

Utász zászlóaljok. (1805.)

(Csákó; csukaszin kabát acézlöld hajtókával és fehér sima gombokkal; csukaszin pantalló acézlöld szegély-lyel; kékszürke köpeny.)

1. Pozsony; 2. Linz; 3. Prága; 4. Pettau; 5. Krems; 6. Klosterneuburg; 7. Budapest; 8. Theresienstadt; 9. Krakkó; 10. Przemysl; 11. Przemysl; 12. Gyula-Fehérvár; 13. Komárom; 14. Szeged; 15. Klosterneuburg. Szertár: Klosterneuburg.

Vasuti és távirida ezred. (1883.)

(Öltözék mint az utász zászlóaljánál, csakhoga galléron a csillagok mögött egy villámtól átezikázott szárnyas kerék van felvarrva.)

Az ezred törzse: Korneuburg; keret: Korneuburg. 1., 2. és 3. zlj.: Korneuburg.

Egészségügyi csapatok. (1849.)

(Csákó; sötétzöld kabát buzérvörös hajtókával és sárga sima gombokkal, kékszürke pantalló buzérvörös szegély-lyel; kékszürke köpeny.)

Minden helyörségi kórháznál egy-egy osztag.

Vonat-osapatok. (1771.)

(Csákó lőszórforgóval; sötétbarna kabát világoskék hajtókával és fehér sima gombokkal, buzérvörös csizma-nadrág; sötétbarna köpeny.)

1. ezred: Bécs. 2. osztály: Bécs, 3. osztály: Grác, 13. osztály: Zágráb, 14. osztály: Innsbruck.

2. ezred: Budapest, 4. osztály: Budapest, 5. osztály: Pozsony, 6. osztály: Kassa, 7. osztály: Temesvár, 12. osztály: Nagy-Szeben.

3. ezred: Lemberg. 1. oszt.: Krakkó, 8. osztály: Prága, 9. osztály: Josefstadt, 10. osztály: Przemysl, 11. osztály: Lemberg.

15. osztály: Sarajevo.

Vonatosztályok Bosznia és Hercegovinában: Sarajevo, Mostar.

Vonat-szertár: Klosterneuburg, vonatszertár-fiók: Budapest és Sarajevo.

Katonai rendőrség.

(Csákó; sötétzöld kabát buzérvörös hajtókával és sárga gombokkal; kékszürke pantalló: kékszürke köpeny.)
Egy-egy osztág Krakkó, Lemberg és Przemyslben.

Katonai őrcsapat a bécsi cs. kir. polgári törvénytörvényesknél.

(Csákó; sötétzöld kabát violaszínű hajtókával és sárga gombokkal; kékszürke pantalló violaszínű szegélyvel; kékszürke köpeny.)

Lótenyész-intézetek.

a) Cs. kir. lótenyész-intézetek.

(Öltözék mint a vonatezrednél, de sárga gombokkal.)

Allami ménes: Radautzban és Piberben.

Méntelemek: Prága, Göding, Drohowyże, Grác, Stadl és Ober-Wikowban.

b) M. kir. lótenyész-intézetek.

(Öltözék mint a huszároknál, de sötétbarna atilla.)

Allami ménesek: Mezöhegyes, Kisbér, Bábolna, Fogaras.

Méntelemek: N.-Kőrös, Székesfehérvár, Debreczen, S.-Szt-György, Zágráb.

Pót-lovazási bizottságok.

1. Budapest, 2. Szeged, 3. Lemberg, 4. Rzeszów, 5. Nagy-Kanizsa, 6. Bilak, 7. Miskolcz.

Pótló-telepek.

Nagy-Daád-Sári, Kleczna-Dolna, Bilak, Lábod, Házi-Marczaltó.

Katonai nevelő- és képző-intézetek.

1. Hadapród iskolák: a) gyalogsági: Bécs, Budapest, Prága, Károlyváros, Königsfeld, Lobczow, N.-Szeben, Triest, Liebenau, Pozsony, Innsbruck, Temesvár, Marburg, Kamenicz, Lemberg; b) lovassági: Weisskirchen (Morva); c) tüzérségi: Bécs, Traiskirchen; d) utász: Hainburg.

2. Katonai árva-ház: Hirtenberg.

3. Katonai alreáliskolák: Fischau, St.-Pölter, Kőszeg, Kis-Marton, Kassa, Strass.

4. Katonai főreáliskola: Weisskirchen (Morva).

5. Katonai akadémia: Bécs-Ujhely.

6. Műszaki katonai akadémia: Mödling.

7. Hadi iskola: Bécs.

8. Tüzérségi törzstiszti tanfolyam: Bécs.

9. Magasabb tüzérségi tanfolyam: Bécs.

10. Magasabb hadmérnöki tanfolyam: Bécs.

11. Katonai építőmérnöki tanfolyam: Bécs.

12. Katonai építőmesteri tanfolyam: Bécs.

13. Hadbiztosi tanfolyam: Bécs.

14. Élelmezési hivatalnokai tanfolyam: Bécs.

15. Ruhakezelő tiszti tanfolyam: Bécs.

16. Élelmező tiszti tanfolyam: Bécs.

17. Törzst. jel. vizsgáló bizottsága: Bécs.

18. Hadsereg lövész-iskola: Bruck.

19. Katonai lovaglótanárképző-intézet: Bécs.

20. Katonai lovaglós- és hajtó-tanárképző intézet: Schlosshof, Marchegg mellett.

21. Katonai állatorvosi intézet és állatorvosi főiskola: Bécs.

22. Katonai vívó- és tornatanári tanfolyam: Bécs-Ujhely.

23. Gyalogsági táviró tanfolyam: Tulln.

24. Lovassági táviró tanfolyam: Tulln.

25. Katonai léghajózási intézet: Bécs.

26. Katonai orvosi alkalmazó iskola: Bécs.

27. Tiszti leánynevelő-intézet: Hernalis és Sopron.

28. Legényesi leánynevelő-intézet: Seebenstein és Szatmár-Németi.

Katonai földrajzi intézet.

Bécsben.

Helyőrségi kórházak.

1., 2. Bécs, 3. Przemysl, 4. Linz, 5. Brünn, 6. Olmütz, 7. Grác, 8. Laibach, 9. Triest, 10. Innsbruck, 11. Prága, 12. Josefstadt, 13. Theresienstadt, 14. Lemberg, 15. Krakkó, 16., 17. Budapest, 18. Komárom, 19. Pozsony,

20. Kassa, 21. Temesvár, 22. N.-Szeben, 23. Zágráb,
24. Ragusa, 25. Sarajevo, 26. Mostár.

Ruházati raktárak.

1. Brünn, 2. Budapest, 3. Grác, 4. Kaiser-Ebersdorf.

Helyőrségi szállító-házak.

Bécs, Budapest, Bród, Krakkó, Lemberg, Olmütz,
Prága, Przemysl, Sarajevo, Triest.

Katonai rokkantak háza.

(Csukaszin kabát skarlátvörös hajtókával és sárga sima gombokkal, világoskék pantalló, kékszürke köpeny.)

1. Bécs (fiók: Neulerchenfeld), 2. Prága, 3. Nagy-Szombat, 4. Lemberg.

Katonai fegyintézet.

Möllersdorf.

Várfogházak.

Arad, Pétervárad, Theresienstadt és Komárom.

Katonai élelmezési raktárak.

Arad, Bécs, Bród, Bruck a. d./L., Budapest, Brünn, Cattaro, Czernovitz, Eszék, Fiume, Franzensfeste, Grác, Grodek, Görz, Gyulafehérvár, Innsbruck, Jaroslau, Josefstadt, Kassa, Klagenfurt, Kolozsvár, Komárom, Krakkó, Laibach, Lemberg, Linz, Marburg, Nagy-Szeben, Nagy-Várad, Nyiregyháza, Olmütz, Pétervárad, Pilsen, Pola, Pozsony, Prága, Przemysl, Ragusa, Risanó, Rzeszów, Sopron, Stanislaw, Stryj, Székesfejérvár, Tarnow, Temesvár, Theresienstadt, Trient, Triest, Zágráb, Zára, Zloczów.

Banjaluka, Bilek, Dolnja-Tuzla, Foča, Gorazda Mostar, Plevlje, Travnik és Sarajevo, Trebinje.

Katonai ágyraktárak.

Bécs, Budapest, Krakkó, Lemberg, Przemysl és Prága.

Műszaki igazgatóságok.

Bilek, Brixen, Cattaro, Gyulafehérvár, Klagenfurt, Komárom, Krakkó, Mostár, Pétervárad, Pola, Przemysl, Sarajevo, Trebinje, Trient.

Cs. és kir. hadi tengerészet.

Tengerészeti parancsnok: a közös hadtígyminiszterium tengerészeti csoport főnöke: *gróf Montecuccoli Rudolf*, altengernagy.

***

Cs. és kir. hajóhad.

I. Vértés hadihajók: Erzherzog Karl, Erzherzog Friedrich, «C» építés alatt, Kronprinz Erzherzog Rudolf, Kronprinzessin Erzherzogin Stefanie, Monarch, Wien, Budapest, Habsburg, Árpád, Babenberg (toronyhajók), Tegetthoff (caesemathajó).

II. Czirkáló hajók I. oszt.: Sankt Georg, Kaiser Karl VI., Kais. u. Kön. Maria Theresia, II. oszt.: Kaiserin Elisabeth, Kaiser Franz Josef I, III. oszt.: Panther, Leopard, Zenta, Aspern, Tiger, Szigetvár; torpedó hajók: Meteor, Blitz, Komet, Planet, Trabant, Satellit, Magnet.

III. Torpedó naszádok: Viper, Natter, Cobra, Boa, Python, Kigyó, Adler, Falke, Habicht, Sperber, Bussard, Condor, Uhu, Geier, Kranich, Ibis, Würger, Reiher, Flamingo, Marabu, Weihe, Secretär, Harpie, Gaukler, Elster, Rabe, Krähe, Staar, Kukuk, Kibitz (I. oszt.); Nr. XXXIII—XXXIX. XI—XII; XV—XVIII; XX—XXIV; XXVI, XXVII, XXX., XXXII. (II. oszt.); Nr. II—VIII. (III. oszt.)

IV. Jelző hajók: Miramar, Fantasie, Dalmat.

V. Szerhajók: Pelikan, Cyclop, Pola, Najade, Gigant, Salamander, Pluto, Basilisk, Nymphe, Zrinyi, Dromedar, Hippos, Büffel.

VI. Monitorok: Temes, Bodrog, Maros, Leitha, Körös, Szamos és «a».

VII. Kikötői és tengerparti szolgálatra: Custozza, Albrecht, Don Juan d' Austria, Kaiser Max, Prinz Eugen.

VIII. Iskola hajók: Saida, Donau, Frundsberg, Aurora, Nautilus, Albatros, Radetzky, Erz. Ferdinand Max, Alpha, Schwartzenberg, Möve, Spalato, Sebenico, Zara, Gamma, Salamander.

IX. Laktanya hajók: Bellona, Ilum, Sansego.

Magyar kir. honvédség.

Magyar királyi honvédelmi miniszter:

Székelyi Nyíri Sándor, vezérőrnagy, a szolgálaton
 kívüli viszonyban, III. oszt. V. k. r. lvg., k. é. k.
 (H, J, Sz³.)

Államtitkár:

Vajszkai és bogyáni Gromon Dezső, v. b. t. t.,
 F. J. r. n. k., Sz. I. r. k. k., II. oszt. v. k. r. l.

***

M. k. honvéd-főparancsnokság Budapesten.

Főparancsnok: Ő császári és királyi Fensége József
 (Károly Lajos) főherceg, lovassági tábornok.
 Főparancsnoki adlátus: Klobučár Vilmos altábor-
 nagy.

I. honvéd-kerület: Budapesten.

Parancsnok: Bihar Ferencz altábornagy.

79. honvéd gyalogdandár: Budapesten.

1. gyalog ezred: Budapesten. 1. és 2. zlj: Buda-
 pesten. 3. zlj: Főlegyházán. 4. zlj: Budapesten.
2. gyalog ezred: Gyulán. 1. és 2. zlj: Gyulán.
 3. zlj: Jászberényben.

80. honvéd gyalogdandár: Debreczenben.

3. gyalog ezred: Debreczenben. 1., 2. és 3. zlj:
 Debreczenben. 4. zlj: Zilahon.
4. gyalog ezred: Nagy-Váradon. 1., 2. és 3. zlj: Nagy-
 Váradon.

II. honvéd-kerület: Szegeden.

Parancsnok: Csalány Géza vezérőrnagy.

45. honvéd gyalogdandár: Szegeden.

5. gyalog ezred: Szegeden. 1. és 2. zlj: Szegeden
 3. zlj: Nagy-Bocskoroken. 4. zlj: Szegeden.

6. gyalog ezred: Szabadkán. 1. zlj: Szabadkán. 2. zlj:
 Zomborban. 3. zlj: Ujvidéken.

46. honvéd gyalogdandár: Lugoson.

7. gyalog ezred: Verseczen. 1. zlj: Verseczen. 2. zlj:
 Oraviczán. 3. zlj: Pancsován.
8. gyalog ezred: Lugoson. 1. és 2. zlj: Lugoson.
 3. zlj: Aradon. 4. zlj: Orsován.

III. honvéd-kerület: Kassán.

Parancsnok: Jahl Gusztáv vezérőrnagy.

77. honvéd gyalogdandár: Kassán.

9. gyalog ezred: Kassán. 1. és 2. zlj: Kassán. 3. zlj:
 Eperjesen. 4. zlj: Iglón.
10. gyalog ezred: Miskolczon. 1. zlj: Miskolczon.
 2. zlj: Egerben. 3. zlj: S.-A.-Ujhelyt.

78. honvéd gyalogdandár: Szatmár- Némethiben.

11. gyalog ezred: Munkácscon. 1. és 2. zlj: Munká-
 cson. 3. zlj: Ungvárt.
12. gyalog ezred: Szatmárt. 1. zlj: Szatmárt. 2. zlj:
 Mármaros-Szigeten. 3. zlj: Nagy-Károlyban.

IV. honvéd-kerület: Pozsonyban.

Parancsnok: felsőeöri Benedek András altábornagy.

73. honvéd gyalogdandár: Pozsonyban.

13. gyalog ezred: Pozsonyban. 1., 2. és 3. zlj: Pozsony-
 ban. 4. zlj: Tatán.
15. gyalog ezred: Trencsénben. 1. és 2. zlj: Tren-
 csénben. 3. zlj: Rózsahegyén.

74. honv. gyalogdandár: Nyitrán.

14. gyalog ezred: Nyitrán. 1. zlj: Nyitrán. 2. zlj:
 Léván. 3. zlj: Nyitrán.
16. gyalog ezred: Besztercebányán. 1. zlj: Besztercze-
 bányán. 2. zlj: Balassa-Gyarmaton. 3. zlj: Jolsván.

V. honvéd-kerület : Székesfehérvárt. Parancsnok: *Rohr Ferencz* vezérőrnagy.**81. honvéd gyalogdandár : Székesfehérvárt.**

17. gyalog ezred: Székesfehérvárt. 1. és 2. zlj: Székesfehérvárt. 3. és 4. zlj: Veszprémben.
 18. gyalog ezred: Sopronban. 1. zlj és 2. zlj: Sopronban. 3. zlj: Kőszegen.

82. honvéd gyalogdandár : Pécssett.

19. gyalog ezred: Pécssett. 1. és 2. zlj: Pécssett. 3. és 4. zlj: Kaposvárt.
 20. gyalog ezred: Nagy-Kanizsán. 1. és 2. zlj: Nagy-Kanizsán. 3. zlj: Körmenten.
Fiumei század.

VI. honvéd-kerület : Kolozsvárt. Parancsnok: *virtsologi Rapprecht Henrik* vezérőrnagy.**75. honvéd gyalogdandár : Kolozsvárt.**

21. gyalog ezred: Kolozsvárt. 1. és 3. zlj: Kolozsvárt. 2. zlj: Nagy-Enyeden. 4. zlj: Déésen.
 22. gyalog ezred: Maros-Vásárhelyt. 1. zlj: M.-Vásárhelyt. 2. zlj: Beszterczen és 3. zlj: M.-Vásárhelyt.

76. honv. gyalogdandár : Nagy-Szebenben.

23. gyalog ezred: Nagy-Szebenben. 1. zlj: N.-Szebenben. 2. zlj: Déván. 3. zlj: Erzsébetvárosban.
 24. gyalog ezred: Brassóban. 1. zlj: Brassóban. 2. zlj: Fogarason. 3. zlj: Kézdi-Vásárhelyt. 4. zlj: Csik-Szeredán.

VII. horv.-szlapon honv.-kerület : Zágrábban. Parancsnok: *Gerba Raimund* altábornagy.**83. honv. gyalogdandár : Zágrábban.**

25. gyalog ezred: Zágrábban. 1. zlj: Zágrábban. 2. zlj. Varasdon. 3. zlj: Zágrábban.

26. gyalog ezred: Károlyvárosban. 1. és 2. zlj: Károlyvárosban. 3. zlj: Goszpiciban.

84. honvéd gyalogdandár : Eszéken.

27. gyalog ezred: Sziszeken. 1. és 2. zlj: Sziszeken. 3. zlj: Uj-Gradiskán.
 28. gyalog ezred: Eszéken. 1. és 2. zlj: Eszéken. 3. zlj: Zimonyban.

Honv. lovassági felügyelő Budapestest. Kis-Demeteri *Gaudernak József* altábornagy.**1. honvéd lovasdandár : Szeged.**

3. huszár ezred: Szegeden. I. oszt.: Aradon. II. oszt.: Szegeden.
 4. huszár ezred: Szabadkán. I. oszt.: Baján. II. oszt.: Szabadkán.

2. honvéd lovasdandár : Budapestest.

1. huszár ezred: Budapestest. I. oszt.: Budapestest. II. oszt.: Kecskeméten.
 6. huszár ezred: Vácson. I. oszt.: Érsekujvárt. II. oszt.: Vácson.

3. honvéd lovasdandár : Pécssett.

7. huszár ezred: Pápán. I. oszt.: Pápán. II. oszt.: Zala-Egerszegen.
 8. huszár ezred: Pécssett. I. oszt.: Pécssett. II. oszt.: Keszthelyen.
 10. huszár ezred: Varasdon. I. osztály: Varasdon. II. oszt.: Verőczen.

4. honvéd lovasdandár : Debreczen.

2. huszár ezred: Debreczenben. I. osztály: Nagyvaradon. II. osztály: Debreczenben.
 5. huszár ezred: Kassán. I. oszt.: Kassán. II. oszt.: Nyiregyházán.
 9. huszár ezred: Maros-Vásárhelyt. I. oszt.: Szamos-Ujvár. II. oszt.: Maros-Vásárhelyt.

M. kir. honvéd helyi hatóság.

Budapesti m. kir. honv. térparancsnokság.

M. kir. honvéd bíróságok.

M. kir. honvéd-főtörvényszék Budapesten.

Első folyamodásu m. kir. honvéd-bíróságok. (A ke-
rületi bíróságok.)

M. kir. honvédségi intézetek.

M. kir. honv. Ludovika-Akadémia Budapesten.

Felsőbb tiszti tanfolyam Budapesten.

M. kir. közp. honv. lovas iskola Budapesten.

M. kir. honv. törzstiszti tanfolyam Budapesten.

M. kir. honv. központi ruhatár Budapesten.

M. kir. honv. központi fegyvertár Budapesten.

M. kir. honv. főreáliskola Sopronban.

M. kir. honv. hadapródiskola Pécsen.

M. kir. honv. hadapródiskola N.-Váradon.

M. kir. honv. helyőrségi korház Budapesten.

M. kir. honv. élelmezési raktár Budapesten.

M. kir. koronaórság.

Budapesten.

Cs. kir. Landwehr.

(Osztrák honvédség.)

Cs. kir. Landwehr-miniszter: gróf Welsersheimb
Zeno tbsz.

Landwehr-főparancsnokság: Ö cs. és kir. Fensége
Rainer főherczeg, tbsz.— Adlatus: Parmann Oszkár
altábornagy.

Landwehr-parancsnokságok: (az illető hadtest-
parancsnokságok).

Landwehr hadosztály parancsnokságok: 13. Bécs,
21. Prága, 22. Grác, 26. Josefstadt, 43. Lemberg,
44. Innsbruck, 45. Przemysl, 46. Krakkó.

Landwehr gyalogság.

1. Landwehr ezred Bécs, 2. Linz, 3. Grác, 4. Kla-
genfurt, 5. Triest, 6. Éger, 7. Pilsen, 8. Prága,

9. Leitmeritz, 10. Jungbunzlau, 11. Jičín, 12. Caslau,
13. Olmütz, 14. Brünn, 15. Troppau, 16. Krakkó,
17. Rzeszów, 18. Przemysl, 19. Lemberg, 20. Sta-
nislau, 21. St.-Pölten, 22. Csernovitz, 23. Zára,
24. Bécs, 25. Kremsier, 26. Marburg, 27. Laibach,
28. Pisek, 29. Budweis, 30. Hohenmauth, 31. Teschen,
32. Neu Sandetz, 33. Stryj, 34. Jaroslau, 35. Zloczów,
36. Kolomea.

Landwehr-parancsnokság Innsbruckban.

Parancsnok: a 14. sz. hadtest parancsnoka.

Országos lövész-ezredek: I. Innsbruck, II. Bozen.

Landwehr lovasság.**I. Landwehr dzsídus ezredek:**

1. sz. ezred:	Lemberg,
2. „	Hohenmauth,
3. „	Rzeszów,
4. „	Olmütz,
5. „	Stockerau,
6. „	Wels.

II. Lovasított tiroli országos lövészek. Keret:
Innsbruck.

III. Lovasított dalmát országos lövészek. Keret:
Sinj.

*

II. POLGÁRI CZIMTÁR.**Közös miniszteriumok.****I. Cs. és kir. közös külügyminiszterium.**

Miniszter: *Goluchowski Agenor* gróf, arany-
gyapjas rend lgv., a Szt I. r. n. k., I. o. vaskorona
r. l., F. J. r. közk., v. b. t. t., 7.

II. Cs. és kir. közös pénzügyminiszterium.

Miniszter: rajeczi *Burián István*, br. ①.

III. Cs. és kir. közös hadügyminiszterium.

Miniszter: lovag *Pitreich Henrik*, II. o. V. k. r.,
L. r. lvg., v. b. t. t., tbsz.

Cs. és kir. közös legfőbb számszék.

Főnök: *Plener Ernő* lovag, v. b. t. t.

***

Magyar kir. miniszterelnökség.

Miniszterelnök: borosjenői és szegedi gr. *Tisza István*, v. b. t. t., orsz. képviselő.
Államtitkár: *Tarkovich József*, v. b. t. t.

Ő Felsége személye körüli m. kir. miniszterium.

Miniszter: gr. *Khuen-Héderváry Károly*,
v. b. t. t.

Horv.-szlav.-dalm. kir. miniszterium.

Miniszter: *Cseh Ervin*.

M. kir. belügyminiszterium.

Miniszter: borosjenői és szegedi gr. *Tisza István*, v. b. t. t., orsz. képvis., miniszterelnök, a belügyminiszterium vezetésével megbizva.
Államtitkárok: *Sándor János*, *Széll Ignác*.
Elnöki oszt.: oszt. főn.: *Horváth Emil* min. tan.

I. Főosztály.

Ia. Közjogi alosztály: Oszt.-főnök: dr. *Bezerédj Viktor* min. tan., oszt.-vezető: dr. *szendrői Török Ferencz* oszt. tan.

I b. Községi illetőségi alosztály: Oszt.-főnök: dr. *Bezerédj Viktor* min. tan., osztályvezető: *Sacelláry Mihály* oszt. tan.

I c. Állami anyakönyvi alosztály: Oszt.-főnök: *Madarász Elemér* oszt. tan.

II. Főosztály.

II a. Vármegyei alosztály: Oszt.-főnök: *Kaffka László* min. tan. osztályvezető: *Zeley Lajos* oszt. tan.

II b. Városi alosztály: Oszt.-főnök: dr. *Némethy Károly*, min. tan., oszt.-vezető: *Buth Károly* oszt. tan.

II c. Községi alosztály: Oszt.-főnök: *Marek Ede* min. tan., oszt.-vezető: *Kolossváry Miklós* oszt. tan.

III. Főosztály.

Osztályfőnök: dr. *Sélley Sándor* min. tan., a Szent-István rend kiskeresztese, a Lipót-rend lovagja.

IIIa. Államrendőri és közbiztonsági alosztály: Oszt.-vezető: *Szabó László* oszt. tan., a F. J. rend lvg. Beosztva: dr. *Kégl Imre* oszt. tan., *Petrőczy Lajos* titkár, *Vásárhelyi Gyula* s.-titkár, dr. *Török István* fogalmazó, dr. *Áldassy József* és dr. *Perczel Miklós* segéd-fogalmazók.

III b. Csendőrségi alosztály: Osztályvezető: *Postupiczki Kostka Pál* csendőrezredes, a F. J. r. lvg., k. é. k., ① Beosztva: *Stolzenberg János* csendőr számtanácsos, k. a. é. k., ① Sz.² és *Almásy Zsigmond* csendőr százados ①. Ezenkívül beosztva: két csendőr tőrzsőrmester.

III c. Közrendészeti alosztály: Oszt.-vezető: *Bölcs Gyula* oszt. tan. Beosztva: *Bulyovszky Aladár* titkár, dr. *ifj. Fest Lajos* s.-titkár, *Kovács Béla* fogalmazó, *Neppel Gyula* s.-fogalmazó.

III d. Kihágási alosztály: Oszt.-vezető: *Jalsoviczky Sándor* oszt. tan. Beosztva: dr. *ifj. Krajszik Ferencz* s.-titkár, dr. *Vécsey József* fogalmazó, *Temple Rezső* és *Marffy István* s.-fogalmazó.

IV. Főosztály.

Oszt.-főnök: dr. *Chyzer Kornél* min. tanácsos.

IV a. Kórházi és elmebetegügyi alosztály: Oszt.-vezető: dr. *Raisz Geleon* oszt. tanácsos.

IV b. Egészségügyi közigazgatási alosztály: Oszt.-vezető: dr. *Téry Ödön* közegészségügyi felügyelő cz. oszt.-tan.

IV c. Betegpótlási alosztály: Oszt.-vezető:

V. Főosztály.

Oszt.-főnök: *Kaffka László* min. tan.

V a. Gyámügyi alosztály: Oszt.-vezető: *Madách László* oszt. tan.

V b. Közjótékonyági alosztály: Oszt.-főnök: *Forray Ferencz* cz. min. tan. Oszt.-vezető: dr. *Gárdonyi Zsigmond* oszt. tan.

V c. Gyermekvédelmi alosztály: Oszt.-főnök: *Forray Ferencz* cz. min. tan. Oszt.-vezető: dr. *Bosnyák Zoltán* cz. oszt. tan.

VI. Főosztály.

Oszt.-főnök: dr. *Némethy Károly* min. tan.

Földtehermentesítési pénzalap m. kir. igazgatósága: Elnök: dr. *Kovács Gyula* oszt. tan.

A belügyminiszteri számvevőség. Igazgató: *Payer Béla*. Számvevőségi főnök: *Csada Lajos*. — Közbiztonsági ügyosztály (VII) oszt.-vezető: *Kramer János*, számtanácsos. — Számtiszt: *Postl Hugó*. Ezenkívül beosztva: hét csendőr-törzsőrmester.

Országoslevéltár: *Óváry Lipót*, orsz. főlevéltárnok.

Orsz. közegészségügyi tanács: elnöke dr. *Müller Kálmán*, min. tanácsos.

Fiumei magyar kir. tengerparti kormányzó: dr. báró *Roszner Ervin*.

Fővárosi állami rendőrség.

Rendőrfőkapitányság. Főkapitány: rudnói és divékujfalusi *Rudnay Béla*.

Rendőrfőparancsnokság. Rendőrfőparancsnok: kálnói és ádámföldi *Bornemisza Boldizsár*, a 3. o. V. k. r. és F. J. r. lvg. Rendőrfőfelügyelő: *Lickl Géza*, F. J. r. lvg., *Palágyi Kálmán*, *Köpf Ferencz*, *Pavlik Ferencz*. *Csapatsegédtsizt:* *csicseri Orosz István*, r. felügyelő.

Rendszeresített állomány: 16 gyalog és 1 lovas őrmester; 70 gyalog ellenőr; 4 lovas szakaszvezető; 6 lovas tizedes; 663 első osztályú és 655 másodosztályú gyalog rendőr; 131 lovas rendőr; 130 próbaidős gyalog rendőr. Összesen 1676 fő. *Őrszobák száma:* 77. *Osztályparancsnokságok száma:* 16.

Törvényhatóságok.*

a) Megyék.

Abauj-Torna m.: fp. Péchy Zsigmond, alp. Dr. Rakovszky Endre, fj. dr. Puky Endre. Fszb. *Csereháti j.*: Géczy Gy. *Gönczi j.*: Dobozy J. *Füzéri j.*: Koós Béla. *Kassai j.*: Jászay István. *Szikszói j.*: Putnok J. *Tornai j.*: Gedeon Aladár. *Alsó-Fehér m.*: fp. Zeyk Dániel, alp. Szász József, fj. br. Bánffy Kázmér. Fszb. *Alvinczi j.*: Pongrácz Géza. *Balászfalvi j.*: Simonfy Alaj. *Kisenyedi j.*: Szabó Laj. G. *Magyar-igeni j.*: Csuka Dom. *Maros-újvári j.*: Bőjtke Kálm. *Nagy-enyedi j.*: Imre József. *Verespataki j.*: Ince Antal. *Rend. tan. vár. Abrudbánya*: pm. Miski József, rk. Vollny József. *Gyulafehérvár*: pm. Novák Fer., rk. Roska József. *Nagy-Enyed*: pm. dr. Varró László, rk. Sombory Sándor. *Vizakna*: pm. Szócs József, rk. Herepei Károly.

Arad m.: fp. Urbán Iván, alp. dr. Dálnoki Nagy Lajos, fj. Schill József. Fszb. *Aradi j.*: dr. Baros Ferencz. *Pécskai j.*: Senk Ferencz. *Vitágosi j.*: Párizs Gábor. *Ternovai j.*: dr. Lengyel Sándor. *Radnai j.*: Péczely Elek. *Nagy-halmagyi j.*: Lovich Gyula. *Boros-sebesi j.*: Bolyos József. *Boros-jenői j.*: Borsos Géza. *Kis-jenői j.*: Csukay Gyula. *Elek j.*: Mladin Miklós. *Arva m.*: fp. Csillaghy József, alp. Bulla György, fj. Zmeskál György. Fszb. *Kubini j.*: Zmeskál Aladár. *Vári j.*: Matyuga Emil. *Trsztenai j.*: Csillaghy István. *Námesztói j.*: Szmetanay János.

Bács-Bodrog m.: fp. borsodi és kotymári Latinovics Pál, alp. Kurácsony Gy., fj. Vojnits Istv. Fszb. *Zombori j.*: Tárczay Dezső. *Zentai j.*: dr. Buday Pál. *Alnási j.*: pethői ifj. Sutrély Lipót. *Ó-becsei j.*: dr. Balaton Gyula. *Topolyai j.*: Császár Péter. *Kulai j.*:

* Rövidítések: fp. = főispán, alp. = alispán, fj. = főjegyző, fszb. = főszolgabíró, m. = megye, j. = járás, Rend. tan. vár. = Rendezett tanácsu város, pm. = polgármester, rk. = rendőrkapitány.

dr. Szécsényi Tamás. *Apatini j.*: máthéhazi Matkovits Béla. *Újvidéki j.*: Mezei Imre. *Palánkai j.*: Hipp Dezső. *Titeli j.*: Szemző János. *Zsablyai j.*: Nikolics Izidor. *Hódásági j.*: Szemző Károly. *Bajai j.*: bajsai Vojnich Máté. — *Zenta rendezett tan. város*: pm. Dudás Lajos, rk. Madari János.

Baranya m.: fp. br. Fejérváry Imre, alp. Kószits Kamill, fj. Stenge Ferencz. Fszb. *Pécsi j.*: Wanias Sándor. *Baranyavári j.*: Jilly Viktor. *Mohácsi j.*: Szinkovich Károly. *Siklósi j.*: Krasznay Mihály. *Pécs-váradai j.*: Forray Valér. *Hegyháti j.*: Máthé Ödön. *Szt-lőrinczi j.*: ifj. Horváth István.

Bars m.: fp. Kazy János, alp. Simonyi Béla, fj. Majláth István. Fszb. *Garam-szent-keresztii j.*: dr. Finka Sándor. *Lévai j.*: Ordódy Endre. *Aranyos-maróthi j.*: dr. Rudnyánszky Tit. *Oszlányi j.*: Ponoczky István. *Verebelyi j.*: Nedeczky V. — *Rend. tan. vár. Kör-nöcsbánya*: pm. Palkovits Emil, rk. Huzóczy Lajos. *Ujbánya*: pm. Kotiers Emil, rk. Koperniczky József. *Léván*: pm. Bódog Lajos, rk. Kónya József.

Békés m.: fp. dr. Lukács György, alp. dr. Fábri Sándor, fj. dr. Daimel Sándor. Fszb. *Gyulai j.*: Lukács Endre. *Csabai j.*: . . . . . *Békési j.*: Popovics Szilv. *Szarvasi j.*: dr. Wielandt Sándor. *Szeghalmi j.*: Csánky Jenő. *Oroszházi j.*: Ambrus Sándor. *Gyomai j.*: Rohoska M. *Rend. tan. vár. Gyula*: pm. Dutkay B., rk. dr. Varga Lajos.

Bereg m.: fp. bessenyői Beöthy Pál dr., alp. Jobszty Gy., Gulácsy István. Fszb. *Tiszaháti j.*: Ekkel Elemér. *Kászonyi j.*: Morvay Zoltán. *Felvidéki j.*: Komlósy Gy. *Munkácsi j.*: Horváth L. *Latorczai j.*: Deresényi Miklós. *Szolyvai j.*: Balajthy Mór. — *Rend. tan. vár. Beregszász*: pm. Gáthy Zsigmond, rk. . . . . *Munkács*: pm. Cseh Lajos, rk. Fazekas B.

Besztercze-Naszód m.: fp. gr. Bethlen Pál, alp. Láni Godofréd, fj. Takács Károly. Fszb. *Naszódi j.*: László Zoltán. *Ó-radnai j.*: Hozsda György. *Jaádi j.*: Urányi Aladár. *Besenyői j.*: dr. Hunyadi Imre.

Rend. tan. vár. Besztercze: pm. Sadler Frigyes rk. Gyürk Zsigmond.

Bihar m.: fp. Beöthy László, alp. dr. Miskolczy Ferencz. fj. Keszthelyi Zoltán. Fszb. *Központi j.*: Nagy Márton. *Szalárdi j.*: Kelemen János. *Élesdij j.*: Bérczy Im. *Mezőkeresztesi j.*: Czifra Kál. *Berettyó-újfalusi j.*: Jezerniczky D. *Sárréti j.*: Bakacs Béla. *Szekelyhídi j.*: Kovácsnay Mar. *Derceskei j.*: Frater Bar. *Margittai j.*: Nyisztor Al. *Szalontai j.*: Csanády J. *Cséffai j.*: Markovics Kál. *Tenkei j.*: Verner Kálmán. *Ér-mihályfalvi j.*: Dobozy K. *Beéli j.*: Éder G. *Magyar-csekei j.*: Szöllösi Ferencz. *Belényesi j.*: Horváth Endre. *Vasköhi j.*: Rednik G.

Borsod m.: fp. br. Vay Elem., alp. dr. Tarnay Gy., fj. Vadnay Tibor. Fszb. *Miskolczi j.*: gr. Haller József dr. *Mező-csathi j.*: Botlik József. *Egri j.*: Bónis Bert. *Szent-péteri j.*: Vadnay Istv. *Szendrőlői j.*: Zsóry Guszt. *Ózdi j.*: Zsóry György. *Rend. tan. vár. Miskolcz*: pm. Szentpály István rk. Lukács Béla.

Brassó m.: Dr. hilyéni Székely Győr., alp. dr. Jekel Frigyes, fj. Pánczél Istv. Fszb. *Hétfalusi j.*: Dr. Semsey Aladár. *Felvidéki j.*: Fischer Frigyes. *Alvidéki j.*: Wendl Mór. — *Rend. tan. vár. Brassó*: pm. Himes Ferencz, rk. Farkas Mihály.

Csanád m.: fp. dr. Meskó Sánd., alp. dr. ifj. Náray Lajos, fj. Hervai István. Fszb.: *Központi j.*: Farkas Mór. *Nagylaki j.*: Szójka Kálm. *Batonyai j.*: Hervay Kál. *Kovácsházai j.*: Kövér Béla. — *Rend. tan. vár. Makó*: pm. Farkas József, rk. Cseresnyés János.

Csik m.: fp. Mikó Bál., alp. Becze Ant., fj. Mihály Fer. Fszb. *Csik-szt-mártoni j.*: Bartalis Ágost. *Csik-szeredai j.*: Fejér Sándor. *Gy.-szt-miklósi j.*: dr. Lázár Ján. *Gy.-tölgyesi j.*: Bogády Gyula. — *Rend. tan. város. Csik-Szereda*: pm. dr. Ujfalusy Jenő, rk. Welman Géza.

Usongrád m.: fp. dr. Csathó Zsig., alp. dr. Cicatricis Laj., fj. Mátéffy Kálmán. Fszb. *Tiszáninneni j.*: dr. Herglotz István. *Csongrádi j.*: dr. Tasnády Imre.

Tiszántuli j.: Tary István. — *Rend. tan. vár. Szentes*: pm. dr. Mátéffy Ferencz, rk. Arady Kálmán.

Esztergom m.: fp. Horváth Béla, alp. Andrassy Ján., fj. Szabó Mihály. Fszb. *Esztergomi j.*: dr. Perényi Kál. *Párkányi j.*: Pongrácz Kásmér. — *Rend. tan. vár. Esztergom*: pm. Vimmer Imre, rk. Niedermann József.

Fejér m.: fp. br. Fiáth Pál, alp. Huszár Ág., fj. Szűts Arth. Fszb.: *Székesfehérvári j.*: Kálmán Vin. *Moóri j.*: Kovács Sánd. *Sárbogárdi j.*: Heltay Jen. *Vaáli j.*: Szücs Jenő. *Adonyi j.*: Huszár Dezső.

Fogarás m.: fp. Bausnern Guido, alp. Kapocsányi Mór, fj. Belle S. Fszb. *Sárkányi j.*: Dombrádi Gyula. *Töröcsvári j.*: Bárdassy Mihály. *Fogarasi j.*: Hereszényi I. *Árpási j.*: Urdea György.

Gömör m.: fp. Hámos Lászl., alp. Bornemisza Lászl., fj. Lukács G. Fszb. *Rozsnyói j.*: Nagy Elemér. *Nagy-röczei j.*: Kuna Aur. *Rimaszombati j.*: Máriássy Gyula. *Rimaszécsi j.*: Osváth Dániel. *Tornallyai j.*: Szentmiklóssy Béla. *Garamvölgyi j.*: Tomory Géza. — *Rend. tan. vár. Dobos*: pm. Szontagh B., rk. Csiskó János. rk. *Nisva*: pm. Basiliides Gusztáv, rk. Piacesek R. *Nagy-Röcze*: pm. Dr. Mihalik Dezső, rk. Lieszkovszky G. *Rimaszombat*: pm. Dr. Kovács László, rk. id. Badiny Gy. *Rozsnyó*: pm. Sziklai (i. rk. Sulyán Sándor.

Győr m.: fp. gr. Lászberg Rezs., alp. Goda Béla, fj. Németh Miklós. Fszb. *Tosziget-csilliközi j.*: Szodfried Józs. *Sokoróuljai j.*: Horváth Bál. *Pusztai j.*: Szodfried Endre.

Hajdu m.: fp. Domahidy Elemér alp. Rásó Gyula, fj. Veszprémi Z. Fszb. *Központi j.*: Orosz Sándor. *H.-szoboszlói j.*: Nábráczy Ist. *H.-böszörményi j.*: Nemes Zoltán. — *Rend. tan. vár. Hajdu-Böszörmény*: pm. Somossy B., rk. Kelemen Ferencz. *Hajdu-Nánás* pm. Csohany Lászl., rk. Csiha Már. *Hajdu-Szoboszló*: pm. Fekete Sándor, rk. G. Tóth János.

Háromszék m.: fp. hallerkői gr. Haller János alp. Szentiványi Mikl. fj. Vajna Mik. Fszb. *Sepsi j.*: Kónya Miklós. *Kézdi j.*: szentkápolnai Cseh Gy. *Orbai j.*: kishalmágyi Hollaki Att. *Miklosvári j.*: Zathureczky Kálmán. — *Rend. tan. vár. Kézdi-Vásárhely j.*: pm. dr. Török And., rk. köpeczi Bocz József, *Sepsi-Szt.-György j.*: pm. ifj. Gödri Ferencz, rk. Sübek Ede.

Hont m.: fp. Lits Gyula, alp. Czobor László, fj. Somogyi Béla. Fszb. *Ipolysági j.*: Marek Károly. *Szobbi j.*: Keve Károly. *Nagy csalomiai j.*: Horch Oszkár. *Korponai j.*: Halmay László. *Báti j.*: Nándory Pál. *Rend. tan. vár. Korpona j.*: pm. Plachy Gyula, rk. Molnár Lajos.

Heves m.: fp. Kállay Zolt., alp. Majzik Vik. fj. Isaák Gy. Fszb. *Egri j.*: Hering Kál. *Gyöngyösi j.*: Biró József. *Hatvani j.*: Zaleczky Im. *Hevesi j.*: Korponay Ist. *Tiszafüredi j.*: Fülöp Zolt. *Pétervári j.*: Drizsnyci B. — *Rend. tan. vár. Eger j.*: pm. Jankovics Dezső, rk. Gaál Béla. *Gyöngyös j.*: pm. Balogh Gy., rk. Csathó Ödön.

Hunyad m.: fp. Mara László, alp. Pogány Béla. fj. Csulay Lajos. Fszb. *Alygógyi j.*: Fekete Iáar. *Bradi j.*: Krasznay Olivér. *Dévai j.*: Boér Gábor. *Hátszegi j.*: Pietsch Sándor. *Hunyadi j.*: Török Béla. *Körös-bányai j.*: ifj. Lázár Farkas. *Maros-illyei j.*: Goró Ede. *Petrozsényi j.*: Buda Károly. *Puji j.*: Török Árpád. *Szászvárosi j.*: Fodor Gy. — *Rend. tan. vár. Deva j.*: pm. Kontz Domokos, rk. Géber K. *Hátszeg j.*: pm. Muzsnai Béla, rk. Lenkes József. *Szászváros j.*: pm. Acker Frigyes, rk. Mihályi B. *Vajda-Hunyad j.*: pm. Danila Gy., rk. Hajdu Géza.

Jász-Nagy-Kun-Szolnok m.: fp. Lippich Guszt., alp. Bagosi Kár., fj. dr. Benkó A. Fszb. *Jászsági felső j.*: Balogh S. *Jászsági alsó j.*: dr. Cseh J. *Tiszai felső j.*: dr. Beleznay Endre. *Tiszai közép j.*: Jancsó Géza. *Tiszai alsó j.*: Busa Ákos. — *Rend. tan. vár. Jászberény j.*: pm. Koncsek István. rk. Taposi Márton. *Karczag j.*: pm. dr. Szentesy Tóth Kálmán. rk. Bathó Endre. *Kis-Ujszállás j.*: pm. Gál Kálmán, rk.

Pethe Gáb. *Mező-Tur j.*: pm. dr. Kun Árpád, rk. Farkas Kálmán. *Szolnok j.*: pm. Kludik Gyula, rk. Kesik Ödön. *Turkeve j.*: pm. Czihát Kár., rk. Zsengeller J.

Kis-Küküllő m.: fp. Br. Kemény Akos. alp. Csató Gábor, fj. Fekete Gy. Fszb. h. *Dicső-szent-mártoni j.*: Pataky Sánd., *Radnöthi j.*: Vitályos Géza. *Hosszaszói j.*: Gyárfás Kár. *Erzsébetvárosi j.*: Horváth Ákos. — *Rend. tan. vár. Erzsébetváros j.*: pm. Trajánovits János, rk. Bokros Emil.

Kolozs m.: fp. gr. Béli Ák., alp. Dózsa Endre, fj. Csiszár Gy. Fszb. *Gyalui j.*: Bidermann J. *Bánffy-hunyadi j.*: Kertész Sámuel. *Almási j.*: Páska Zoltán. *Nádasmenti j.*: Toczaner Ö. *Kolozsvári j.*: Hankó Veress Kár. *Mócsi j.*: Gál Jenő. *Mezőörményesi j.*: Straub János. *Tekei j.*: Pap Zoltán. — *Rend. tan. vár. Kolozs j.*: pm. Münstermann Győző, rk. Emmerling R. *Nagysármási j.*: Veszprémi Andor. *Tordán j.*: rk. Bornemissza Gyula.

Komárom m.: fp. Sárközy Aur., alp. Ghyecz Dén., fj. Asztalos Béla. Fszb. *Tatai j.*: Pöcze Ján. *Gesztesi j.*: Konkoly-Thege Laj. *Csalóközi j.*: Emánuel Sánd. *Udvardi j.*: Balogh Imre.

Krassó-Szörény m.: fp. Pogány Károly, alp. Fialka Károly, fj. Issekutz Aurél. Fszb. *Lugosi j.*: Podhrászky Kor. *Temesi j.*: Gartner Zoltán. *Bégai j.*: Podhrászky Andor. *Facseti j.*: Schönnenfeld L. *Marosi j.*: Knotly Gyula. *Resiczai j.*: De-Elle-Vaux Béla. *Bogsányi j.*: Huszarek Gy. *Oraviczai j.*: Mot-sidlovsky Ernő. *Jami j.*: Korkán Péter. *Moldovai j.*: ifj. Biró Béla. *Karánsebesi j.*: dr. Talajdi Zoltán. *Teregovai j.*: id. Biró Béla. *Bozovicsi j.*: Makassy Vilmos. *Orsovai j.*: Peczely Géza. — *Rend. tan. vár. Karánsebes j.*: pm. . . . . rk. Dragomir Cor. *Lugos j.*: pm. Marsovszky Béla, rk. Prohászka Károly.

Liptó m.: fp. Szmrecsányi Arisztid, alp. Joob Marczel, fj. Balló Rudolf. Fszb. *Liptóújvári j.*: Kiszely Árpád, *Liptó-szent-miklósi j.*: Joób Gy. és Bobrovniczky Kál. *Rőzsahegyi j.*: Andaházy Pál.

Máramaros m.: fp. Perényi Zsigmond báró, alp. Szabó Sándor, fj. J. Bálya János. Fszb. *Visói j.*: Papp Sim. *Izavölgyi j.*: Scholcz B. *Szigeti j.*: Szaploneczay L. *Tiszavölgyi j.*: Szabó József. *Taracsvizi j.*: Hatfaludy Sándor. *Técsői j.*: Mihályi Gábor. *Huszi j.*: Toma Jenő. *Ökörmezői j.*: Dr. Pál Alfréd. *Dolhai j.*: Hatfaludy László. *Aknasugatagi j.*: Rednik István. — *Rend. tan. vár. Máramaros-Sziget*: pm. Szerémy György, rk. Ferenczy Béla.

Maros-Torda m.: fp. . . . . alp. Farkas Albert, fj. Erődsi Sán. Fszb. *Marosi felső j.*: dr. Molnár G. *Marosi alsó j.*: Rozsnyay Istv. *Régeni alsó j.*: Nagy Elem. *Régeni felső j.*: Nyáradí Kár. *Nyárad-szeredái j.*: dr. Nagy József. — *Rend. tan. vár. Szász-Régen*: pm. From Traugott, rk. Gölner Sámuel.

Moson m.: fp. Nagy Jenő, alp. Óshegyi József. fj. Békeffy J. Fszb. *Magyar-óvri j.*: Hegyi Miklós. *Nezsi-déri j.*: gróf Dezasse Ján. *Rajkai j.*: Sötér Ferencz.

Nagy-Küküllő m.: fp. dr. Béldi László, alp. Somogyi Ist., fj. Schaser Gyula. Fszb. *Nagy-sinki j.*: Imecs Jenő. *Szentágotai j.*: Schreiber Fr. *Kőhalmi j.*: dr. Tompa István. *Szegsvári j.*: dr. Szeiverth Vilmos. *Medgyesi j.*: Fodor Láz. — *Rend. tan. város Medgyes*: pm. dr. Theil Frigyes. rk. Dengel Frigyes. *Szegvár*: pm. Walbaum Fr., rk. Vasváry Arthur.

Nógrád m.: fp. szendrői Török Zolt. alp. Nagy Mih., fj. Fajner Sánd. Fszb. *B-gyarmati j.*: Balázs Barna. *Nógrádi j.*: Rákóczy Istv. *Sziráki j.*: Szakáll Ferencz. *Szecsényi j.*: Baross Árpád. *Losonci j.*: Csonka Zsigmond. *Füleki j.*: Mártonfalvay Gyula. *Gácsi j.*: Szakáll Ant. — *Rend. tan. vár. Losonc*: pm. Wagner Sán., rk. Dr. Otthall Antal.

Nyitra m.: fp. Thuróczy Vilmos es. és kir. kamarás, alp. Markóth Gy., fj. dr. Kostyál M. Fszb. *Nyitrai j.* dr. Majthényi G. *Vágújhelyi j.*: Rákóczy Lajos. *Galgóczy j.*: Friedeczky Timót. *Szeniczai j.*: dr. Szalé Lajos. *Nagy-tapolcsányi j.*: Tóth Lajos. *Privigyeyi j.*: dr. Filberger Gy. *Érsek-újvári j.*: Turcsányi Ödön. *Miavai j.*: Vinkler Gyula. *Holicsai j.*:

Friedeczky B. *Vág-sellyei j.*: Langhammer Vinceze. *Pöstyényi j.*: Machovics János. *Nyitra-zsámbokréthi j.*: Soóky Ödön. — *Rend. tan. vár. Érsekújvár*: pm. Kukán Imre, rk. Jusztth Szilárd. *Nyitra*: pm. Faschler Ferencz. rk. Rédeky G. *Szokolcza*: pm. . . . . rk. Nagy Sándor.

Pozsony m.: fp. behlázi Bartal Aurél, alp. Klempa Bertalan, fj. Petőcz Jen. Fszb. *Pozsonyi j.*: Füzék Sán. *Hegyentúli j.*: Nagy Ág. *Nagy-szombati j.*: Vermes Zolt., *Szempezi j.*: Burián P. *Felső-csalloközi j.*: Druga Sándor. *Alsó-csalloközi j.*: Németh D. *Külső j.*: Ujj Ist. — *Rend. tan. város. Bazin*: pm. Masát Antal. rk. Szemann Ján. *Módor*: pm. Boruta P., rk. Dubovszky Józsa. *Nagy-Szombat*: pm. dr. Francisci Laj., rk. Kratky Fer. *Somorja* nagyközséggé alakult, polgármestere és rendőrkapitánya nincs. *Szent-György*: pm. Jánoska Gy., rk. Lederer Lajos.

Pest-Pilis-Solt-Kis-Kún m.: fp. Beniczky Ferencz, alp. Beniczky Lajos, fj. Fazekas Ágost. Fszb. *Nagykútai j.*: Dezsőffy Emil. *Abonyi j.*: Teszáry László. *Kún-Szt-Miklósi j.*: Szondy Dénes. *Kiskunfélegyházi j.*: dr. Endre Zsigm. *Monori j.*: Sárközy Pál, *Also-dabasi j.*: ifj. Teszényi László *Ráczkevei j.*: Rudnyánszky Lász. *Pomázi j.*: dr. Csapó Lor. *Btái j.*: Geréby Imre. *Dunavecsei j.*: Csikay Imre. *Kalocsa j.*: Helle Ján. *Kiskőrösi j.*: Szilassy Elek. *Váczi j.*: Ivánka Pál. *Gödöllői j.*: . . . . . — *Rend. tan. vár. Czegléd*: pm. Gubody F., rk. dr. Aranyi L. *Kis-Kunfélegyháza*: pm. dr. Szerlemhegyi Károly, rk. Gerenday József. *Kis-Kún-Halas*: pm. dr. Nagy Mór. rk. Szekér Pál. *Nagykőrös*: pm. . . . . rk. Fitos Vil. *Szent-Endre*: pm. Maximovich István, rk. dr. Zsilinszky Lajos. *Vác*: pm. dr. Zádor János, rk. Kálló Antal.

Sáros m.: fp. Ghillány László br., alp. ifj. Tahy J., fj. Bánó A. Fszb. *Alsó-tarcai j.*: Tiller Dezső. *Felső-tarcai j.*: Bánó A. *Sirokai j.*: Egerer Fer. *Topolyi j.*: Berzeviczy Rezs. *Szekesői j.*: Szakmári G. *Makoviczai j.*: Kőszeghy A. *Rend. tan. vár. Birtfa*: pm. Rhódy Al.,

rk. Tóth István. *Eperjes*: pm. Podhorányi Bálint, rk. Bánó Iván. *Kis-Szeben*: pm. Eiselt An., rk. Gallé Hugó.

Somogy m.: fp. Tallián Gy., alp. Sárközy Béla, fj. Gabsovics Kár. Fszb. *Kaposvári j.*: Plachner S. *Szigetvári j.*: Hegyessi János. *Nagy-atádi j.*: Tallian Andor. *Csurgói j.*: Kacsokovics L. *Marczali j.*: Lehner Vilms. *Lengyeltői j.*: dr. Svastics Andor. *Tabi j.*: Bernáth K. *Igali j.*: Trombitás Mih. *Barcsi j.*: Sárközi György. — *Rend. tan. vár. Kaposvár*: pm. Német Istv., rk. id. Leposics Ignác.

Sopron m.: fp. gr. Széchenyi Em., alp. dr. Baán End., fj. dr. Baditz Zolt. Fszb. *Soproni j.*: Molnár Istv. *Nagy-mártoni j.*: Robitzca End. *Kis-mártoni j.*: Wolff Laj. *Pulyai j.*: Bründl Rób. *Csepregi j.*: Csontos Fer. *Kapuvári j.*: Guáry Béla. *Csornai j.*: Hajas Gyula. *Rend. tan. vár. Kis-Marton*: pm. Pámlényi Gábor, rk. Farkas Fer. *Ruszt*: pm. Magyar Elek. rk. Eifert István.

Szabolcs m.: fp. br. Feilitsch Berth., alp. Szikszay Pál, fj. Mikecz Dezső. Fszb. *Bogdányi j.*: Okolicsányi Dezső. *Dadai alsó j.*: Dobos I. *Dadai felső j.*: Olesváry Pál. *Kis-várdai j.*: Angyalossy Pál. *Nagy-kállói j.*: Zoltán Istv. *Nyirbátori j.*: dr. Lövey Elek. *Tiszai j.*: Vidovich Lász. — *Rend. tan. vár. Nyiregyháza*: pm. Majerszky Béla. rk. Kertész Bertalan.

Szatmár m.: fp. Kristóffy József, alp. Nagy L., fj. Ilosvay Alad. Fszb. *Nagykárolyi j.*: Gönyti Póch I. *Máté-szalkai j.*: Ilosvay E. *Fehér-gyarmati j.*: Jékey S. *Erdődi j.*: Damokos Fer. *Szinyer-Váraljai j.*: Ilosvay Gusztáv. *Nagybányai j.*: betöltetlen. *Nagy-Somkuti j.*: dr. Péchy Péter. *Csengeri j.*: Böszörményi Endre. *Szatmári j.*: Csaba Adorján. — *Rend. tan. vár. Felsőbánya*: pm. Farkas J., rk. Bay Károly. *Nagybánya*: pm. Gellért Endre, rk. Schönherr Ant. *Nagy-Károly*: pm. Debreczeni Istv., rk. Demidor Ignác.

Szeben m.: fp. Thalmann Guszt., alp. Reissenberger G., fj. Stroja István. Fszb. *Szász-sebesi j.*: Schep János. *Ujegyházi j.*: Hanner Guszt. *Szebeni j.*: Fabritius Laj. *Szelistyei j.*: Dragits Péter. *Szerda-*

helyi j.: Mangesius Hermann. — *Rend. tan. vár. Nagy-Szeben*: pm. Drotleff József, rk. Simonis Rób. *Szász-Sebes*: pm. Dörr Albert, rk. Kischer Rezső.

Szepes m.: fp. gr. Csáky Zénó, alp. Raisz Al., fj. dr. Neogrády L. Fszb. *Sz.-ófalvi j.*: Mattyasovszky Bold. *Ó-lublóij.*: Jancsó Istv. *Késmárki j.*: dr. Engelmayer Öd. *Sz.-szombathi j.*: Ujfalussy Brunó. *Lőcsei j.*: Gőrgye Gusz. *Iglói j.*: dr. Vieland Aladár. *Sz.-váraljai j.*: Vyda László. *Gölniczbányai j.*: Winkler Pál. *Rend. tan. vár. Gölniczbánya*: pm. Menesdorfer Károly, rk. Dirner Alb. *Igló*: pm. Folgens Korn., rk. Matolcsi Ján. *Késmárk*: pm. dr. Schwarz K., rk. Buchala Jenő. *Lőcse*: pm. Bojársky Béla. rk. Tilkovszky István. *Poprad*: pm. betöltetlen, rk. Kovács István. *Szepes-Olaszi*: pm. Förster G., rk. Sterbinszky B. *Szepes-Váralja*: pm. dr. Szilvási And., rk. Turzó Miksa. *Leibütz*: pm. Roth Gusztáv, rk. Jóni Gyula. *Olubló*: pm. Gresch Gyula, rk. Rákossy Gyula. *Szepesbela*: pm. Ludwig Gyula, rk. Wittenberger Aurél.

Szilágy m.: fp. br. Wesselényi Mik., alp. dr. Keizler György, fj. Török Ist. Fszb. *Krasznai j.*: Koricsánszky Ferencz. *Szilágy-somlyói j.*: Nagy Gy. *Tasnádi j.*: Bay Ferencz. *Sz.-csehi j.*: Kiss László. *Zibóii j.*: Péchy Imre. *Zilahi j.*: Tarpay Miklós. *Rend. tan. vár. Szilágy-Somlyó*: pm. Lukácsfy Ödön, rk. Bölönyi Bálint. *Zilah*: pm. br. Diószeghy Zsigmond, rk. Takács János.

Szolnok-Doboka m.: fp. gr. Bethlen Pál, alp. Bándy György, fj. Placintár Ödön. Fszb. *Bethleni j.*: Bárdy Géza. *Csáki-gorboi j.*: Szarvadi József. *Deési j.*: Gajzágó Vilmos. *Szamosujvári j.*: Nagy Laj. *Kéresi j.*: Debreczeni Dénes. *Nagy-ilondai j.*: Veres Imre. *Magyar-láposi j.*: Vass Imre. — *Rend. tan. vár. Deés*: pm. Szilágyi Albert, rk. Stingly Zsigm. *Szamosujvár*: pm. Tódorffy Lukács, rk. Duha János.

Temes m.: fp. Molnár Vik., alp. Kabdó Gergely, fj. Joannovich Sándor. Fszb. *Központi j.*: Prepeliczay Öd. *Vingai j.*: Pongrácz Miklós. *Új-aradi j.*: Schaffer Béla. *Lippai j.*: Baroty Ferencz. *Rékási j.*: Jeszenszky Ján.

Buziási j.: Unger József. *Csákovári j.*: Győri Imre. *Dettai j.*: Medveczky Oresztie. *Verecezi j.*: Csapó Géza. *Fehértemplomi j.*: Somogyi Gyula. *Kubini j.*: Török Béla. *Rend. tan. vir. Fehértemplom*: pm. Rosin János, rk. Petzrik József. Vinga nagyközséggé alakult át.

Totna m.: fp. gr. Széchényi Sándor, alp. Döry Pál, fj. Simontsits Elemér. Fszb. *Központi j.*: Nunkovics Ferencz. *Völgyései j.*: Szentiványi Miklós. *Duna-földvári j.*: Rasovszky Jul. *Simontornyai j.*: Báró Jeszenszky György. *Tamási j.*: Szévald Mór. *Dombóvári j.*: Nagy István.

Torda-Aranyos m.: fp. gr. Bethlen Géza, alp. dr. Betegh Mik., fj. Lovassy Andor. Fszb. *Tordai j.*: Erdélyi Elemér. *Alsó-járai j.*: Ferenczy Jenő. *Torockői j.*: Zarándi R. Lipót. *Marosludasi j.*: Felföldi Béla. *Felvinczi j.*: Mészáros István. *Topánfalvi j.*: kövesdi dr. Boér István, fp. gr. Lázár István. — *Torda*: pm. Csongvai Domokos.

Torontál m.: fp. dr. Dellimianus Lajos, alp. Jankó Ágoston, fj. dr. Vinczehidy Ernő, Fszb. *Nagybecskerek-i j.*: Dániel Ferencz. *Török-becsei j.*: Csávossy Ignác. *Nagykikindai j.*: Horváth Zoltán. *Törökkanizsai j.*: Tallian Emil. *N.-szt.-miklósi j.*: Hadfy Károly. *Perjámosi j.*: Gyertyánffy Dénes. *Zsombolyai j.*: Fóris József. *Csenei j.*: Uzbasics Gáspár. *Pardányi j.*: Hertelendy Imre. *Módosi j.*: Steinbach Antal. *Nagy-Becskerek*: pm. dr. Peresics Zoltán, rk. Reitter Oszkár. *Nagy-Kikinda*: pm. dr. Bogdán Zsivkó, rk. Wachtel Leo.

Trencsén m.: fp. Osztrólczy Géza, alp. dr. Schwertner Antal, fj. Barényi Ferencz. Fszb. *Csaccai j.*: Baross János. *Kisuzca-ujhelyi j.*: Cselkó Jenő. *Zsolnai j.*: Rudnay István. *Bitsei j.*: Domaniczky László. *Vág-besztercei j.*: Rada Ignác, *Puchói j.*: Borecsizky László. *Illavai j.*: . . . *Trencseni j.*: Motesiczky Imre. *Baani j.*: Zamaróczy János. — *Rend. tan. vár. Trencsén*: pm. Ucsnai Er., rk. Mack J.

Turóc m.: fp. ifj. Justh György, alp. Beniczky

Kál., fj. Beniczky Ák. Fszb. *Szent-márton-blatniczai j.*: Ujhelyi Attila. *Mosóca-zniói j.*: Zorkóczy Tiv.

Udvarhely m.: fp. kishalmágyi Hollaky Arthur, alp. dr. Domokos Andor, fj. gr. Lázár Ád. Fszb. *Udvarhelyi j.*: dr. Demeter Lőrincz. *Sz.-kereszturj.*: Gálffy Kálmán. *Homoródi j.*: Szabadi Tivadar. — *Rend. tan. vir. Székely-Udvarhely*: pm. Szakács Zoltán, rk. Szombatfalvy Lajos.

Ung m.: fp. gr. Török Józsa, alp. ifj. Lőrinczy Jenő, fj. Bánóczy Béla. Fszb. *Ungvári j.*: Minay Istv. *Szobranci j.*: Tomcsányi Istv. *Kaposi j.*: Kusnyiri Gy. *Bereznai j.*: dr. Nehrebeczky György. *Perecsényi j.*: Kovássy Elemér. *Sztavnán szolgabírói kirendeltség*: Tahy Endre. — *Rend. tan. vár. Ungvár*: pm. Finciczky Mihály, rk. Berzeviczy István.

Ugocsa m.: fp. gr. Csáky László, alp. Becsky Emil, fj. dr. Varga J. Fszb. *Tiszáninnen j.*: Ujhelyi Vitkay Sándor. *Tiszántúli j.*: Benyovszky Aladár.

Vas m.: fp. Ernuszt József, alp. dr. Bezerédj István, fj. Herbzt Géza. Fszb. *Szombathelyi j.*: Szakonyi István. *Közegi j.*: Keresztury József. *Sárvári j.*: Nagy József. *Kis-czelli j.*: Jakab Bod. *Vasári j.*: Molnárfy G. *Körmentdi j.*: Pulay Fer. *Muraszombati j.*: Pósfay Pongrácz. *Szt-gothárdij.*: Papp Antal. *Németujvári j.*: Dömötör Lajos. *Felső-öri j.*: Szabó Elek. — *Rend. tan. vár. Közseg*: pm. dr. Sisovits Mikl., rk. Közegi Józsa. *Szombathely*: pm. Brenner Tóbiás, rk. Kisfaludy József.

Veszprém m.: fp. Kolosváry József, alp. Koller Sánd. fj. Véghelyi Kálmán. Fszb. *Veszprémi j.*: Kerényi Andor. *Pápai j.*: Belák Lajos. *Devecseri j.*: Huszár József. *Zirczi j.*: Szönyeghy Alajos. *Enyingi j.*: Kenessey M. — *Rend. tan. vár. Pápa*: pm. Mészáros K., rk. Szokoly I. *Veszprém*: pm. Szeglethy Gy., rk. Fejes A.

Zala m.: fp. Hertelendy Ferencz, alp. Csertán Kár., fj. Arvai Lajos. Fszb. *Tapolczai j.*: Szentmiklóssy Gy. *Sümegei j.*: betöltetlen. *Keszthelyi j.*: Takáts Im. *Kanizsai j.*: Viosz Fer. *Pacsai j.*: Gaál Miklós. *Zalaegerszegi j.*: Thassy Laj. *Novai j.*: Mayer István.

Alsó-lendvai j.: Székely Emil. *Perlaki j.*: Kovács Rezső. *Letenyei j.*: Merkli Antal. *Csáktornyai j.*: Kolbenschlag Béla. *Szt-gróthi j.*: Malatinczki Lajos. — *Rend. tan. vár. Nagy-Kanizsa*: pm. Vécey Zsig., rk. Deák Péter. *Zalaegerszeg*: pm. Várhidy Lajos, rk. Csentericz Béla.

Zemplén m.: fp. futaki gr. Hadik B., alp. Dokus Gy., fj. Thuránszky László. *Fszb. S.-a.-ujhelyi j.*: Barthos J. *Nágyimihályi j.*: Bajusz Andor. *Szerencsi j.*: Pintér István. *Varannói j.*: Diószeghy János. *Bodrogközi j.*: Bencsik Ist. *Homonnai j.*: Haraszi Mik. *Tokaji j.*: Füzesséry Öd. *Sztropkói j.*: fszb. Malonyay Tamás. *Gálszécsi j.*: Nemes Sándor. *Szinnai j.*: fszb. Br. Tischer Lajos. *Rend. tan. vár. S.-A.-Ujhely*: pm. Székely Elek, rk. Schmid L.

Zólyom m.: fp. Kürthy Lajos, alp. Répási Máté, fj. Battik Ödön. *Fszb. Breznóbányai j.*: Bittera Géza. *Besztercebányai j.*: Ujhelyi Sándor. *Zólyomi j.*: Sztrakoniczky Kálm. *Nagyszalatnai j.*: dr. Bende László. *Rend. tan. vár. Besztercebánya*: pm. Csesznák Gy., rk. Kollárik Ján. *Breznóbánya*: pm. dr. Sramkó A., rk. Brouth János. *Zólyom*: pm. Skrovina M., rk. Krall János.

b) Városok.

Arad (sz. kir.): fp. Urbán István, pm. Institöriz Kálm., rk. Sarlot Dom.

Baja (sz. kir.): fp. Schmausz Endre, pm. dr. Hegedüs Alad. rk. Scheibner Gy.

Budapest szék. főváros: fpm. Márkus Józsa., pm. Halmos János, alp. Matuska Alajos és Rózsavölgyi Gyula.

Debreczen (sz. kir.): fp. Domahidy Elemér, pm. Kovács József, rk. Végh Gyula.

Győr (sz. kir.): fp. gr. László R., pm. Zechmeister Kár., rk. Angyal Arm.

Hódmező-Vásárhely: fp. Lukács György, pm. Juhász Mihály, rk. dr. Szalay József.

Kassa (sz. kir.): fp. Péchy Zsig., pm. Münster Tiv., rk. Váczy József.

Kecskemét (sz. kir.): fp. beniczei és micsinyei Beniczky Fr., pm. Kada Elek, Bagi László helyettes pm., rk. Vámos Béla, helyettes rk. Füvessy Imre.

Kolozsvár (sz. kir.): fp. gr. Béli Akos, pm. Szvacsin Géza, rk. dr. Hadady Endre.

Komárom (sz. kir.): fp. Sárközy Aur., pm. Domány János, rk. Sárkány Fer.

Maros-Vásárhely (sz. kir.): fp. gróf Lázár Istv. pm. dr. Bernády György, rk. Hegedüs Sándor.

Nagy-Várad: fp. Beöthy László, pm. Rimler Károly, rk. Gerő Armin.

Pancsova: fp. Zákó Milán, pm. Mattanovits Ad., rk. Lestyánszky János.

Pécs (sz. kir.): fp. br. Fehérváry Imre, pm. Majorosy Imre, rk. Vaszary Gyula.

Pozsony (sz. kir.): fp. beleházi Bartal Aurél, pm. Broly Tivadar, rk. Kutsera István.

Selmecz- és Belsőbánya (sz. kir.): fp. Lits Gyula, pm. Szitnyay József, rk. Krausz Kálmán.

Sopron (sz. kir.): fp. gróf Széchenyi Emil, pm. dr. Töpler Kálmán, rk. dr. Nessel Károly.

Szabadka (sz. kir.): fp. Schmausz End., dr. Biró Károly, rk. Szalay Máttyás.

Szatmár-Németi (sz. kir.): fp. Kristóffy József, pm. Papp Géza, rk. Tankóczy Gyula.

Szeged (sz. k.): fp. Kállay A., pm. dr. Lázár György, rk. Rainer J.

Székesfejérvár (sz. kir.): fp. br. Fiáth Pál, pm. Havranek Józsa., rk. Reé István.

Temesvár (sz. kir.): fp. Molnár Vik., pm. dr. Telbisz Kár., rk. Bandl Rezső.

Ujvidék (sz. kir.): fp. Péter Pál, pm. Szalay Lajos, kir. tan., rk. dr. Demetrovits Vladimir.

Versez: fp. Zákó Milán, pm. Veifert Károly, rk. Szekeres Zoltán.

Zombor (sz. kir.): fp. borsodi és katymári Latino-vits Pál, pm. Hauke Imre, rk. Thurszky Jenő.

Magyar kir. pénzügyminiszterium.

Miniszter: *Lukács László*, I. o. v. k. r. és a L. r. lv., v. b. t. t.

Államtitkár: *Gränzenstein Béla*.

Kereskedelemügyi m. k. miniszterium

Miniszter: *Hieronymi Károly*, v. b. t. t.

Államtitkár: *dr. Gróf Serényi Béla*.

Magyar kir. posta- és távirda-igazgatóságok:
*Budapesten; Kassán; Nagy-Szebenben; Nagy-Vár-
radon; Pozsonyban; Sopronban; Temesváron;
Pécsett; Zágrábban.*

Földmívelésügyi m. k. miniszterium.

Miniszter: *Tallán Béla*, v. b. t. t.

Államtitkár: *Makkfalvay Géza*.

Vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium.

Miniszter: *Berzeviczy Albert*, v. b. t. t.

Államtitkár: *Zsilinszky Mihály*.

Magyar kir. igazságügyminiszterium

Igazságügyminiszter: *dr. Plósz Sándor*, v. b. t. t.
Államtitkár: *dr. Bernáth Géza, dr. Mohai
Sándor*.

*Az 1871. évi VIII. t.-cz. 35. §-a szerint eljáró
legfőbb fegyelmi bíróság.* Elnöke: gróf Csáky Albin.

Kir. Curia. Elnök: Nárai dr. Szabó Miklós. Másod-
elnök: Oberschall Adolf.

Koronaügyész: dr. Székely Ferencz.

I. Budapesti kir. ítélő tábla. Eln.: Csathó Fer.

Budapesti kir. főügyész: dr. Pongrácz Jenő.

Balassa-gyarmati trvszk. Eln.: dr. Kubinyi
Lajos; ügy.: dr. Atányi József. — **Járásbírószág**
Balassa-Gyarmaton: Zeke Kálmán. **Salgó-Tarjánon:**

Nagy Miklós. Losonczon: Porúbszky Lajos. **Szécsény-
ben:** Szerémy Béla. **Szirákon:** Kun Barnabás. **Rét-
sigon:** Murányi János.

Budapesti trvszk. Eln.: dr. Horváth Ferencz.

Másod elnök: . . . . . ügyész:
Járbir. I—III. ker.: dr. Pécs Imre. **IV. ker.:** Kiss
Károly. **V. ker.:** Boronkay Ign. **VI. ker.:** Massanek
Rezső. **VII. ker.:** Dr. Schmör Gy. **VIII—X. ker.:**
dr. Degréé Al. **Budapesti bünt. Drill Béla kir.**
tábl. bíró.

Budapesti k. keresked. és váltótrvszk. Eln.:
Nagy Ödön.

Budapesti bünt. trvszk. Eln.: Zsitvay Leo.

Besztercebányai trvszk. Eln.: Boleman Laj.;
ügy.: Skultéty István. — **Járbir. Besztercebányán:**
. . . **Breznbányán:** Mazanek Róbert. **Turóc-
Szt-Mártonban:** dr. Lang Ernő. **Znió-Váralján:** Eder
Ferencz. **Zólyomban:** Martinovich Istv.

Egri trvszk. Eln.: Dr. Kardoss Kálmán ügy.:
Berkó Alad. — **Járbir. Egerben:** Kósa Kál. **Gyön-
gyösön:** Dobsa Géza. **Hatvanban:** Roze Gyula,
Hevesen: Nemesik Kálm. **Pétervásáron:** Dr. Roész
Lajos. **T-Füreden:** Cserveny Istv.

Fiumei trvszk. Eln.: lovag Thierry Alajos cur.
bírói czímmel és jell., ügy.: dr. Fésüst György.

Ipolysági trvszk. Eln.: Helmbacher Nán.; fő-
ügyész helyettes. dr. Lipseyt Erv. — **Járbir. Ipoly-
ságon:** Kecskeméty G. **Korponán:** Dutkó János. **Sel-
meczbányán:** Liha Ant. **Vámos-Mikolán:** Márton Fer.

Kalocsai trvszk. Eln.: Bohuniczky Ö.; ügy.:
dr. Kenedi Imre. — **Járbir. Kalocsán:** Rihmer Kázm.
Kis-Kőrösön: dr. Szagmeiszter Lajos. **Kun-Halason:**
dr. Zilah Benő. **Duna-Vecsen:** Szikszay Sándor.

Kecskeméti trvszk. Eln.: Stipl Károly; ügy.:
Dr. Kiss J., dr. Gyalokay Sándor és Bálint Ernő alügyé-
szek. — **Járásb. Kecskeméten:** dr. Ballus Zsigmond.
Czepléden: Sárkány Gyula. **Félegyházán:** Czajlik
Kálmán. **Kun-Szt-Miklóson:** dr. Magay Sándor. **Nagy-
Kőrösön:** Járai G.

Pestvidéki trvszk. Eln.: dr. Seyfried J.; ügy.: dr. Halász Lajos. — *Járbir.* *Pestvidéki*: Muttuyánszky Ad. *Gödöllön*: Téchy Gyula. *Monoron*: Cherier J. *Nagy-Kátán*: Erny Venzel. *Ocsán*: Galovits Arthur. *Ráczkevény*: Murraközy Árp. *Szt-Andrén*: Vidovich Ferencz *Vácson*: Helcz Fer. *Ujpesten*: Cserba Fer.

Székesfehérvári trvszk. Eln.: Daróczy Ist.; ügy.: Ujházi S. — *Járbir.* *Székesfehérváron*: Kálmán Lajos. *Duna-Adonyban*: dr. Borsiczky Géza. *Moóron*: Farkas Sándor. *Sárbogárdon*: Forster Antal. *Vaálon*: betöltetlen.

Szolnoki trvszk. Eln.: Dr. Félix Antal. ügy.: dr. Millassevits Sánd. — *Járbir.* *Szolnokon*: Barbur L. *Jászberényben*: Koller Kál. *Karczagon*: Simon János. *Kis-Ujszállason*: Firtling Sán. *Mezőtúron*: dr. Istvánfi Gy. *Jászapátin*: Bódog Zsigmond. *Kun-Szent-Mártonban*: dr. Tarcsay Gyula. *Abád-Szalókon*: Király G.

II. Debreczeni kir. ítélő tábla. Eln.: Bernáthfalvi Bernáth Elemér.

Debreczeni kir. főügyész: Igyártó Sándor.

Debreczeni trvszk. Eln.: dr. Szűts Miklós; ügy. dr. Galánfy Ján. — *Járbir.* *Debreczenben*: Kazinczy Gáb., táblabírói cz. és jell. *Derecskén*: Jakó Gyula. *Hajdú-Böszörményben*: Terestéuyi Dániel. *H.-Nánáson*: járásbíró még nincs kinevezve. *Püspök-Ladányban*: Czikó István. *H.-Szoboszlón*: Lengyel Imre, táblabírói cz. és jell.

Máramaros-szigeti trvszk. Eln.: Eördögh Virg.; ügy.: dr. Atányi József. — *Járbir.* *Máramaros-Szigeten*: Benda Bertalan. *Rahón*: Geréb Lipót. *Felső-Visón*: Lahner Antal. *Husztón*: Petrovics L. *Ókörmezőn*: Taninecz Endre. *Técsőn*: Kiss József.

Nyiregyházai trvszk. Eln.: Megyeri G., curiai bír. cz. és jell.; ügy.: betöltetlen. — *Járbir.* *Nyiregyházán*: Nagy Lajos. *Kis-Várdán*: Vay Péter. *Nagy-Kállón*: Szabó József. *Nyir-Bátorban*: Farkas Bert. *Tiszalökön*: Nyikos János.

Szatmár-németi trvszk. Eln.: dr. Róth Fer. ügy.: dr. Várady Sándor. — *Járbir.* *Szatmár-Néme-*

tiben: Veréczy Ant. kir. ítélő táblai bíró. *Erdődön*: Dániel Sándor. *Fehér-Gyarmaton*: Balázs Zoltán. *Halmiban*: dr. Petróczy Zolt. *Máté-Szalkán*: Horváth Gy. *Nagybányán*: Papp Sándor, táblabírói cz. és jell., *Nagy-Károlyban*: Szabó P. *Szinyér-Váralján*: Szabó István. *Nagy-Somkuton*: Szappanos József.

Zilahi trvszk. Eln.: Benkő József; ügy.: Gazda Fer. főügyési helyettes cz. és jell. — *Járbir.* *Zilahon*: Mezey Mór. *Szilágy-Csehen*: betöltetlen. *Szilágy-Somlyón*: Mile Mih., tábl. cz. és jell., pm. Lukácsfy Ödön. *Tasnádon*: Dercsényi Aladár. *Zsibón*: Szentmiklósy József.

III. Győri kir. ítélő tábla. Elnök: Horváth Jenő.

Győri kir. főügyész: Kiss József.

Győri trvszk. Eln.: nárai Szabó Jenő; ügy.: dr. Fischer Gyula. — *Járbir.* *Győrött*: Horváth Ede. *Győr-Szt-Mártonban*: Koloszar László. *Magyar-Óváron*: Lepossa Dániel. *Nezsíderen*: dr. Karsay B. *Téthen*: dr. Keresztes Ferencz.

Komáromi trvszk. Elnök: Pulay G.; ügy.: Dr. Révffy Zoltán. *Járbir.* *Komáromban*: Gombos Kálm. *Esztergomban*: Magos S. *Muzslán*: Gergely József. *Nagy-Igmádon*: László Dávid. *Ó-Gyallán*: Szarka György, járásbíró. *Tatán*: Gábel Fer., táblabírói cz. és jell.

Soproni trvszk. Elnök: Geiger Dezső; ügy.: Fischer Imre. — *Járbir.* *Sopronban*: Gonzales Frigy. *Csepregen*: Takács Gyula. *Csornán*: dr. Vajda Józ. *Felső-Pulyán*: Nemes István. *Kapuváron*: Horváth János. *Kis-Martonban*: Szabó Pál. *Nagy-Martonban*: Evel István.

Szombathelyi trvszk. Eln.: dr. Laky Krist; ügy.: Bárdossy László. — *Járbir.* *Szombathelyen*: Csiky Gerg. *Felső-Eőrön*: Pogány Gusz. *Kis-Czellben*: dr. Szabó Im. *Körmenden*: Illés Ant. *Köszegen*: Hannibál Möricz. *Mura-Szombatban*: Saári József. *Német-Ujváron*: dr. Gulden Kálmán. *Sárváron*: dr. Hódosy Ernő. *Szt-Gotthárdon*: dr. Galgóczy E. *Vasváron*: Babos József.

Veszprémi trvszk. Eln.: Csenkey G.; ügy.: Juraszek János. — *Járbir.* *Veszprémben:* Galamb Kristóf. *Pápán:* Mikovényi Ödön. *Devecserben:* Perczel Sánd. *Enyingen:* Mészöly Gy. *Zirczen:* Marik László. *Balaton-Füredn:* dr. Segesdy Fer.

Zalaegerszegi trvszk. Eln.: Stanislavszky Ad.; ügy.: Schneider Gábor. — *Járbir.* *Zala-Egerszegn:* Szupits A. *Alsó-Lendván:* Hutás József. *Sümegegn:* Szüvegh János. *Tapolczn:* Pap László.

IV. Kassai kir. ítélő tábla. Eln.: *Berczelly J. Kassai kir. főügyész:* Paksy József.

Beregszaszi trvszk. Eln.: Szép Géza; ügy.: Reinichofszky R. — *Járbir.* *Beregszaszon:* Nemes J. *Alsó-Vereczkén:* ideigl. Felföldy Béla. *Ilosván:* Kotrba Nándor. *M.-Kászonban:* Szabó Kár. *Munkácson:* Roskovich János. *Nagy-Bereznán:* Ordódy Aladár. *Nagy-Kaposton:* Stépán Géza. *Nagy-Szóllósn:* Krasznay Vik. *Szobránczn:* Stépán László *Ungváron:* Kozma Gyula.

Eperjesi trvszk. Eln.: Grynæus Géza dr.; ügy.: váraljai Fuhrmann Imre. — *Járbir.* *Eperjesen:* Keczer Im. *Bártfán:* Keczer László. *Girálton:* Irinyi Csaba. *Kis-Szebenben:* Ruttkay Aladár. *Lemesen:* Szekeress Dezső. *Szvidniken:* Szepesházi Imre.

Lőcsei trvszk. Eln.: dr. Lupkovic Józ. s.; ügy.: Eiserth Ist. — *Járbir.* *Lőcsen:* Rác Lajos. *Gölniczbánán:* Mattyasovszky Gáb. *Iglón:* Nádas Árpád. *Kesmárkon:* Borcsányi István dr. *Lublón:* Irányi Dániel. *Szepesszombatan:* Bárdos Géza. *Szepes-Váralján:* Hazslinszky Marcz. *Ó-Falván:* Szövényi G.

Kassai trvszk. Eln.: Szirák Barna; ügy.: dr. Nyékhegyi Lothár. — *Járbir.* *Kassán:* Nemlaha Gyula. *Szepsin:* Windeg Rezső. *Tornán:* Nagy Pét. *Abauj-Szanton:* Schváby Sándor. *Szikszón:* Somlody István. *Zsadányon:* Szopkó Róbert.

Miskolczi trvszk. Eln.: Ortway Miksa, curiai bírói cz. és jell.; ügy.: Bulyovszky Guszt. — *Járbir.* *Miskolczon:* Straszek Ján. *Edelényen:* dr. Benczur Miklós. *Mező-Csáthon:* Bekény B. *Mező-Kövesden:* Szeghő K. *Sajó-Szent-Péteren:* dr. Rázsó Gyula.

Rimaszombati trvszk. Eln.: Kubinyi Al.; ügy.: dr. Mészáros István. — *Járbir.* *Rimaszombatan:* Lengyel György. *Nagy-Rőczén:* Desseffy Árpád. *Rima-Szécsen:* Frits Ferencz. *Rozsnyón:* Tichli Mihály. *Tornalján:* Münster Tivadar.

Sátoralja-ujhelyi trvszk. Eln.: Fornszek B.; ügy.: Dr. Somossy András. — *Járbir.* *Sátoralja-Ujhelyen:* Görgey Gyula. *Gálszécsen:* dr. Kail Antal. *Homonnán:* Dezső Sándor. *Királyhelmecczen:* Bodnár Fer. *Nagy-Mihályon:* Mattyasovszky M. *Szerencsen:* Körössy István. *Sztrophón:* Kádár Lajos. *Tokajon:* dr. Plathy Zsigmond. *Varannón:* Kail Béla.

V. Kolozsvári kir. ítélő tábla. Elnök: *Fekete Gábor.*

Kolozsvári kir. főügyész: Gyurfus László. *Beszterzei trvszk.* Eln.: Kendefy Dom.; ügy.: gr. Lázár Árpád. — *Járbir.* *Beszterczén:* 'Marselek Béla. *Naszódon:* Kőncezi L. *Ó-Radnán:* Kovássy G.

Deési trvszk. Eln.: Balázs Mát.; ügy.: gr. Lázár Kál. — *Járbir.* *Deésen:* Murát Sándor. *Bethlenben:* . . . . . Csáki-Gorbón: Ballók Kár. *Kékesen:* Veres Ferencz. *Magyar-Láposon:* Weeber Gyula. *Nagy-Ilonlán:* Pinkóczy Zoltán. *Szamos-Ujváron:* Simay János.

Dévai trvszk. Eln.: dr. Papp Domokos; ügy.: dr. Szász Iván. — *Járbir.* *Déván:* dr. Korber Endre. *Alyógyon:* Rozgonyi Viktor. *Hátszegn:* Jovián Vik. *Körösbányán:* Brády Attila. *Maros-Illyen:* Várad Józ. *Pujiban:* Pászthóhy Tib. *Szászvároson:* Balogh József. *Vajda-Hunyadon:* dr. Nagy Lajos.

Gyulafehérvári trvszk. Eln.: Nemes Sám.; ügy.: Dr. Ujvárosi Miklós. — *Járbir.* *Gyulafehérváron:* Szigethy Istv. *Abrudbányán:* Nagy János. *Balázsfalván:* Enyedy Lajos. *Maros-Ujváron:* Csegezy Gy. *Nagy-Enyeden:* Vincze Lajos. *Vizaknán:* Korinszky László.

Kolozsvári trvszk. Eln.: br. Szentkereszty Zsig.; ügy.: dr. Csipkés Kár. — *Járbir.* *Kolozsvár vidéki:* Véghe Ferencz. *Kolozsvár városi:* Herczeg Zsigm. *Banffy-*

Hunyádon: Szabó Ödön. *Hidalmáson*: Ürmössy Kálmán. *Mócson*: Tordai Sándor. *Tekén*: Halmágyi Kálmán.

Nagy-szebeni trvszk. Eln.: dr. Kemény Gyula; ügy.: Csizinszky Á. — *Járbir. Nagy-Szebenben*: László József. *Szász-Sebesen*: Demsinszky György. *Szelis-tyén*: dr. Miksa Pompeusz. *Szerdahelyen*: dr. Papp Lajos. *Ujgyházán*: Jankó András.

Tordai trvszk. Eln.: dr. Csegezy Mihály; ügy.: Széplaky Ödön. — *Járbir. Tordán*: Vajna Vincze Alsó-*Jarán*: Virágháti Fl. *Felvinczen*: . . . . .
Maros-Ludason: Laufer L. *Topánfalván*: . . . . .

VI. Marosvásárhelyi kir. ítélő tábla. Elnök: *Ternovszky Béla.*

Marosvásárhelyi kir. főügyész: Kozma Gyula. *Brassói trvszk.* Eln.: Veér György; ügy.: Wittich Józ. — *Járbir. Brassón*: Skita Mih. *Pogaras*: Gödner Károly. *Hosszúfalun*: Nagy Dénes. *Sárkányon*: Gáspár Bogdán. *Zernesten*: Czámpa Gusztáv.

Csikszeredei trvszk. Eln.: dr. Gulya Lászl. ügy.: . . . . . — *Járbir. Csikszeredeán*: Szacsuvay Im. *Cs.-Szt.-Mártonban*: . . . . . *Gyergyó-Szent-Mikloson*: Pál Venczel.

Erzsébetvárosi trvszk. Eln.: Kovácsi Alb. ügy.: Stupjár Samu. — *Járbir. Erzsébetvároson*: Gillyén Laj. *Dicső-Szent-Mártonban*: Végh Alb. *Hosszúaszon*: Lokodi Géza. *Kőhalmon*: Végh József. *Medgyesen*: dr. Hegyesi Győző. *Nagysinken*: Gyarmathi Ferenc. *Segesváron*: dr. Németh Rudolf. *Szent-Agothán*: Pildner K.

Kézdivásárhelyi trvszk. Eln.: Soliom M.; ügy.: Stocker Antal. — *Járbir. Kézdi-Vásárhelyen*: Fejér Kár. *Kovácsnán*: Séra Laj. *Szepsi-Szent-Györgyön*: Sylvester Dénes. *Nagy-Ajtán*: Körtvélyfáy József.

Marosvásárhelyi trvszk. Eln.: dr. Bodó Sánd. ügy.: Gyárfás Lajos. — *Járbir. Marosvásárhelyt*: Hines M. *Nyárad-Szeredán*: Petrovits Sándor. *Szász-regenben*: Gyalokay Sándor.

Szekelyudvarhelyi trvszk. Elnök: Bodola Gábor, ügy.: Diemár Kár. — *Járbir. Szekely-Udvarhelyen*: Csanádi Z. *Okládon*: Harmat Ödön. *Szekely-Keresztúron*: Apathy Gy.

VII. Nagyváradi kir. ítélő tábla. Eln.: *Ritók Zs. Nagyváradi kir. főügyész*: Sável Kálmán.

Aradi trvszk. Eln. Otrubay Kár.; ügy.: dr. Meszlényi Ant. — *Járbir. Aradon*: Kugler Istv. és Babó Iv. *Borosjenőn*: Bitó J. *Kisjenőn*: Tabajdi S. *Nagy-Buttyiban*: Seress Fer. *Nagyhalmágyon*: Frits Laj. *Pécskán*: dr. Bazalo Béla. *Radnán*: dr. Embey Gyula. *Világoson*: dr. Szarka Sándor.

Gyulai trvszk. Eln.: Novák Kam., curiai bírói cz. és jell.; ügy.: dr. Liszy Vikt. — *Járbir. Gyulan*: Nagy Kálmán. *Békésen*: dr. Török Bálint. *Békés-Csabán*: Steller Árpád. *Orosházán*: Sall János. *Szarvason*: Mészáros G. *Szeghalmon*: Kovács Lajos.

Nagyváradi trvszk. Eln.: Bary József; ügy.: dr. Nagy Géza. — *Járbir. Nagy-Váradon*: (városi) Velyászky Gyula. *Nagy-Váradon*: (vidéki) dr. Móré Pál. *Belényesen*: Fényes Ákos. *Berettyo-Ujfalun*: Hubert Ottó. *Elesden*: Popp Aurél. *Magyar-Cséken*: dr. Seemayer Béla. *Margittán*: Sztachó Szever. *N.-Szalontán*: Kovács Károly. *Szekelyhidon*: Fényes Endre. *Tenkén*: dr. Toperczer S. *Vaskohon*: Aszalay S.

VIII. Pécsi kir. ítélő tábla. Eln.: *Blaskovich Istv. Pécsi kir. főügyész*: Phleps Ferencz.

Kaposvári trvszk. Eln.: Dorner Zoltán; ügy.: Kulin S. — *Járbir. Kaposváron*: Szendrőfy Dénes. *Csurgón*: Melicskó Mik. *Igalon*: Pataky Istv. *Lenyeltőtiban*: Kölgyessy Kál. *Marcalin*: Huszár Alad. *Nagy-Atádon*: dr. Kiszely László. *Szigetváron*: Batta Béla. *Tabon*: dr. Pirovich Ferencz.

Nagy-kanizsai trvszk. Eln.: Tóth László; ügy.: dr. Orosdy Laj. — *Járbir. N.-Kanizsán*: Oszterhuber László, táblabírói czim. és jell. *Csáktornyán*: Simon Lajos táblabírói czim. és jell. *Keszthelyen*: Göcz Ferencz, táblabírói cz. és jell. *Letenyén*: Nunkovics Sándor. *Perlakon*: Drahanovszky Géza.

Pécsi trvszk. Eln.: Hardi Sándor, ügy.: Csarsch Dezső. — *Járbir. Pécsen:* (üresedésben). *Dárdán:* Mauer Frigyes. *Mohácson:* Materényi Ján. *Pécsváradon:* Schill Gyula. *Sásdon:* *Járbir.:* Klie Lajos. *Siklóson:* Visy Pál. *Szent-Lőrinczen:* Marjovszky Istv.

Szegzárdi trvszk. Eln.: Selcz József G.; ügy.: Kresmarik P. — *Járbir. Szegzárdon:* Kiss Károly. *Bonyhádon:* Osztrich Mih. *Duna-Földváron:* Báthory Géza. *Gyöngön:* Muraközy László. *Pakson:* Szentpétery József. *Tamasiban:* Várady János.

IX. Pozsonyi kir. ítélő tábla: Eln.: *Lehóczky Kalmán.*

Pozsonyi kir. főügyész: Kray István.

„ „ *főügyészi hely.:* dr. Füzesséry

Tibor.

Aranyos-maróti trvszk. Eln.: Andrássy Sándor; ügy.: Kovács-Sebestyén Laj. — *Járbir. Aranyos-Maróton:* Pataj László. *Körmöczbányán:* Havas B., kir. táblabírói czímmel. *Léván:* Csebi Pogány Virgil. *Verebélyen:* dr. Prónay Nándor. *Újbányán:* Boeck Károly.

Nyitrai trvszk. Eln.: Sándor Géza; ügy.: dr. Csernyánszky Aladár. — *Járbir. Nyitrán:* dr. Balsay József. *Érsekújváron:* dr. Szirányi Gy. *Galgócson:* ifj. Sándor Géza. *Miaván:* Szeszény B. *Nagy-Tapolcsányban:* Váray József. *Privigyén:* Tivadar Lajos. *Vág-Sellyén:* dr. Gáspár Lajos. *Szokolczán:* dr. Hamar Gy. *Szeniczen:* Panghy Ignác. *Vágujhelyen:* dr. Kéler Sándor.

Pozsonyi trvszk. Eln.: Petöcz Gábor; ügy.: Glós Ernő. — *Járbir. Pozsonyban:* I. dr. Levatic Kál. kir. táblabíró., II. Eremit R., *Bazinban:* Streithammer József. *Duna-Szerdahelyen:* Thurner Adolf. *Galánthán:* Michnay Jenő. *Malaczkán:* dr. Gyurtsy K. *Nagy-Szombatban:* I. Frankó István, II. br. Fekete Árpád. *Somorján:* Tóth Lajos.

Rózsahegy-i trvszk. Eln.: Závody Albin; ügy.: dr. Chudovszky Géza. — *Járbir. Rózsahegyén:* Nagy András. *Alsó-Kubinban:* Szontagh Szan. *Liptó-*

Szt-Miklós: Jeszenszky G. *Liptó-Ujváron:* Vitalis K. *Námesztón:* Kudász Endre. *Traszténán:* Homma József.

Trencsényi trvszk. Eln.: Hajdu Géza; ügy.: dr. Brandis Pál. — *Járbir. Trencsényben:* Kosztelny And. *Baánon:* Magerle Győző. *Bitisén:* Zsarnoviczky Árpád. *Csacszán:* Reviczky Aurél. *Illaván:* Simonyi El. *Puchón:* dr. Baán Árpád. *Vág-Beszterczén:* Turcsányi Károly. *Zsolnán:* Ujjady Béla, táblabírói cz. és jell.

X. Szegedi kir. ítélő tábla: Elnök: *Fabényi Fer.*

Szegedi kir. főügyész: Lobmayer István.

Nagy-beckerek-i trvszk. Eln.: Zsiros Laj.; ügy.: dr. Boross Dezső. — *Járbir. Nagy-Beckereken:* Alföldy Ede. *Módoson:* dr. Szeőke Kár. *Török-Becsén:* Jakabffy Titus.

Nagy-kikindai trvszk. Eln.: Róth Ger.; ügy.: Déván Ottó. — *Járbir. Nagy-Kikindán:* Eidenmüller Ad. *Billédén:* Kovács Kálnán. *Nagy-Szt-Miklóson:* Juhász József. *Török-Kanizsán:* dr. Bernáth Gyula. *Zsombolyán:* Lösch Antal.

Szabadkai trvszk. Eln.: Polgár József; ügy.: dr. Eperjessy Béla. — *Járbir. Szabadkán:* dr. Dekker Gy. *Bács-Almáson:* dr. Németh Kál. *Baján:* Mayer Kár. *Topolyán:* dr. Mészely I. *Zentán:* Macsik Szilárd.

Szegedi trvszk. Eln.: dr. Hamsa Géza, ügy.: dr. Winckler István. — *Járbir. Szegeden:* Wéber Fer. *Battonyán:* dr. Simony Ak. *Csongrádon:* dr. Szappanos Sánd. *Hódmező-Vasárhelyen:* Kiss Bertalan. *Makon:* Mályusz Gy. *Nagylakon:* Török János. *Szentesen:* Gaál Sándor.

Ujvidéki trvszk. Eln.: Ringhofer Lajos; ügy.: főügyész helyettes Popovits Aur. — *Járbir. Újvidéken:* Kovacsics József. *Ó-Becsén:* dr. Kéllér S. *Palunkán:* Tillinger S. *Józseffalván (szablyai):* Obaleczky Hugó. *Titelen:* Lestyánszky P.

Zombori trvszk. Eln.: Gozdsu Elek; ügy.: dr. Schulez Ágoston. — *Járbir. Zomborban:* Dömötör Pál. *Apatinban:* Dekleva Béla. *Hódsonon:* Szabó József. *Kulín:* Lederer Guszt., táblabírói cz. és jell. *●-Becsén:* Hetessy Kálmán.

XI. Temesvári kir. ítélőtábla. Eln.: dr. Laszky Józsa.

Temesvári kir. főügyész: Küchler Gyula, helyettes; dr. Répászky Béla.

Fehértemplomi trvszk. Eln.: dr. Góth Fer. ügy.: Oszlányi Kornél. — *Járbir. Fehértemplomban:* Ottrubay Kár. *Dettán:* Porutiu Em. *Károlyfalván:* Ujfalussy Béla. *Kubinban:* Szunyogh And. *Vereczen:* Paulovics Istv., tábl. bírói cz. és jell.

Karánsebesi trvszk. Eln.: dr. Szokolay Béla; ügy.: Wiedorn Adolf. — *Járbir. Karánsebesen:* Farkas Bálint. *Bozovicson:* dr. Pállfy D. *Ó-Orsován:* dr. Bácsmezei Imre. *Teregován:* Sipos Kálmán.

Lugosi trvszk. Eln.: Vojnics Guidó; ügy.: dr. Virág Béla. — *Járbir. Lugoson:* Juschitz K. *Bogsánon:* Antal Mikl. *Facseten:* Muntyán Istv. *Oraviczabányán:* Virányi Istv. *Szaszabányán:* dr. Zemplényi Árpád.

Pancsovai trvszk. Eln.: Vozáry Ján; ügy.: Milassin Kálm. — *Járbir. Pancsován:* Fritsch F. *Alibunáron:* Serényi Gyula. *Antalfalván:* dr. Kohányi Viktor. *Perlaszon:* Tóth Mihály.

Temesvári trvszk. Eln.: Salacz Béla; ügy. Jakabffy Pál. — *Járbir. Temesváron:* Hofbauer Péter. *Buziáson:* dr. Horváth Jenő. *Csákováron:* Tomka Laj. *Lippán:* Bene Gábor. *Temes-Rékáson:* Barakovich Kálmán. *Uj-Aradon:* dr. Csáklány Sándor. *Vingán:* Kövér Ákos.

Országos művegyészeti intézet. Országos művegyész: dr. Felletár Emil.

Igazságügyi orvosi tanács. Elnök: dr. Korányi Frigyes.

M. k. honvédelmi miniszterium.

Honvédelmi miniszter: székelyi Nyiri Sándor vezérőrnagy a szolgálaton kívüli viszonyban, 3. oszt. V. k. r. lvg. k. é. k. (H), (J), Sz², v. b. t. t.

Államtitkár: Vajszkai és bogányi Gromon Dezső, F. J. r. n. k., 2. o. v. k. lvg., Szt Istv.-r. kisk., (P), v. b. t. t., a tovarisovai kerület országgyűlési képviselője.

Elnöki osztály (közvetlenül az államtitkár alá rendelve). Ügyköre: A beérkező összes beadványok felbontása és az illető ügyosztályok számaival jelzése. Az eredeti legfelsőbb elhatározások megőrzése. A sajtóügyek és a hivatalos nyomtatványok kinyomtatása körül szükséges intézkedések. A «Rendeleti Közlöny» szerkesztése stb. Osztályvezető: *Terbócz István*, minis-teri tanácsos, a 3. o. v. k. r. lvg., (P).

Katonai előadó. Teendője: A katonai ügyosztályok által elintéztett és a miniszter vagy államtitkár jóváhagyásának fentartott ügydaraboknak az államtitkár elé terjesztése. Katonai előadó (beosztva közvetlenül az államtitkár mellé): Betöltetlen.

Miniszteri parancsörtsizt (beosztva közvetlen a miniszter mellé): roskoványi *Roskoványi Dezső* 6. huszárezredbeli százados, (J).

Elnöki segédhivatal. Vezetője: *Varga Imre*, segédhivatali igazgató (C), (J), (P), Sz².

I. ügyosztály. (Közvetlenül az államtitkár alá rendelve). Ügyköre: A honvédség ügy- és szolgálati rendjének ügyei. A rejtjel kulccscaal kapcsolatos ügyek. A katonai szolgálatra és fegyelemre vonatkozó rendkívüli ügyek. A Szolgálati Szabályzatból kifolyó kérdések tárgyalása: rendkívüli katonai események, katonai ünnepek stb. Karhatalmak, különítmények kirendelése. A közös hadseregnek tisztán katonai és katonai szervezeti ké. dései, amennyiben azok a honvédelmi minister hatáskörét érintik. A közös hadsereg béke hadrendjének és elhelyezésének nyilvántartása és utóbbinak a X. ügyosztálylyal való közlése. Az országgyűlés és a delegáció tárgyalásainál felmerülő, a honvédséget vagy a közös hadsereget érintő katonai szakügyek. (Egyetértőleg az elnöki osztálylyal.) A napi sajtó figyelemmel kísérése; a hírlapok katonai vonatkozású közleményeinek elintézése. Helyreigazítások sajtó útján katonai kérdésekben. A magyar katonai irodalom figyelemmel kísérése és fejlesztése. A Ludovika Akadémia közlönyének ügyei. Katonai tudományos egyletek, stb. Osztályvezető: *Szurmay*

Sándor vezérkari test. alezredes, 3. oszt. V. k. r. lvg., k. é. k., ①.

I. ügycsoport (IV., V., XX. és XXI. ügycsoportok).
Csoportfőnök: *Hazai Samu*, vezérk. test. ezredes ②, ③, Sz³.

IV. ügycsoport. Ügycsoport: Minden elvi jelentőségű ügy, mely a honvédség, illetve népfelkelés szervezetét, kiegészítését, kiképzését és katonai közigazgatási ügyvitelét érinti; továbbá a gazdaság, közigazgatás, ruházat, felszerelés, fegyverzet és elhelyezésre vonatkozó elvi kérdések katonai szempontból való véleményezése. A hatóságok, parancsnokságok, csapatok és helyi hatóságok, továbbá a lelkeszet részletes szervezésének, valamint a népfelkelés békeszervezetének kidolgozása (szervi határozványok, utasítások, stb.). Mindazon szervezeti határozványok, utasítások és szolgálati könyvek kidolgozásánál való közreműködés, illetve katonai szempontból való részletes véleményezés, melyek az V., VI. és XV. ügycsoportban és a III. ügycsoportban dolgoztatnak ki. Hadművelési ügyek általában. Csapatiskolák. Az egyévi önkéntesek katonai kiképzése. A vezérkar összes ügyei; stb. Osztályvezető: fogarasi *Tamáry Árpád*, vezérk. test. ezredes, 3. oszt. V. k. r. lvg., ②, ③, ④, ⑤.

V. ügycsoport. Ügycsoport: A honvéd helyőrségi- és csapatkórházak, valamint gyengélkedő házak szervezése (az illető ügycsoportokkal egyetértőleg); egyáltalában a honvéd egészségügyet és gyógyszerészetet érintő összes kérdések. Az orvosi szaktudományba vágó összes ügyek. A honvéd egészségügyre, továbbá a honvédorvosok, gyógyszerész-tisztviselők és egyéb egészségügyi személyzetre vonatkozó szabályok és utasítások kidolgozása (az érdekelt ügycsoportokkal egyetértőleg). Felülvizsgálati ügyiratoknak orvosi szempontból való elbírálása és a VIII. díjosztálytól felfelé az összes havidíjasok felülvizsgálatánál való közreműködés. Törvényszéki orvosi leletekre és bizonyítványokra vélemények szerkesztése. A honvédorvosok tudományos továbbképzésére és a katonai

orvosi tanulmány előmozdítására vonatkozó ügyek. Katonaorvosi pályamunkák. A honvédorvosi alkalmazó iskolára vonatkozó ügyek. Az egészségügyi segédek kiképzésére szolgáló tanfolyamok összeállítása. Egyéb egészségügyi tanfolyamokra és iskolákra vonatkozó ügyek. A honvédorvosi tisztikar és gyógyszerész-tisztviselők, továbbá a segédorvoshelyettesek és egyévi önkéntes-gyógyszerészek személyi ügyei; stb. Osztályvezető: *Dr. Képes Gyula*, vezértörzsorvos, F. J. r. t. k., 3. oszt. V. k. r. lvg., ②, ③, ④.

XX. ügycsoport. Ügycsoport: A honvédség és népfelkelés mozgósítási ügyei. A közös hadsereg mozgósítási kérdései, amennyiben azok a honvédséget és népfelkelést érintik. A magasabb parancsnokságoknak és politikai hatóságoknak a mozgósítási elömlendőkire vonatkozólag esetről-esetre kiadandó intézkedések összeállítása, illetve kezdeményezése (az érdekelt ügycsoportokkal egyetértőleg). A hadrend megállapítása és nyilvántartása (a IV. ügycsoporttal egyetértőleg). Mozdósítás esetére a honvédség és népfelkelés számára felavatandó lovakról szóló kimutatás összeállítása és ezen lovak kiutalása, stb. Osztályvezető: *Nikić János*, vezérkari test. ezredes, k. é. k., ④. Sz³.

XXI. ügycsoport. Ügycsoport: A honvéd szakképző-intézetek és tanfolyamok (honvéd-törzstiszti és felsőbb tiszti tanfolyam, — élenező tisztképző tanfolyam, kezelőtiszti tanfolyam, központi lovasiskola) szervezése, vezetése katonai, tudományos és gazdasági tekintetben. A közös hadseregbeli szakképző-intézetekbe és egyéb iskolákba vagy tanfolyamokba, udvari lovardába vezénylendő tisztek és tisztviselők kiszemelése, illetve felmentése és az ezen tisztekre vonatkozó személyi ügyek véleményezése. A honvéd nevelő- és képzőintézetek szervezése, valamint vezetése katonai, nevelésügyi, tudományos és gazdasági tekintetben, stb. Osztályvezető: *Schuler Jenő*, 17. gy. ezredbeli ezredes, k. é. k., ④, Sz³.

II. ügycsoport (II, III. és IV. ügycsoportok). Cso-

portfőnök: bartavári *Bartuska Miksa*, 3. huszárezred-beli ezredes, k. é. k., ④, Sz³.

II. ügyosztály. Ügyköre: A tábornokok, katoná-állományú törzs- és főtisztek, valamint a hadapródok (tisztjelöltek), továbbá a lelkészek, az állatorvosok, építészmérnökök és építésügyi számvevő tisztviselők összes személyi ügyei. Ezen személyi ügyekhez tartoznak: rangmeghatározás, kinevezés, beosztás, főjelenések és minősítvényi táblázatok, előléptetés, áthelyezés és vezénylés, parancsnoksággal való megbízások, szabadságolás, nemesség, előnevek, cs. és kir. kamarási méltóság, felülvizsgálat, nyugdíjazás, magasabb rendfokozat adományozása, őrnagyi helyi alkalmazásra való előjegyzés, újbóli beosztás, átlépés a tartalékba, a szolgálaton kívüli viszonyba vagy polgári államszolgálatokba, áthelyezés a közös hadseregtől (cs. kir. honvédségtől), illetve a közös hadsereghez (cs. kir. honvédséghez), tiszti rendfokozatról való leköszönés, a honvédség kötelékéből való elbocsátás, halálesetek bejelentése, személyi és sebesülési pótdíjak, valamint kegydíjak adományozására vonatkozó javaslatok, kitüntetésekre vonatkozó javaslatok, u. m. rendjelek és legfelsőbb elismerések, a tisztek szolgálat idejének megállapítására vonatkozó tárgyalások, névváltoztatások, tisztek előjegyzése a testőrséghez, tisztek áthelyezése a honvédség egyik állománycsoportjából a másikba, előlegek, segélyezések és jutalmazásokra vonatkozó javaslatok, illetve vélemények, alapítványi és segélyösszegekben való részesítés (az illetőügyosztályokkal egyetértőleg). A tényleges, tartalékos, nyugállományu, szolgálaton kívüli viszonybeli és várakozási illetékekkel szabadságot tartó tábornokok, a katonáállományu törzs- és főtisztek, a lelkészek, állatorvosok, építészmérnökök és építésügyi számvevő tisztviselők, valamint a tényleges és tartalékos hadapródok (tisztjelöltek) összesenke nyilvántartása. A tisztek nejeinek és gyermekeinek összes személyi ügyei, ideértve a külföldre szóló útleveleket is. Tiszti étkezdek, tiszti alapok,

tiszti takarékpénztárak, tiszti egyenruházati egyletek és a honvéd tiszti lóbeszerzési egylet ügyei, stb. Osztályvezető: *Török Kulmán*, 21. gy. ezredbeli alezredes, k. é. k., ④, Sz³.

III. ügyosztály. Ügyköre: A magyar állam területének honvédségi, hadkiegészítési és népfölkelési kerületekre való felosztása és az erre vonatkozó kérdések tárgyalása. A védtörvény, honvédségi és népfölkelési törvény, valamint a védtörvény utasítások szerkesztésénél való közreműködés. A honvédségi törvény végrehajtására vonatkozó utasítások szerkesztése. A hadsereg kötelékébe tartozó egységnek a védtörvényvel kapcsolatos és szolgálataikra, valamint nyilvántartásukra vonatkozó ügyekben véleményadás, a mennyiben ezek elvi jelentőségűek. Az összes legénység kiegészítése, nyilvántartása, állománykezelése, állománykiegénylítés, valamint létszám felett való vezetés és a legénységnek különleges szolgálatokra való beosztása. A népfölkelésre kötelezettekől a hadicézlokra szükségelt másnemű szolgálatokra igényelt egységnek kivételése és ezeknek alkalmazása iránti intézkedések. A legénységnek, továbbá a törzsrőmesterek és törzsrőmesterjelöltek, műmesterek és fegyvermesterek összes személyi és katonai szolgálati ügyei, a hadapródok, a kezelő törzsrőmesterek és jelöltek kivételével. A koronaőrseg ügyei. A honvédség lóügyei. Pótlóvázási ügyek stb. Osztályvezető: *Baitz József* vezérk. test. alezredes, k. é. k., ⑧, ④.

VI. ügyosztály. Ügyköre: A honvédcasapok és intézetek gazdasági ügyei. A honvéd hatóságok, csapatok és intézetek ingó vagyonára vonatkozó leltári számadások. A honvédcasapok és intézetek illetéki ügyeinek tárgyalása. A kezelőtisztek és kezelő-törzsrőmesterek személyi ügyeinek tárgyalása. A katonai ellátásról szóló 1875. évi LI. és 1896. évi XVI. törvény-czikk alapján megállapított nyugdíjak utalványozása, továbbá a tiszti és legényrégi özvegyek és árvák ellátásáról szóló 1887. évi XX., valamint az utóbbi-

nak kiterjesztéséről szóló 1891. évi X. és 1896. évi IV. törvénycikk alapján igényelt nyugdíjak és nevelési járulékok illetékességének megállapítása és utalványozása iránti intézkedések, nemkülönbön ezen özvegyek és árvák kegydíj iránti folyamodványainak tárgyalása stb. Osztályvezető: *Schmer Ferencz*, I. o. főhadbiztos, F. J. r. lvg., ④.

III. Ügycsoport. (VII. XVIII. és XIX. ügyosztályok.) Csoportfőnök: *Pap Béla*, altábornagy, 3. oszt. V. k. r. lvg., k. é. k., ⑧, ④, Sz³.

VII. ügyosztály. Ügyköre: A honvéd központi ruhatár és központi fegyvertára vonatkozó szervi határozványok és szolgálati utasítások szerkesztése, továbbá a ruhatár, fölszerelés, fegyverzet, lőszer és vonatanyag, nemkülönbön az ágyneműek kezelése és elszámolására vonatkozó utasítások szerkesztése. Az öltözeti és fölszerelési szabályzat szerkesztésére, módosítására stb. vonatkozó összes ügyek, továbbá a ruházati és fölszerelési cikkek. A honvédség és népfölkelés összes ruházati és fölszerelési ügyeinek tárgyalása. Csendőrségi fegyverzet és lőszer ügyek (a XVI. ügyosztálylyal egyetértőleg), stb. Osztályvezető: *Majnik Béla*, I. oszt. főhadbiztos, 3. oszt. V. k. r. és F. J. r. lvg., ⑧, ④.

XVIII. ügyosztály. Ügyköre: A honvédelmi tárca évi költségvetésének megállapítása és az erre vonatkozó tárgyalások. A zárszámadási ügyek tárgyalása. A gazdászati-közigazgatási ügyvitelre, a számvitelre és számellenőrzésre vonatkozó szervezeti és szolgálati szabályzatok, valamint utasítások szerkesztése. A honvédség élelmezésére vonatkozó szabályzatok és utasítások kidolgozása, a IV. ügyosztálylyal egyetértőleg, stb. Osztályvezető: *Berlekovic János*, vezérhadbiztos, F. J. r. lvg., ④.

XIX. ügyosztály. Ügyköre: A honvéd csapatok és intézetek elhelyezési ügyei. Állomás változtatásokra a legfelsőbb engedély kikérésének kezdeményezése és szükséges építkezések biztosítása előtt, a IV. ügyosztálylyal egyetértőleg. A csendőrségi állomásokon

a területi népfölkelő osztagok ruházati és felszerelési készletei elhelyezésének biztosítása, stb. Osztályvezető: *Panuska László*, őrnagy, ⑧, ④, Sz³.

IV. ügycsoport. (VIII/a. és VIII/b. ügyosztályok.) Csoportfőnök: *Szentgyörgyi Lajos*, min. tan. ④, ⑧.

VIII/a. ügyosztály. Ügyköre: A véderőre és az ujonczjutalékok megajánlására vonatkozó törvényjavaslatok tárgyalása, szerkesztése és indokolása. A védtörvény végrehajtására vonatkozó utasítás szerkesztése, értelmezése, esetleg módosítása és kiegészítése. Ujonczozási előmunkálatok és az ujonczállítási ügyek. A sorozó járáások és sorozó székhelyek, a hadkiegészítési és a honvédkiegészítő kerületek beosztása, illetőleg megállapítása. A közös hadseregbeli egyévi önkéntesek minden ügyei, stb. Osztályvezető: *Payr Vilmos*, osztálytanácsos, F. J. r. lvg., ⑧.

VIII/b. ügyosztály. Ügyköre: A távollévők és teljesen ismeretlenek puhatolása iránti intézkedések; a közigazgatási hatóságok e részbeli működésének felügyelete. Rendkívüli intézkedések a tömeges szökések ellen. A monarchia határain kívül tartózkodó magyarországi illetőségű állításkötelesek tartózkodási helyének puhatolása; ottani megvizsgálattása, vagy hazautasítottása iránti intézkedés, utóállítása, felülvizsgálattása, kezeltetése, stb. Osztályvezető: *Sánta Jeromos*, miniseri titkár, (ideigl.), ⑧.

V. ügycsoport (X. és XIV. ügyosztályok). Csoportfőnök: *Szuborits Antal*, min. tan., Lt. r. lvg., ⑧.

X. ügyosztály. Ügyköre: A katonaság beszállásáról szóló 1879-ik évi XXXVI. és az 1895-ik évi XXXIX. törvénycikkek végrehajtása és a közös hadsereg elszállásolása. A hadsereg és a honvédség lözsükségletének fedezéséről szóló 1873 ik évi XX. törvénycikk végrehajtása. A kiszolgált altisztek alkalmazásáról szóló 1873-ik évi II. törvénycikk végrehajtása, stb. Osztályvezető: Dr. *Melichár Kálmán*, osztálytanácsos, 3. oszt. V. k. r. és F. J. r. lvg., ⑧.

XIV. ügyosztály. Ügyköre: A m. kir. honv. miniser felügyelete alá tartozó alapítványokra vonatkozó

összes ügyek, kivéve alapítványi helyek adományozását csendőregyének részére. (Lásd XVI. ügyosztály ügybeosztását. A közös hadsereg nevelő- és képzőintézeteinél rendszeresített magyar állami és magán-alapítványi helyek betöltése iránti intézkedések. A honvéd nevelő- és képzőintézetekben lévő növendékek átlépése a közös hadsereg nevelő- és képzőintézeteibe, kincstári, fizetéses, magyar állami ésmagán alapítványi helyekre. Honvéltisztek leányainak nevelésére, illetőleg azoknak hazai nevelőintézetekben való elhelyezésére vonatkozó ügyek. A mozgósítás esetére behívott nem tényleges állományú legénység gyámol nélküli családtagjainak segélyezéséről szóló 1882. évi XI. törvénycikk végrehajtása, stb. Osztályvezető: *Láner Gyula*, min. tan. (czím- és jelleggel), (P).

VI. ügycsoport (XI. és XVII. ügyosztályok). Csoportfőnök: *Biró Pál*, min. tan., 3. o.V. k. r. és F.J. r. lvg., (P).

XI. ügyosztály. Ügyköre: A hadkötelezettség ellen elkövetett visszaélések iránti intézkedések. Az összeírásra való jelentkezés elmulasztása (védtörv. 35. §.) és valamint a sorozás vagy felülvizsgálatról igazolatlanul való távolmaradás (védtörvény 44. §. 1-ső bekezdés) ellen benyújtott felfolyamodványoknak harmadfokban való elintézése. A hadseregbeli és honvéd tartalékos havidíjasok; a nem tényleges állományú hadseregbeli katonák és honvédek; valamint a jelentkezésre kötelezett népfölkelők által, a jelentkezési szabályok ellen elkövetett kihágásoknak harmadfokban való elintézése. A nem tényleges állományú hadseregbeli és honvéd egyéneknek a polgári hatóságoknál teljesítendő nyilvántartása és az ezen nyilvántartással összefüggésben levő mindennemű ügyek, stb. Osztályvezető: székelytoldvári *Szilágyi Emil*, osztálytanácsos, 3. o. V. k. r. lvg., (C), (P).

XVII. ügyosztály. Ügyköre: A kivételes nősülési engedélyek iránti folyamodványoknak elintézése. Osztályvezető: tapolylucskai és kükemezei *Bánó Zoltán*, osztálytanácsos, (C), (P).

VII. ügycsoport (XIIIa. és XIIIb. ügyoszt.). Csoportfőnök: ehrenheimi *Schytra István*, min. tan., Lt. r. lvg., (J), (P).

XIIIa. ügyosztály. Ügyköre: A papok (papnövendékek és papjelöltek), a tanítók (képezdei növendékek és tanítójelöltek) ügyei; tanulóknak adható kivételes kedvezmények. Az öröklött mezei gazdaságok tulajdonosainak (birtokosainak) minden ügyei. Ellenőrzési eljárás, stb. Osztályvezető: Dr. *Egert József*, titkár, (P), (ideiglenesen).

XIIIb. ügyosztály. Ügyköre: A családfentartók minden ügyei. Ellenőrzési eljárás a családfentartókra nézve. A csendőrség kötelekébe tartozó egyéneknek méltánylást érdemlő családi viszonyok felforgása esetén való elbocsátása (a XVI. ügyosztálylyal egyetértőleg), stb. Osztályvezető: *Szohner Antal*, osztálytanácsos, (J), (P).

VIII. ügycsoport (IX. és XII. ügyosztályok). Csoportfőnök: *Lerman József*, min. tanácsos, a 3. oszt. V. k. r. lvg., (P).

IX. ügyosztály. Ügyköre: Az ujonczállítás (fősorozás, felülvizsgálatok) eredményéről szóló kimutatások adatainak számszerinti megvizsgálása és ezzel összefüggő minden intézkedés. Az ujonczkivetés és számbavétel előkészítése iránti intézkedés; az ujonczjutalékoknak kivetése és számbavétele a hatóságok által betérjesztett adatok alapján, stb. Osztályvezető: Dr. *altorjai Csoboth Simon*, osztálytanácsos, (czimmel és jell.), (P).

XII. ügyosztály. Ügyköre: A hadkötelezettség ellen elkövetett visszaélések iránti intézkedések. Az összeírásra való jelentkezés elmulasztása. Hadszökevényeknek, a korosztály és sorsszám rendjén kívül való állításuk ellen közbevetett felebbezések elintézése. Az I—VI. számú honvéd kerületi parancsnokságok, területén levő honvéd parancsnokságok, hatóságok és intézetekhez Horvát-Szlavonországból ozimükre érkező horvát szövegű közleményeknek magyar nyelvre való fordítása. A horvát nyelven is kiadandó kiadványoknak magyar nyelvből horvát nyelvre való

fordítása. A ministerium többi ügyosztályaiban magyar nyelven készített, horvát nyelven is kiadandó munkálatoknak ezen nyelvre fordítása, stb. Osztályvezető: *Tóth Tivadar*, osztálytan., 3. o. V. k. r. lvg., (P).

Csoporton kívül.

Közvetlenül az államtitkár alá rendelve.

(XV. és XVI. ügyosztály.)

XV. ügyosztály. Ügyköre: A honvéd (katonai) büntető igazságszolgáltatásra, a honvéd bíróságok szervezetére, a fegyelmi és becsületügyekre vonatkozó törvények, szabályok, rendeletek stb. szerkesztése. A honvéd hadbírói tisztikarra vonatkozó utasítások stb. kidolgozása. A honvéd hadbírói személyzet minden személyi ügye. A honvéd- és csendőrtisztek, havidíjasok, valamint a honvéd és csendőrlegénység büntető bírósági, fegyelmi, becsületügyi, adóssági és végrehajtási ügyei (az érdekelt ügyosztályok értesítése mellett). A honvédtisztek, csendőrtisztek és havidíjasok nősülési ügyei, stb. Osztályvezető: bereznai *Hanskarl Sundor*, tábornok-hadbíró, 2. oszt. V. k. r. lvg., F. J. r. kp. k. csillaggal, (J), (N).

XVI. ügyosztály. Ügyköre: A csendőr törzs- és főtisztek mindennemű személyi ügyei, úgymint: a) a tiszti kinevezésekre s czímbeli rendfokozatok adományozására vonatkozó felségfelterjesztések tervezetének szerkesztése; b) felülvizsgálati, nyugdíjazási és kegydíj ügyek; c) a tiszti, valamint a legénység létszámhoz tartozó csendőrségi egyének kitüntetései és jutalmazása iránti előterjesztések; d) a csendőrtisztek, hadapródok és számvivők minősítvényi táblázatainak megőrzése, valamint ezek időnkinti kiegészítésére vonatkozó intézkedések; e) a csendőrhadapródok és tiszthelyettesek kinevezése iránti előterjesztések; f) csendőrtisztek és hadapródok beosztása, áthelyezése és vezénylése; g) szabadságolások; h) tiszti rendfokozatról való lemondások; i) szolgálaton kívüli viszonyba való helyezések; j) csendőrség kotelékéből való elbocsátás; k) rangmeghatározások; l) tisztek és legénység szol-

gálati idejének megállapítására vonatkozó tárgyalások; m) polgári államhivatalba való átlépések. — A csendőrtisztek és hadapródok rangsorozati és beosztási lajstromának nyilvántartása. A csendőrtiszti állomány kiegészítési ügyei. Nemesség és előnevek. Személyi és sebesülési pótdíjak. A csendőrség legénységi- és lóállományának rendszeresítése, kiegészítése és nyilvántartása. A csendőrlegénység szabadságolási, felülvizsgálati és nyugdíjazási ügyei. A csendőrlegénység közigazgatási úton való eltávolítása. A csendőrlegénység nősülési ügyei. Csendőregyenekeket illető alapítványok adományozása. Elmebeteg csendőrségi egyének elhelyezése. Külföldre szóló útlevelek megszerzése csendőrségi egyének részére. Csendőrségi egyének névváltztatására vonatkozó ügyek. A csendőrség tisztjei és legénységének katonai szolgálati jellel való ellátása. A csendőrség szolgálata és szakszerű kiképzése iránti intézkedések, valamint a csendőrségi szolgálati könyvek, szabályok és utasítások kidolgozása. A csendőrség öltözeti és felszerelési ügyei. A csendőrség szervezésére vonatkozó összes munkálatok; továbbá a csendőrközpontok területi beosztása. A csendőrség mozgósítási ügyei. A tábori csendőrség ügyei. Statisztikai adatok gyűjtése. Időszaki beadványok lajstromának összeállítása.

Osztályvezető: szakolczai **Koreska Vilmos**, csendőr ezredes, a F. J. r. lvg., (S), (H), (J), Sz³.

Tartósan vezényelve: **Szöcs Mihály**, csendőralezredes, (S), (J), Sz³.

Beosztva: *Tyrnim Jozsef*, csendőr-százados, (S), (H), (J), Sz³, *Némethy Ferencz*, csendőr-százados, (J), *Krausz Antal* csendőr-főhadnagy, (J).

Szegédhivatalok. Főigazgató: *Ványa Henrik*, s. h. igazgató, (H), (J), (P), Sz¹.

Honvédszámvevőseg. Főnök: nibálfy *Mihályfy Győző*, honvéd miniszteri tanácsos, 3. oszt. V. k. r. lvg., (S), (J), (P).

Magyar kir. állami számvevőszék.

Elnök: nagy-rákói és kelemenfalvai *Rakovszky István*, v. b. t. t., **£**.

Horvát-szlavon-dalmát országos kormány.

Bán: Hédervári gróf *Pejacsevich Tivadar*.

Belügyi osztályvezető: *Dr. Šumanović Svetislav*.

Horvát-Szlavonország közigazgatási beosztása.

- I. Belovár-Kőrösmegye: Belovár (megyeshékhely), Kaproncza és Kőrös városokkal.
  - II. Lika-Krbavamegye: Goszpics (megyeshékhely) és Zengg városokkal.
  - III. Modrus-Fiumemegye: Ogulin (megyeshékhely) és Buccari városokkal.
  - IV. Pozsegamegye: Pozsega (megyeshékhely) és Bród városokkal.
  - V. Szerémmegye: Vukovár (megyeshékhely), Karlócza, Mitrovicza, Pétervárad és Zimony városokkal.
  - VI. Varasdmegye: Varasd (megyeshékhely) várossal.
  - VII. Verőczemegye: Eszék (megyeshékhely) várossal.
  - VIII. Zágrábmegye: Zágráb (megyeshékhely), Károlyváros, Petrinja és Sziszek városokkal.
-